

2022

VÝROČNÁ SPRÁVA / ANNUAL REPORT

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries

Vydal/Published by:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries
Tomášikova 28C, Bratislava, 2023

Editoval/Edited by: Radoslav Igaz, Monika Pôbišová

Preklad/Translation: Vlastimil Jurkuliak

Dizajn/Design: GPM graphics s. r. o.

Realizácia/Production: GPM graphics s. r. o.

2022

VÝROČNÁ SPRÁVA / ANNUAL REPORT

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries

Zoznam najpoužívanějších skratiek

ACER	Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulátorov v oblasti energetiky (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
PXE	energetická burza špecializujúca sa na energetické trhy strednej a juhovýchodnej Európy (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE)
CEER	Rada európskych energetických regulátorov (Council of European Energy Regulators)
Core región	región CORE (zložený z hraníc ponukových oblastí 13 členských štátov EÚ), v ktorom sa uskutočňuje simultánny výpočet cien elektriny a cezhraničných tokov
CZT	centrálne zásobovanie teplom
ČR	Česká republika
ČOV	čistička odpadových vôd
DPI	inštitút dodávky elektriny alebo dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie
DPH	daň z pridanej hodnoty
EK	Európska komisia
ERRA	Regionálne združenie energetických regulátorov (Energy Regulators Regional Association)
EÚ	Európska únia
FVE	fotovoltaická elektrárňa
HHI	Herfindahl-Hirschmanov Index
KVET	kombinovaná výroba elektriny a tepla
LNG	skvapalnený zemný plyn
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
OKTE, a.s.	organizátor krátkodobého trhu s elektrinou
OZE	obnoviteľné zdroje energie

PK	prerušenie konania
PZ	primeraný zisk
REMIT	nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiami
repowering	predĺženie doby podpory so zníženou cenou elektriny
SEPS, a.s.	Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.
SR	Slovenská republika
TPS	tarifa za prevádzkovanie systému
TSS	tarifa za systémové služby
úrad	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VÚKVET	vysokoúčinná kombinovaná výroba elektriny a tepla
zákon č. 250/2012 Z. z.	zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov
zákon č. 251/2012 Z. z.	zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 309/2009 Z. z.	zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon č. 211/2000 Z. z.	zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
zákon č. 657/2004 Z. z.	zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov
zákon č. 391/2015 Z. z.	zákon č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
4MMC	projekt prepojenia denných trhov s elektrinou (market coupling) štyroch krajín (ČR, SR, Maďarsko, Rumunsko)

Obsah

Zoznam najpoužívanějších skratiek	4
Obsah	6
Zoznam tabuliek	8
Zoznam grafov	10
Vedenie úradu	12
Príhovor predsedu úradu	13
Regulačná rada	14
Členovia	14
Kompetencie Regulačnej rady	15
Ľudské zdroje	15
Koncepčné zmeny v oblasti organizácie trhu a ochrany pred energetickou chudobou	16
Proces príprav nových vyhlášok o pravidlách pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlách pre fungovanie vnútorného trhu s plynom	16
Koncepcia na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby	17
Elektroenergetika	18
Popis a zadefinovanie účastníkov trhu s elektrinou	19
Elektroenergetická infraštruktúra	20
Podporné a systémové služby	20
Prenosová sústava	21
Distribučná sústava	22
Tarifa za prevádzkovanie systému	23
Prepojenie trhov s elektrinou	24
Projekty spoločného záujmu	24
Úspešné prepojenie jednotného denného trhu s elektrinou SDAC (Single Day-Ahead Coupling)	25
Úspešné prepojenie jednotného vnútrodenného trhu s elektrinou SIDC (Single Intraday Coupling)	26
Implementácia nových metód na výpočet a prideľovanie kapacity	26
Platformy na zdieľanie regulačnej elektriny	27
Veľkoobchodný trh	27
Maloobchodný trh	28
Dodávka elektriny pre domácnosti	29
Dodávka elektriny pre malé podniky	30
Zmena dodávateľa elektriny	30
Dodávka poslednej inštancie	31
Herfindahl – Hirschman Index (HHI)	31
Plynárenstvo	32
Účastníci trhu s plynom v SR	32
Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka	34
Technické podmienky	35
Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby	35
Rozhodnutia podľa nariadení EK	35
Plynárenská infraštruktúra	35
Prepravná sieť	35
Technická funkčnosť prepravnej siete	36
Prepravná kapacita	36
Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca	37
Rozvojové projekty	38
Distribučná sieť	39
Vyvažovanie distribučnej siete	39
Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.	40
Prevádzkovatelia LDS	40
Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu	40
Veľkoobchodný trh s plynom	41
Vplyv vojny na Ukrajinu na cenu plynu	42
Maloobchodný trh s plynom	42
Dodávka plynu zraniteľným odberateľom	42
Dodávka poslednej inštancie	44
Herfindahl – Hirschman Index	45
Switching	45
Vplyv vojny na Ukrajinu na spotrebu plynu	46
Tepelná energetika	47
Popis trhu s teplom	47
Štruktúra sústav tepelných zariadení	48
Dodávka tepla	48
Dodávka tepla z OZE a KVET	49
Ceny palív a emisných povoleniek	51
Rozsah a spôsob regulácie	52
Monitorovanie cien tepla	52
Priemerné ceny tepla podľa druhu paliva	54
Ceny tepla zo sústav tepelných zariadení pre koncových odberateľov	55
Náklady domácností na teplo	56
Vplyv vojny na Ukrajinu na spotrebu a cenu tepla	57

Vodné hospodárstvo	58	Výkon kontroly	77
Popis regulácie trhu vo vodnom hospodárstve.	58	Prehľad kontrolných zistení.	77
Spôsob cenovej regulácie pitnej		Zistené porušenia	78
a odpadovej vody	59	Opatrenia na odstránenie nedostatkov	80
Monitorovanie a vývoj cien pitnej		Pokuty za porušenie zákona uložené	
a odpadovej vody	59	na 1. stupni správneho konania.	81
Vývoj dodávky pitnej vody		Monitorovanie regulovaných činností	82
a odvádzania odpadovej vody	62	Pravidlá pre rozvrhovanie aktív, pasív,	
Investície	63	nákladov, výnosov.	82
Odber povrchovej a energetickej vody		Monitoring ekonomických ukazovateľov	82
a využitie hydroenergetického potenciálu	64	Štandardy kvality	82
Výroba elektriny z OZE a Kvet	65	Obstarávanie tovarov a služieb	
Podporované technológie	65	a uzatváranie zmlúv	84
Cenové rozhodnutia a potvrdenia		Obchodné a finančné dohody	85
o pôvode elektriny	66	Medzinárodná spolupráca	86
Referenčné hodnoty investičných nákladov	66	Prijaté balíky krátkodobých opatrení	86
Zúčtovateľ podpory a výkupca		REMIT	88
elektriny vyrobenej z OZE a Kvet	68	Podnety a sťažnosti	89
Podiel elektriny vyrobenej z OZE		Alternatívne riešenie sporov	90
a Kvet na celkovom objeme vyrobenej		Vybavovanie žiadostí podľa	
elektriny v SR	68	zákona č. 211/2000 Z.z.	92
Vplyv vojny na Ukrajinu na výrobu elektriny z OZE.	69	Hospodárenie	94
Legislatívna činnosť	70	Plnenie príjmov	94
Cenové vyhlášky.	71	Plnenie výdavkov	94
Pravidlá trhu	71	Pripravované	
Povolenia, potvrdenia, oznámenia	72	a prebiehajúce projekty	95
Povolenia.	72	Projekt Manažment údajov v prostredí	
Povolenia na podnikanie v energetike -		regulácie sieťových odvetví	95
zákon č. 251/2012 Z. z.	72	Projekt Rozvoj governance a úrovne	
Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike.	73	informačnej a kybernetickej bezpečnosti úradu	96
Potvrdenia	74	Projekt Zvýšenie úrovne informačnej	
Potvrdenia o splnení oznamovacej		a kybernetickej bezpečnosti úradu	96
povinnosti podľa zákona č. 251/2012 Z. z..	74	Projekt Štrukturálna reforma	
Prehľad vydaných potvrdení podľa § 6		regulačného rámca sieťových odvetví.	97
ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.	74	Projekt Technická podpora na	
Potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom		realizáciu programu obnovy budov	
zdroji podľa zákona č. 309/2009 Z. z.	75	v rámci slovenského RVHP	97
Oznámenia.	76		
Oznámenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z.	76		
Oznámenia v zmysle zákona č. 657/2004 Z. z.	76		
Potvrdenia o registrácii.	76		

Zoznam tabuliek

Ľudské zdroje	15
Tabuľka 1 Vekové zloženie zamestnancov	15
Elektroenergetika	18
Tabuľka 2 Prehľad rozhodnutí v oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike (bez OZE a KVET).	19
Tabuľka 3 Prehľad počtu vydaných rozhodnutí v oblasti vecnej regulácie v elektroenergetike	19
Tabuľka 4 Vývoj v oblasti poskytovania PpS	20
Tabuľka 5 Porovnanie dodávok regulačnej elektriny (MWh)	21
Plynárenstvo	32
Tabuľka 6 Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie	34
Tabuľka 7 Investície do prepravnej siete eustream, a.s.	35
Tabuľka 8 Prepravná sieť - vývoj počtu žiadostí a uzatvorených zmlúv	36
Tabuľka 9 Podiel jednotlivých užívateľov siete z hľadiska krajiny pôvodu na objeme prepraveného plynu	37
Tabuľka 10 Vývoj investícií do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.	39
Tabuľka 11 Vyvažovanie siete (v mil. m ³ /deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka	39
Tabuľka 12 Vývoj počtu odberných miest a množstva distribuovaného plynu SPP - distribúcia, a. s.	40
Tabuľka 13 Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov	40
Tabuľka 14 Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA a.s.	40
Tabuľka 15 Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS a.s.	41
Tabuľka 16 Investície do zásobníkov plynu spoločností NAFTA a.s., a POZAGAS a.s.. . . .	41
Tabuľka 17 Vývoj maximálnych cien za dodávku plynu pre domácnosti, vrátane sieťových poplatkov, podľa priemerných spotrieb v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov.	43
Tabuľka 18 Switching	45
Tepelná energetika	47
Tabuľka 19 Rozsah subjektov podnikajúcich v odvetví tepelnej energetiky	47
Tabuľka 20 Sústavy tepelných zariadení podľa počtu dodávateľov.	48
Tabuľka 21 Dodávka tepla.	49
Tabuľka 22 Podiel palív na výrobe tepla.	50
Tabuľka 23 Priemerné trhové a regulované ceny palív.	51
Tabuľka 24 Účel použitia investícií.	52
Tabuľka 25 Cenové rozhodnutia	53
Tabuľka 26 Ceny tepla	53
Tabuľka 27 Medziročný nárast cien tepla	53
Tabuľka 28 Ceny tepla pre koncových odberateľov	55
Tabuľka 29 Náklady domácností na teplo.	56
Vodné hospodárstvo	58
Tabuľka 30 Druh a počet vydaných rozhodnutí	59
Tabuľka 31 Ceny za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom.	60
Tabuľka 32 Ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou	61
Tabuľka 33 Vývoj priemerných cien malých regulovaných subjektov (€/m ³).	62
Tabuľka 34 Vývoj ukazovateľov za regulované činnosti vo veľkých vodárenských spoločnostiach	63
Tabuľka 35 Vývoj cien za regulované činnosti v oblasti využívania povrchových vôd v €	64

Výroba elektriny z OZE a KVET65

Tabuľka 36 Tabuľka prehľadu vydaných cenových rozhodnutí OZE a KVET	66
Tabuľka 37 Prehľad referenčných hodnôt investičných nákladov na obstaranie porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny platný na obdobie od 01.07.2022 do 30.06.2023	67

Povolenia, potvrdenia, oznámenia.72

Tabuľka 38 Prehľad podaných žiadostí a vydaných rozhodnutí k 31.12.2022	72
Tabuľka 39 Prehľad platných povolení v elektroenergetike k 31.12.2022	73
Tabuľka 40 Prehľad platných povolení v plynárenstve k 31.12.2022.	73
Tabuľka 41 Prehľad platných povolení v energetike - oblasť pohonných látok a ropy k 31.12.2022	73
Tabuľka 42 Prehľad vydaných rozhodnutí a platných povolení v tepelnej energetike k 31.12.2022	74
Tabuľka 43 Výroba a dodávka elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane.	74
Tabuľka 44 Výroba a dodávka plynu z bioplynu	75
Tabuľka 45 Predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel	75
Tabuľka 46 Predaj skvapalneného plyného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plyným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob	75
Tabuľka 47 Potvrdenia (lokálne zdroje) k 31.12.2022	75
Tabuľka 48 Prehľad platných potvrdení o registrácii k 31.12.2022	76

Výkon kontroly77

Tabuľka 49 Počty jednotlivých druhov porušení zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 657/2004 Z. z.	79
Tabuľka 50 Prehľad o správnych konaniach	80

Monitorovanie regulovaných činností . . .82

Tabuľka 51 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v elektroenergetike	83
Tabuľka 52 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v plynárenstve	83
Tabuľka 53 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v tepelnej energetike	83
Tabuľka 54 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí vo vodárenstve	83
Tabuľka 55 Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách	84

Podnety a sťažnosti89

Tabuľka 56 Počet podnetov vybavovaných odborom ochrany spotrebiteľa	89
---	----

Alternatívne riešenie sporov90

Tabuľka 57 Počet mimosúdne riešených sporov	90
---	----

Vybavovanie žiadostí podľa zákona č. 211/2000 Z.Z.92

Tabuľka 58 Štatistika žiadostí o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z.	93
--	----

Zoznam grafov

Ľudské zdroje	15
Obrázok 1 Kvalifikácia zamestnancov	15

Elektroenergetika	18
Obrázok 2 Vývoj celkovej hrubej spotreby elektriny v SR (GWh)	20
Obrázok 3 Objem prenesenej elektriny (GWh)	22
Obrázok 4 Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov SEPS, a.s. (€/MWh)	22
Obrázok 5 Objem distribuovanej elektriny (GWh)	23
Obrázok 6 Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov	23
Obrázok 7 Vývoj jednotlivých zložiek TPS (€/MWh)	24
Obrázok 8 Zobrazenie SIDC krajín, s farebným zobrazením, v ktorej prístupovej fáze jednotlivé krajiny k SIDC pristupovali	26
Obrázok 9 Zobrazenie členov regiónu Core	27
Obrázok 10 Vývoj cien elektriny (graf burza PXE Praha)	28
Obrázok 11 Trhové podiely dodávateľov elektriny pri dodávke elektriny pre všetky skupiny odberateľov	29
Obrázok 12 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre domácnosti	29
Obrázok 13 Podiel dodávateľov na dodávke elektriny v domácnostiach	30
Obrázok 14 Podiel dodávateľov na dodávke elektriny malým podnikom	30
Obrázok 15 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre malé podniky	30
Obrázok 16 Switching	31
Obrázok 17 Vývoj HHI - dodávka elektriny	31

Plynárenstvo	32
Obrázok 18 Vývoj spotreby plynu v SR (TWh)	33
Obrázok 19 Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií	33
Obrázok 20 Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií	33
Obrázok 21 Objem prepravy plynu (mld. m ³)	36
Obrázok 22 Vývoj niektorých veľkoobchodných plynárenských ukazovateľov (v GWh)	41
Obrázok 23 Vývoj ceny komodity na burze EEX	42
Obrázok 24 Dodávatelia plynu domácnostiam a ich trhové podiely	42
Obrázok 25 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti	43
Obrázok 26 Dodávatelia plynu malým podnikom a ich trhové podiely	43
Obrázok 27 Dodávatelia plynu priemyselným odberateľom okrem dodávky malým podnikom	44
Obrázok 28 Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu všetkým kategóriám odberateľov	44
Obrázok 29 Vývoj indexu HHI	45
Obrázok 30 Switching (%)	46

Tepelná energetika	47
Obrázok 31 Rozhodujúci dodávatelia tepla (GWh)	48
Obrázok 32 Dodávka tepla (GWh)	49
Obrázok 33 Podiel dodávky tepla z Kvet	50
Obrázok 34 Podiel dodávky tepla z OZE	50
Obrázok 35 Podiel palív na výrobe tepla	50
Obrázok 36 Priemerná cena tepla	53
Obrázok 37 Štruktúra nákladov v cene tepla	54
Obrázok 38 Ceny tepla z jednotlivých druhov palív	54
Obrázok 39 Priemerné ceny tepla v jednotlivých krajoch SR	55
Obrázok 40 Ceny tepla podľa veľkosti sústav	55
Obrázok 41 Ceny tepla v sústavách s viacerými dodávateľmi (€/kWh)	56
Obrázok 42 Náklady domácností na teplo	56

Vodné hospodárstvo58

Obrázok 43 Vývoj cien za výrobu a dodávku pitnej vody (€/m ³)	60
Obrázok 44 Vývoj cien za odvádzanie a čistenie odpadovej vody (€/m ³)	61
Obrázok 45 Vývoj priemernej ceny za výrobu a dodávku pitnej vody a za odvedenie a čistenie odpadovej vody (€/m ³ bez DPH)	62
Obrázok 46 Vývoj cien malých regulovaných subjektov (€/m ³)	62
Obrázok 47 Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody v tis. m ³	62
Obrázok 48 Vývoj vodohospodárskeho (VH) majetku a dotácií – verejné vodovody (v tis. €)	63
Obrázok 49 Vývoj vodohospodárskeho (VH) majetku a dotácií – verejné kanalizácie a čistiarne odpadových vôd (v tis. €)	63
Obrázok 50 Vývoj ceny za odbery vody v €	64
Obrázok 51 Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu (€/MWh)	64

Výroba elektriny z OZE a KVET65

Obrázok 52 Podiel vyrobenej elektrickej energie z OZE a KVET na celkovej výrobe elektriny v SR	68
Obrázok 53 Podiel výroby jednotlivých technológií OZE na celkovej výrobe OZE	68
Obrázok 54 Podiel výroby jednotlivých technológií KVET na celkovej výrobe KVET	69

Výkon kontroly77

Obrázok 55 Prehľad o počte vykonaných kontrol, počte uložených opatrení a rozhodnutí o uložení pokuty	81
---	----

Monitorovanie regulovaných činností .82

Obrázok 56 Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách	84
--	----

Vedenie úradu

Andrej Juris
predseda

Szabolcs Hodosy
podpredseda

Martin Horváth
podpredseda

Príhovor predsedu úradu

Rok 2022 bol poznamenaný predovšetkým prebiehajúcou krízou v energetike v Európe, ktorá vytvorila pre účastníkov trhu s energiami, ako aj pre úrad a ďalšie štátne inštitúcie v Slovenskej republike, nové výzvy. Rokmi overené riešenia neboli aplikovateľné na novovzniknuté problémy a zmena spôsobu doterajšieho fungovania trhu s energiami bola nevyhnutná. Energetická a regulačná legislatíva, vrátane našich vyhlášok, sa musela prispôbiť, aby reflektovala nové požiadavky odberateľov a subjektov v regulovaných odvetviach. Zámerom úradu bolo, v týchto pre energetiku a reguláciu revolučných zmenách, aplikovať systematický prístup pri hľadaní nových riešení a neustále zvažovať primeranosť dopadov na spotrebiteľov a regulované subjekty. To sa nám myslím aj podarilo.

Rok 2022 bol posledným rokom regulačného obdobia. S tým súvisela príprava novej regulačnej politiky na nové regulačné obdobie, ktorá bola schválená Regulačnou radou dňa 29.03.2022. Nasledoval rozsiahly proces novelizácie cenových vyhlášok úradu v jednotlivých regulovaných odvetviach, ako aj zahájenie prípravy nových pravidiel trhu s elektrinou a zemným plynom. V závere roku 2022 úrad viedol niekoľko stoviek cenových konaní za účelom stanovenia regulovaných cien energií a vody pre rok 2023. Pozorne sme skúmali oprávnenosť požiadaviek na nárast cien zo strany dodávateľov energií a vody. Tak, ako všade inde vo svete, národný regulátor nemohol celosvetové dramatické zdraženie trhových cien energetických komodít nijako výrazne eliminovať. Využívali sme však všetky dostupné regulačné nástroje, ktoré nám dáva platná legislatíva SR i EÚ, aby sme slovenským odberateľom zabezpečili čo možno najnižšie ceny v regulovaných sieťových odvetviach.

Zároveň sme v priebehu roku 2022 neustále pripravovali odporúčania a pripomienky pri úpravách primárnej legislatívy, s cieľom posilniť právomoci odberateľov, pre-nastaviť spôsob regulácie cien pre zraniteľných odberateľov, posilniť konkurenciu medzi dodávateľmi, a hlavne zmierniť dopady energetickej krízy na domácnosti a ďalších odberateľov energií. Úrad nemá kompetencie pred-

kladať novelizáciu primárnej legislatívy do legislatívneho procesu, ani poskytovať finančné kompenzácie odberateľom energií, avšak naše odporúčania sme predkladali na príslušné štátne orgány a upozorňovali na riziká a dopady na odberateľov. Viaceré naše odporúčania boli reflektované v úpravách legislatívy, čo umožnilo úradu, ako aj iným štátnym orgánom, prijímať opatrenia na zmierenie dopadov energetickej krízy.

Rád by som vyzdvihol skutočnosť, že na úrovni štátu sa v závere roka 2022 podarilo prijať bezprecedentný súbor mimoriadnych opatrení na ochranu domácností, ako aj ďalších odberateľov. Z mimoriadnych opatrení v energetike sú to predovšetkým Memorandum so Slovenskými elektrárnami, a.s., o predaji zlacnenej elektriny pre domácnosti a ďalšie skupiny odberateľov a vytvorenie legislatívneho rámca na mimoriadne zásahy štátu pri kompenzáciach zvýšených nákladov na energie, či už vo forme rozhodnutí vo všeobecno-hospodárskom záujme alebo nariadení vlády SR v režime krízovej regulácie. Výsledkom je zásadná eliminácia dramatických dopadov energetickej krízy na slovenské domácnosti a ďalšie skupiny odberateľov v roku 2023.

Dovoľte mi oceniť a poďakovať za prácu všetkým zamestnancom úradu, ktorí sa dokázali vyrovnáť s novými požiadavkami kladenými na úrad a napriek zvýšenému rozsahu a intenzite úloh dokázali zabezpečiť plynulý chod regulačných procesov a konaní na úrade. Tiež by som sa rád poďakoval všetkým inštitúciám, subjektom a partnerom, s ktorými prichádzame do pracovného styku pri výkone našich regulačných aktivít.

Andrej Juris
predseda

Regulačná rada

Regulačná rada je orgánom úradu, ktorý zabezpečuje strategické riadenie a koncepciu regulácie v sieťových odvetviach. Regulačná rada má aktuálne päť členov, do plného počtu jej tak chýba jeden člen. Zákon č. 250/2012 Z. z. ukladá, že Regulačnú radu tvorí šesť čle-

nov. Členov Regulačnej rady vymenúva a odvoláva prezident SR a to tak, aby traja členovia Regulačnej rady boli vymenovaní na návrh Národnej rady SR a traja členovia na návrh vlády SR. Prezident SR na návrh Regulačnej rady vymenúva a odvoláva predsedu Regulačnej rady.

| Členovia

Ján Ďuriš
predseda Regulačnej rady

Juraj Doležal
podpredseda Regulačnej rady

Sylvia Beňová
člen Regulačnej rady

Miroslav Dudlák
člen Regulačnej rady

Andrej Ochotnický
člen Regulačnej rady

Kompetencie Regulačnej rady

- prijímanie regulačnej politiky, vrátane jej zmeny alebo doplnenia,
- voľba kandidáta na vymenovanie za predsedu Regulačnej rady zo svojich členov,
- podanie návrhu kandidáta na vymenovanie za predsedu Regulačnej rady a návrhu na odvolanie predsedu Regulačnej rady prezidentovi SR,
- voľba podpredsedu Regulačnej rady zo svojich členov,
- vyjadrovanie sa k návrhom všeobecne záväzných právnych predpisov vydávaných úradom,
- preskúmavanie námietok voči potvrdeniu o výške čistých nákladov povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme podľa zákona č. 251/2012 Z. z.,
- schvaľovanie:
 1. návrhov dohôd o vzájomnej spolupráci s regulačnými orgánmi členských štátov EÚ,
 2. rokovacieho poriadku Regulačnej rady,
 3. správy o činnosti úradu,
 4. zriadenia pracovísk úradu mimo jeho sídla,
 5. ročnej účtovnej závierky úradu.

Do kompetencie Regulačnej rady patrí aj rozhodovanie v odvolacom konaní o odvolaniach voči prvostupňovým rozhodnutiam, okrem rozhodnutí o uložení pokuty. Účastníci konania majú možnosť podať odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu vydanému v konaní o cenovej regulácii, v konaní o vecnej regulácii alebo v konaní o mimoriadnej regulácii. Regulačná rada preskúmava postup prvostupňového orgánu, zaoberá sa námietkami účastníkov konania a v prípade potreby doplní dokazovanie. Regulačná rada môže rozhodnutie prvostupňového orgánu zmeniť, zrušiť bez náhrady, potvrdiť a odvolanie zamietnuť, zrušiť a vrátiť vec prvostupňovému orgánu na nové prerokovanie a rozhodnutie alebo konanie zastaviť. Rozhodnutia Regulačnej rady nadobúdajú právoplatnosť ich dorúčením účastníkom konania.

Regulačná rada v roku 2022 v súlade s ustanovením § 6 ods. 3 písm. a) v spojení s ustanovením § 8 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z. prijala novú regulačnú politiku na 6. regulačné obdobie, ktorého dĺžka bude päť kalendárnych rokov, a to od 01.01.2023 do 31.12.2027.

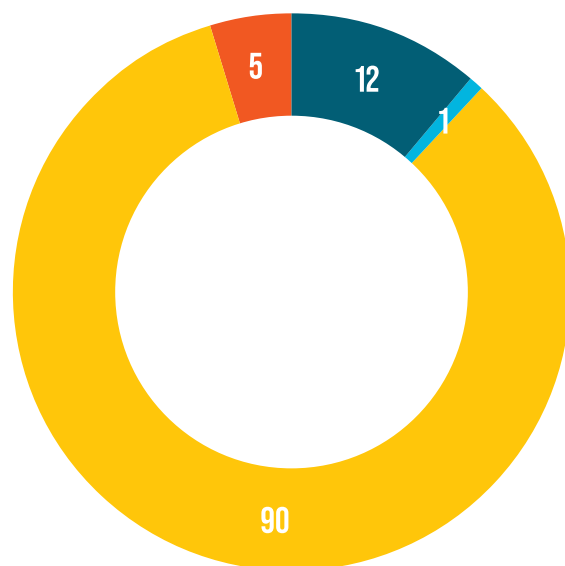
Ľudské zdroje

Úrad zamestnával k 31.12.2022 celkom 108 zamestnancov (96 % z plánovaného počtu 112 zamestnancov), z toho 91 zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere a 17 zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme. Na pracoviskách mimo sídla služobného úradu - v Trenčíne, Košiciach a Martine bolo z uvedeného počtu zamestnaných 13 zamestnancov.

Tabuľka 1 Vekové zloženie zamestnancov

VEK	POČET
1. Vek zamestnanca od 18 – 30 rokov	6
2. Vek zamestnanca od 31 – 50 rokov	61
3. Vek zamestnanca nad 50 rokov	41
SPOLU	108

Obrázok 1 Kvalifikácia zamestnancov

■ Stredné vzdelanie ■ Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa
■ Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa ■ Vysokoškolské vzdelanie III. stupňa

Koncepčné zmeny v oblasti organizácie trhu a ochrany pred energetickou chudobou

Proces príprav nových vyhlášok o pravidlách pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlách pre fungovanie vnútorného trhu s plynom

Úrad v roku 2022 spustil proces prípravy nových pravidiel trhu s elektrinou a plynom. Tento úkon si vyžiadala novelizácia zákonov č. 251/2012 Z. z. a č. 250/2012 Z. z. v znení účinnom od 01.10.2022, pričom novelizácia ako taká bola transpozíciou európskeho legislatívneho balíka „Čistá energia pre všetkých Európanov“.

Za účelom spracovania nových vyhlášok o pravidlách pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlách pre fungovanie vnútorného trhu s plynom boli zriadené pracovné skupiny, a to samostatne pre oblasť elektroenergetiky a samostatne pre oblasť plynárenstva. Úrad sa z praktických dôvodov rozhodol upraviť problematiku pravidiel trhu v dvoch samostatných vyhláškach, zvlášť pre elektroenergetiku a zvlášť pre plynárenstvo. Pracovné skupiny boli zložené zo zástupcov úradu a zástupcov jednotlivých relevantných skupín účastníkov trhu s elektrinou a plynom, od regulovaných subjektov až po zástupcov spotrebiteľov a tzv. „novej energetiky“ (agregátori, poskytovatelia flexibility a pod.). Pracovné skupiny zasadali na pravidelnej báze, kde ich členovia postupne predkladali svoje podnety a riešili konkrétne zapracovania pripomienok a návrhov do samotnej textácie návrhu nových vyhlášok. Tento proces zahŕňal časové obdobie zhruba od apríla 2022 do septembra 2022. V októbri a novembri vrcholila finalizácia podkladov pre začiatok oficiálneho legislatívneho procesu. Odbornú pomoc a zastrešenie prác na časti dotýkajúcej sa elektroenergetiky poskytla úradu renomovaná konzultačná spoločnosť EY v rámci projektu štrukturálnej reformy úradu (projekt SRSS), ktorý bol financovaný z prostriedkov EÚ.

Okrem priebežnej prípravy návrhu nových pravidiel trhu úrad v roku 2022 zásadnejšie novelizoval aj aktuálne platnú vyhlášku o pravidlách trhu s elektrinou a plynom (vyhláška č. 24/2013 Z. z.), a to s účinnosťou od 30.09.2022. Rozsah novelizácie bol následne preklopený

a zohľadnený aj pri tvorbe vyššie spomenutých nových návrhov, ktorých schválenie a účinnosť presahuje horizont roka 2022.

Úrad všetkými vyššie uvedenými zmenami pravidiel trhu reagoval na aktuálne a akútne potreby trhu a tiež na zmeny v primárnej legislatíve. Najdôležitejšie zmeny možno zhrnúť nasledovne:

- ➔ zavedenie denného zúčtovania odchýlok na trhu s elektrinou. Týmto opatrením je možné znížiť objem potrebného finančného zabezpečenia subjektov zúčtovania rádovo až do 40 %, pričom uvoľnené finančné prostriedky môžu významnejšie posilniť finančnú likviditu dotknutých účastníkov trhu. Súčasne sa však optimalizuje kreditná riziková pozícia samotného organizátora trhu,
- ➔ úprava pravidiel kreditného hodnotenia užívateľov regionálnych distribučných sústav, vrátane úpravy výšky požadovaného finančného zabezpečenia užívateľov sústav s podpísanou zmluvou o prístup do distribučnej sústavy a o distribúcii elektriny alebo s podpísanou rámcovou distribučnou zmluvou. Týmto krokom úrad taktiež sleduje isté posilnenie finančnej likvidity dodávateľov a súčasne znižuje celkovú kreditnú rizikovú expozíciu samotných prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav,
- ➔ úpravy v oblasti identifikátorov EIC na trhu s elektrinou tak, aby organizátor trhu s elektrinou priradzoval identifikátory EIC každému účastníkovi trhu s elektrinou, vrátane odberateľov v domácnostiach. Pod EIC identifikátorom odberateľa sa budú v druhom kroku evidovať EIC identifikátory všetkých odberných a odovzdávacích miest odberateľov, čo vytvorí predpoklady na zefektívnenie a zvýšenie transparentnosti procesov, napr. pri téme pásmovej TPS, pri kvalifikovanom rozhodovaní o zaraďovaní odberateľov mimo domácností do cenovo regulovaných segmentov (napr. na základe

celkovej ročnej spotreby alebo výhľadovo na základe kódu SK-NACE), ale v neposlednom rade môže EIC identifikátor odberateľov v domácnostiach prispieť k efektívnejšej implementácii prípadných nástrojov štátu na ochranu pred vysokými cenami energií, resp. pri implementácii budúcej koncepcie na ochranu odberateľov ohrozených energetickou chudobou,

- zmena definície maximálnej rezervovanej kapacity pre odovzdávacie miesta v elektroenergetike. Konkrétne sa zavádza možnosť zmluvne dohodnutej hodnoty maximálnej rezervovanej kapacity výrobcov elektriny. Univerzálne definície maximálnej rezervovanej kapacity a rezervovanej kapacity v smeroch odberu a dodávky z/do sústavy vytvárajú predpoklad na efektívnejšiu integráciu batériových úložísk elektriny do systému.

Významná časť novely sa venuje aplikácii skúseností a procesných zlepšení v oblasti dodávky poslednej inštancie elektriny a plynu. Upravujú sa najmä postupy pri zdieľaní informácií o dotknutých účastníkoch trhu tak, aby sa dodávka poslednej inštancie ako ochranný nástroj aplikovala procesne efektívne.

Koncepcia na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby

Úrad v priebehu roka 2022 vypracoval strategický dokument Koncepcia na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby (ďalej len „koncepcia“). Vypracovanie návrhu koncepcie a jej predloženie vláde SR pred začiatkom nového regulačného obdobia je legislatívnou úlohou úradu podľa § 9 ods. 3 písm. f) zákona č. 250/2012 Z. z.. V priebehu roka 2022 sa koncepcia vypracovávala v nadväznosti na štart nového 6. regulačného obdobia, ktoré začalo 01.01.2023. Hoci turbulentný cenový vývoj na komoditných trhoch v roku 2022 s vypracovaním koncepcie nesúvisí, celková situácia na trhu s elektrinou, plynom a teplom len podčiarkla celkový význam tohto koncepčného materiálu.

S cieľom odbornejšie uchopiť proces prípravy návrhu koncepcie už od úplného začiatku a s cieľom inšpirovať sa aj osvedčenými príkladmi z iných krajín EÚ bol v spolupráci s konzultačnou spoločnosťou EY v rámci projektu „Štrukturálna reforma regulačného rámca pre sieťové odvetvia“ (projekt SRSS), ktorý financuje EÚ, vypracovaný komplexný analytický podklad k problematike energetickej chudoby.

Návrh koncepcie bol vypracovaný spolu s ďalšími ústrednými orgánmi štátnej správy, a to konkrétne v súčinnosti s MH SR, Ministerstvom financií SR a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Pracovná skupina v tomto zložení sa pod gesciou úradu stretala v priebehu jesene 2022 v pravidelných intervaloch. Návrh koncepcie zohľadňujúci konzultácie s ďalšími inštitúciami úrad predložil aj na širšiu verejnú konzultáciu a do štandardného procesu medzirezortného pripomienkového konania. Všetky pripomienky z verejnej konzultácie boli vyhodnotené a mnohé z nich zapracované. Takto sfinalizovaný návrh koncepcie bol 23.12.2022 predložený vláde SR, ktorá ho uznesením vlády SR č. 40/2023 dňa 25.01.2023 na svojom rokovaní vzala na vedomie.

Schválená koncepcia obsahuje návrh metodiky definície energetickej chudoby, vrátane rámcových návrhov kvalifikačných kritérií, ktoré umožnia adresne identifikovať zraniteľných odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby. Okrem toho obsahuje koncepcia aj návrhy opatrení na ochranu takto definovaných odberateľov, pričom opatrenia delí do dvoch kategórií: návrhy opatrení v kompetenčnej oblasti úradu a odporúčania možných ďalších opatrení v kompetenčnej oblasti iných rezortov.

Koncepcia môže byť v prípade jej ďalšej implementácie systémovým opatrením, prostredníctvom ktorého možno udržateľným spôsobom zvýšiť všeobecnú ekonomickú dostupnosť energií a pitnej vody pre obyvateľov SR a tým zvýšiť aj ich celkovú životnú úroveň.

01.

ELEKTROENERGETIKA

Spomedzi sieťových odvetví sa elektroenergetika jednoznačne radí k najdynamickejšiemu a zároveň regulačne najzložitejšiemu sieťovému odvetviu. Úrad v oblasti elektroenergetiky vykonáva cenovú a vecnú reguláciu, ktorej rozsah a špecifikáciu určujú § 11 a § 13 zákona č. 250/2012 Z. z.

V oblasti vecnej regulácie treba spomenúť schvaľovanie prevádzkových poriadkov jednotlivých prevádzkovateľov sústav, podmienok prepravy elektriny distribučnou sústavou v režime prepravy elektriny, podmienok alebo metodiky pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy v zmysle legislatívy EÚ, a taktiež prípravu a aktualizáciu vzorového prevádzkového poriadku pre prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav.

Po novelizácii zákona č. 251/2012 Z. z. na jeseň 2022 začal úrad s prípravou nových vyhlášok, ktoré boli touto novelou vytvorené. Ide konkrétne o vyhlášku č. 92/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky výberového konania na poskytovanie služieb zariadenia na uskladňovanie elektriny a o vyhlášku úradu, ktorou sa ustanovujú obsahové náležitosti plánu rozvoja distribučnej sústavy.

Európske trhy s elektrinou zaznamenali v sledovanom roku rast ceny elektriny v dôsledku vojnového konfliktu na Ukrajine, nedostatkom elektriny vyrobenej v jadrových elektrárnach z dôvodu obmedzení výroby, neistoty s dodávkami plynu do Európy, čo sa prejavilo na rastúcej cene plynu, ako aj elektriny, z dôvodu metodiky stanovovania ceny na trhoch s elektrinou, kedy cenu elektriny stanovuje „najdrahší“ aktivovaný druh elektrárne, ktorým je práve plynová.

Vysoké ceny elektriny na dennom trhu v roku 2022 spôsobili zníženie nákladov na doplatok v systéme OZE a VÚKVET, následkom čoho nastal prebytok finanč-

ných zdrojov v systéme podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET. Na základe tejto skutočnosti úrad v rámci dostupných regulačných nástrojov:

- ➔ umoril celý historický deficit podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav a OKTE, a. s.,
- ➔ vykompenzoval zvýšené náklady na nákup elektriny na krytie strát jednotlivým prevádzkovateľom sústav, spôsobených vysokými cenami na trhu s elektrinou, za rok 2021 v plnej výške a za rok 2022 čiastočne, čím významným spôsobom znížil budúci dopad korekcie oprávnených nákladov tarify na straty pri distribúcií elektriny ako jednej zo zložiek koncovej ceny elektriny.

Úrad za účelom podpory a ochrany koncových spotrebiteľov elektriny pred dopadom vysokých cien elektriny v súlade s dostupnými regulačnými nástrojmi a na základe článku 9 nariadenia Rady EÚ č. 2022/1854 o núdzovom zásahu, s cieľom riešiť vysoké ceny energie, rozhodnutím č. 326/2022/E zo dňa 27.12.2022 rozhodol o použití časti nadmerného výnosu z príjmov z preťaženia vyplývajúceho z pridelovania medzioblastnej kapacity prevádzkovateľa prenosovej sústavy v roku 2022 vo výške 153 mil. € za účelom zmiernenia dopadu nepriaznivých vplyvov vysokých cien pre rok 2023.

V sledovanom roku, ktorý bol posledným šiestym rokom regulačného obdobia 2017-2022, bolo významným míľnikom ukončenie transpozície európskych právnych predpisov zoskupených v tzv. balíku „Čistá energia pre všetkých Európanov“ do národnej legislatívy.

Popis a zadefinovanie účastníkov trhu s elektrinou

Účastníci trhu s elektrinou sú definovaní v § 15 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z.:

1. výrobca elektriny,
2. organizátor krátkodobého trhu s elektrinou, spoločnosť OKTE, a.s.,
3. prevádzkovateľ prenosovej sústavy na vymedzenom území, spoločnosť SEPS, a.s.,
4. prevádzkovateľ distribučnej sústavy
 - a. regionálne distribučné sústavy, spoločnosti ZSD, a.s., SSD, a.s., VSD, a.s.,
 - b. prevádzkovatelia miestnych distribučných sústav, 143 spoločností,
5. dodávateľ elektriny,
6. koncový odberateľ elektriny,
7. výkupca elektriny,
8. agregátor,
9. prevádzkovateľ zariadenia na uskladňovanie elektriny,
10. energetické spoločenstvo,
11. prevádzkovateľ priameho vedenia.

Tabuľka 3 Prehľad počtu vydaných rozhodnutí v oblasti vecnej regulácie v elektroenergetike

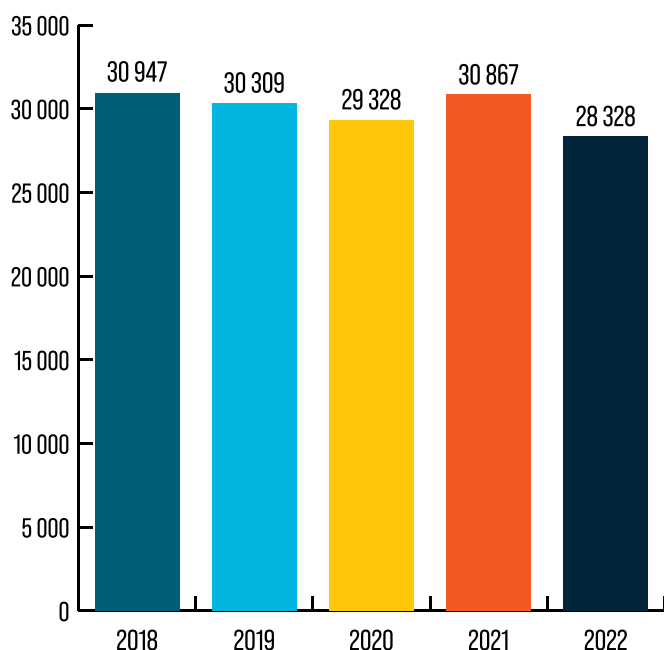
Druh rozhodnutia	2018	2019	2020	2021	2022
Prevádzkové poriadky	21	15	15	124	85
Obchodné podmienky	26	10	10	8	10
Podmienky prepravy	2	4	2	1	2
Rozhodnutia v zmysle legislatívy EÚ	20	27	5	7	7

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy je podľa § 28 ods. 3 písm. b) zákona č. 251/2012 Z. z. povinný raz za dva roky vypracúvať plán rozvoja prenosovej sústavy vrátane plánu rozvoja spojovacích vedení na obdobie nasledujúcich desiatich rokov. Úrad podľa zákona č. 251/2012 Z. z. konzultuje desaťročný plán rozvoja sústavy nediskriminačným a transparentným spôsobom s existujúcimi a potenciálnymi užívateľmi sústavy a umožní im k nemu uplatniť v primeranej lehote odôvodnené pripomienky a preskúma súlad desaťročného plánu rozvoja sústavy s požiadavkami na realizáciu investícií do prenosovej sústavy a s plánom rozvoja sústavy pre celú EÚ. Úrad po jeho preskúmaní v roku 2022 rozhodnutím č. 0003/2022/E-RO uložil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy SEPS, a.s., povinnosť zmeniť Desaťročný plán rozvoja prenosovej sústavy na roky 2022-2031 predložený úradu 23.04.2021 z dôvodu, že predložený Desaťročný plán rozvoja prenosovej sústavy na roky 2022-2031 nebol v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z.

Tabuľka 2 Prehľad rozhodnutí v oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike (bez OZE a KVET)

Druh rozhodnutia	2018	2019	2020		2021		2022	
			vydané na rok 2020	vydané na rok 2021	vydané na rok 2021	vydané na rok 2022	vydané na rok 2022	vydané na rok 2023
Rozhodnutie o cene	331	301	49	112	213	104	229	75
Prerušené konanie	20	20	20	-	13	-	167	-
Zastavené konanie	5	7	2	-	8	-	3	-
Predbežné opatrenie	-	-	-	-	-	-	-	8

Obrázok 2 Vývoj celkovej hrubej spotreby elektriny v SR (GWh)

V sledovanom roku dosiahla celková hrubá spotreba elektriny v SR hodnotu 28 328 GWh, čo v porovnaní s rokom 2021 (30 867 GWh) predstavuje pokles o 8 % a to hlavne z toho dôvodu, že v dôsledku energetickej krízy a vysokých cien elektriny a plynu na európskych trhoch s elektrinou dochádzalo z dôvodu nárastu nákladov, hlavne na strane odberateľov, k obmedzeniam ich produkcie a tým aj zníženiu spotreby elektriny.

Elektroenergetická infraštruktúra

Podporné a systémové služby

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nakupuje podporné služby na trhu s podpornými službami od poskytovateľov podporných služieb za účelom poskytovania systémových služieb užívateľom sústavy na dodržanie kvality dodávky elektriny a na zaistenie bezpečnosti prevádzky sústavy SR.

Úrad na základe požadovaných objemov jednotlivých druhov podporných služieb príslušnými rozhodnutiami určil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy SR:

- ➔ celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb,
- ➔ maximálnu cenu na obstaranie primárnej, sekundárnej a terciárnej regulácie činného výkonu a frekvencie,

- ➔ maximálny ročný náklad na obstaranie nefrekvenčných podporných služieb diaľková regulácia napätia a jalového výkonu a štart z tmy,
- ➔ maximálnu cenu ponúkanej kladnej regulačnej elektriny a minimálnu cenu ponúkanej zápornej regulačnej elektriny pri aktivácii predmetného druhu podpornej služby.

V tabuľke 4 je uvedený vývoj počtu poskytovateľov podporných služieb v jednotlivých rokoch, ktorý poukazuje na stabilný trh s podpornými službami na vymedzenom území. Avšak počas roka 2022 pri rastúcej cene elektriny na európskych trhoch s elektrinou niektorí poskytovatelia podporných služieb prestali poskytovať podporné služby z dôvodu ekonomickej nevýhodnosti, resp. utlmovania produkcie a prijímaných úsporných opatrení. Za účelom zlepšenia podmienok poskytovania podporných služieb úrad do konca roka 2022 trikrát zmenil rozhodnutie o cene a podmienkach poskytovania podporných služieb, čo umožnilo zabezpečiť obstaranie dostatočného objemu nedostatkových podporných služieb a tak sa zaistila bezpečná prevádzka sústavy:

- ➔ rozhodnutím č. 0322/2022/E zo dňa 29.11.2022 došlo k navýšeniu maximálnej ceny za poskytovanie primárnej regulácie činného výkonu a frekvencie o 118 %, kladnej a zápornej sekundárnej regulácie činného výkonu a frekvencie o 676 %, resp. o 55 %,
- ➔ rozhodnutím č. 0327/2022/E zo dňa 28.12.2022 došlo k navýšeniu maximálnej ceny za poskytovanie kladnej terciárnej regulácie činného výkonu a frekvencie o 458 %.

Tabuľka 4 Vývoj v oblasti poskytovania PpS

Ukazovateľ/rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet poskytovateľov PpS	25	24	24	24	22

V tabuľke 5 sú uvedené objemy aktivovaných jednotlivých druhov podporných služieb, resp. regulačnej elektriny, kde je viditeľná zmena štruktúry jednotlivých druhov podporných služieb medzi rokmi 2021 a 2022, kedy v roku 2022 sa už nepoužíva 15 min. a 10 min. kladná ani záporná terciárna regulácia činného výkonu a frekvencie. V sledovanom roku je ďalej možné pozorovať mierne väčšie objemy aktivovaných podporných služieb, resp. regulačnej elektriny, čo je možné pripísať väčšej volatilitě na trhoch s elektrinou, čo kladie vyššie nároky na reguláciu sústavy a zaistenie bezpečnosti jej prevádzky.

Tabuľka 5 Porovnanie dodávok regulačnej elektriny (MWh)

Druh aktivovanej PpS, resp. regulačnej elektriny	2021 [MWh]	2022 [MWh]	zmena 2022/2021
Primárna regulácia činného výkonu + (FCR+)	6 366	6 633	4,19%
Primárna regulácia činného výkonu - (FCR-)	-6 361	-6 628	4,21%
Sekundárna regulácia činného výkonu + (aFRR+)	73 568	80 917	9,99%
Sekundárna regulácia činného výkonu - (aFRR-)	-28 269	-41 302	46,10%
Terciálna regulácia činného výkonu 12,5 min. + (mFRR+)	-	2 417	-
Terciálna regulácia činného výkonu 12,5 min. - (mFRR-)	-	-283	-
Terciálna regulácia činného výkonu 3 min. + (TRV3MIN+)	4 010	2 250	-43,89%
Terciálna regulácia činného výkonu 3 min. - (TRV3MIN-)	-176	-166	-5,60%
Terciálna regulácia činného výkonu 10 min. + (TRV10MIN+)*	1 348	-	-
Terciálna regulácia činného výkonu 10 min. - (TRV10MIN-)*	0	-	-
Terciálna regulácia činného výkonu 15 min. + (TRV15MIN+)*	624	-	-
Terciálna regulácia činného výkonu 15 min. - (TRV15MIN-)*	0	-	-
Zníženie odberu*	1 036	-	-
Zvýšenie odberu*	0	-	-
Import havarijnej výpomoci	0	0	-
Export havarijnej výpomoci	-	22 538	-
Import IGCC (IGCC+)	140 922	124 875	-11,39%
Export IGCC (IGCC-)	-68 731	-65 398	-4,85%
Sumárny aktivovaný objem kladných PpS a kladnej regulačnej elektriny	221 507	210 459	-4,99%
Sumárny aktivovaný objem záporných PpS a zápornej regulačnej elektriny	-97 176	-107 149	10,26%

* PpS v roku 2022 začlenené pod mFRR+ a mFRR-

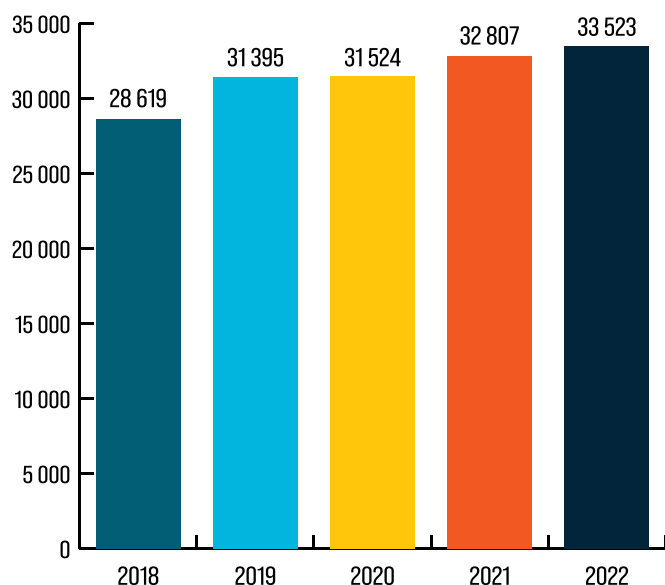
Prenosová sústava

Pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy stanovil úrad aj v roku 2022 sieťové tarify, ktoré si prevádzkovateľ prenosovej sústavy uplatňuje voči:

- ➔ užívateľom pripojeným do prenosovej sústavy v rozsahu:
 - tarifa za rezervovanú kapacitu (€/MW/rok),
 - tarifa za prenesenú elektrinu (€/MWh),
 - tarifa za straty pri prenose elektriny prenosovou sústavou (€/MWh),
- ➔ všetkým koncovým odberateľom elektriny v SR:
 - tarifa za systémové služby (€/MWh).

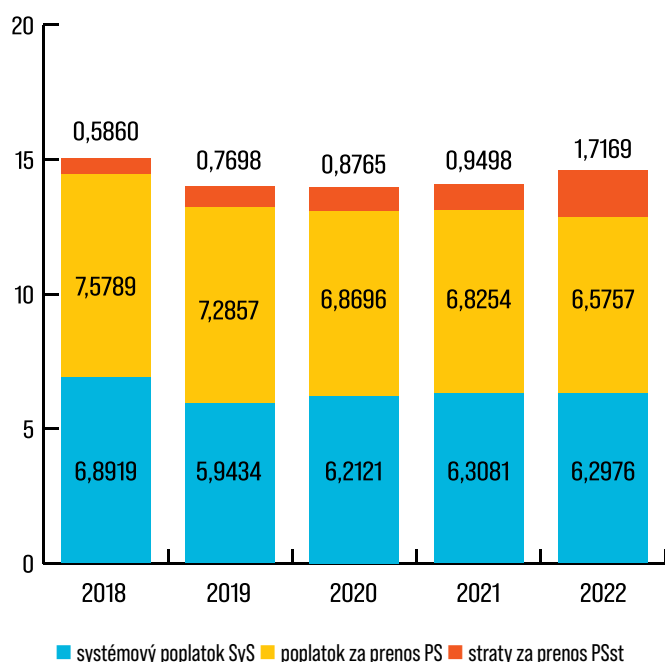
Z obrázka 3 je viditeľné, že v roku 2022 dosiahla celková prenesená elektrina hodnotu 33 523 GWh, čo v porovnaní s rokom 2021 (32 807 GWh) predstavuje nárast o približne 2 %. V kontexte poklesu celkovej hrubej spotreby elektriny v SR v sledovanom roku v porovnaní s rokom 2021, bol tento fakt spôsobený nárastom tranzitných tokov cez prenosovú sústavu, ktoré vznikali z dôvodu tokov elektriny z exportných oblastí (západná a severozápadná Európa) s lacnejším zdrojovým mixom (fotovoltaické a veterné elektrárne) elektrinou do importných oblastí (južná a juhovýchodná Európa) s drahším zdrojovým mixom (tepelné elektrárne spaľujúce fosílné palivá).

Obrázok 3 Objem prenesenej elektriny (GWh)

Na obrázku 4 je zobrazený vývoj jednotlivých regulovaných poplatkov prevádzkovateľa prenosovej sústavy. V roku 2022 v porovnaní s rokom 2021 boli tarifa za systémové služby a tarifa za prístup a prenos elektriny približne rovnaké. Hodnota tarify za straty pri prenose elektriny v roku 2022 vzrástla v porovnaní s rokom 2021 o 80 %, čo bolo spôsobené nárastom indexu denných cien oficiálneho kurzového lístka zverejneného burzou PXE (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE), produktu F PXE SK BL Cal-t, na základe ktorého sa stanovuje cena za nákup elektriny na straty elektriny pri prenose.

Obrázok 4 Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov SEPS, a.s. (€/MWh)

Distribučná sústava

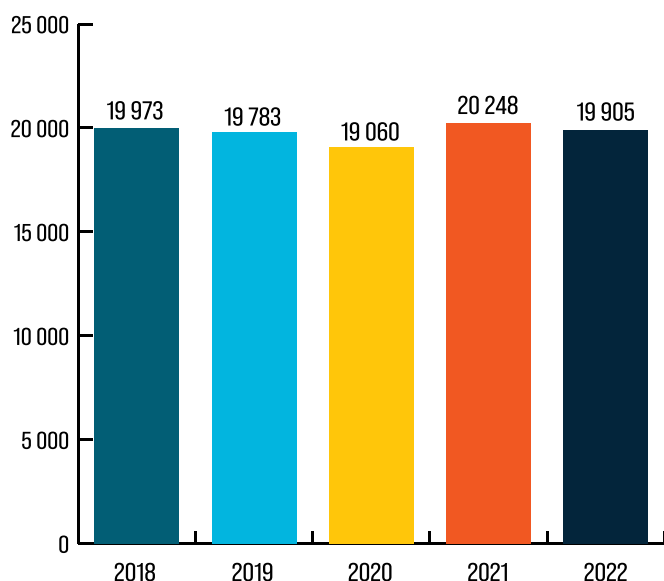
Pre prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav stanovil úrad aj v roku 2022 sieťové tarify, ktoré si prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy uplatňuje voči užívateľom pripojeným do distribučnej sústavy v rozsahu:

- ➔ tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za rezervovanú kapacitu (€/MW/mesiac),
- ➔ tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za distribuovanú elektrinu (€/MWh),
- ➔ tarifa za straty pri distribúcii elektriny distribučnou sústavou (€/MWh).

Cenová regulácia sa vzťahovala aj na prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav a vykonávala sa určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny pri dodávke elektriny a tarify za prístup do miestnej distribučnej sústavy a distribúciu elektriny.

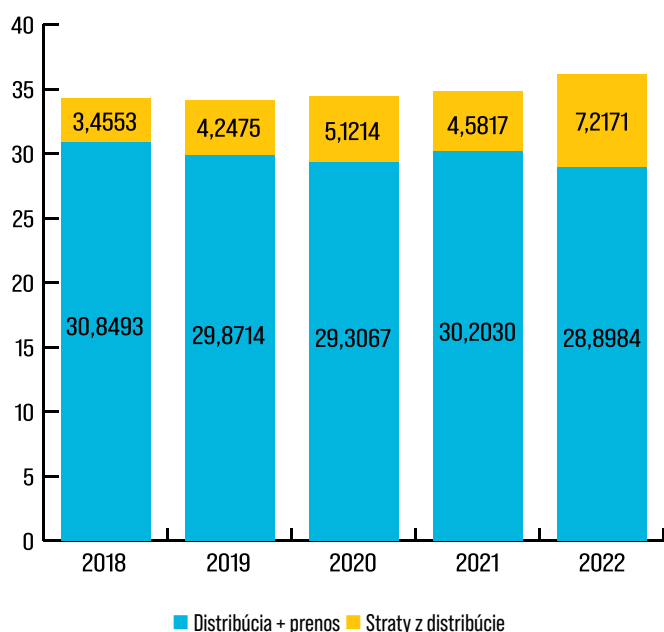
V sledovanom roku dosiahla celková distribuovaná elektrina na vymedzenom území hodnotu 19 905 GWh, čo v porovnaní s rokom 2021 (20 248 GWh) predstavovalo pokles o približne 2 %. V kontexte poklesu celkovej hrubej spotreby elektriny v SR v roku 2022 v porovnaní s rokom 2021 bol aj pokles distribuovanej elektriny spôsobený v dôsledku energetickej krízy a vysokých cien elektriny a plynu na európskych trhoch, čím dochádzalo z dôvodu nárastu nákladov na strane odberateľov k prijímaniu úsporných opatrení ako aj znižovaniu spotreby.

Obrázok 5 Objem distribuovanej elektriny (GWh)

Na obrázku 6 je zobrazený vývoj vybraných regulačných poplatkov v oblasti distribúcie. V roku 2022 v porovnaní s rokom 2021 boli tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúcia elektriny vrátane prenosu elektriny približne rovnaké. Hodnota tarify za straty pri distribúcii elektriny v sledovanom roku vzrástla v porovnaní s rokom 2021 o 58 %, čo bolo spôsobené nárastom indexu denných cien produktu F PXE SK BL Cal-t z oficiálneho kurzového lístka zverejneného burzou PXE (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE), na základe ktorého sa stanovuje cena za nákup elektriny na straty elektriny pri distribúcii elektriny.

Obrázok 6 Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov

Tarifa za prevádzkovanie systému

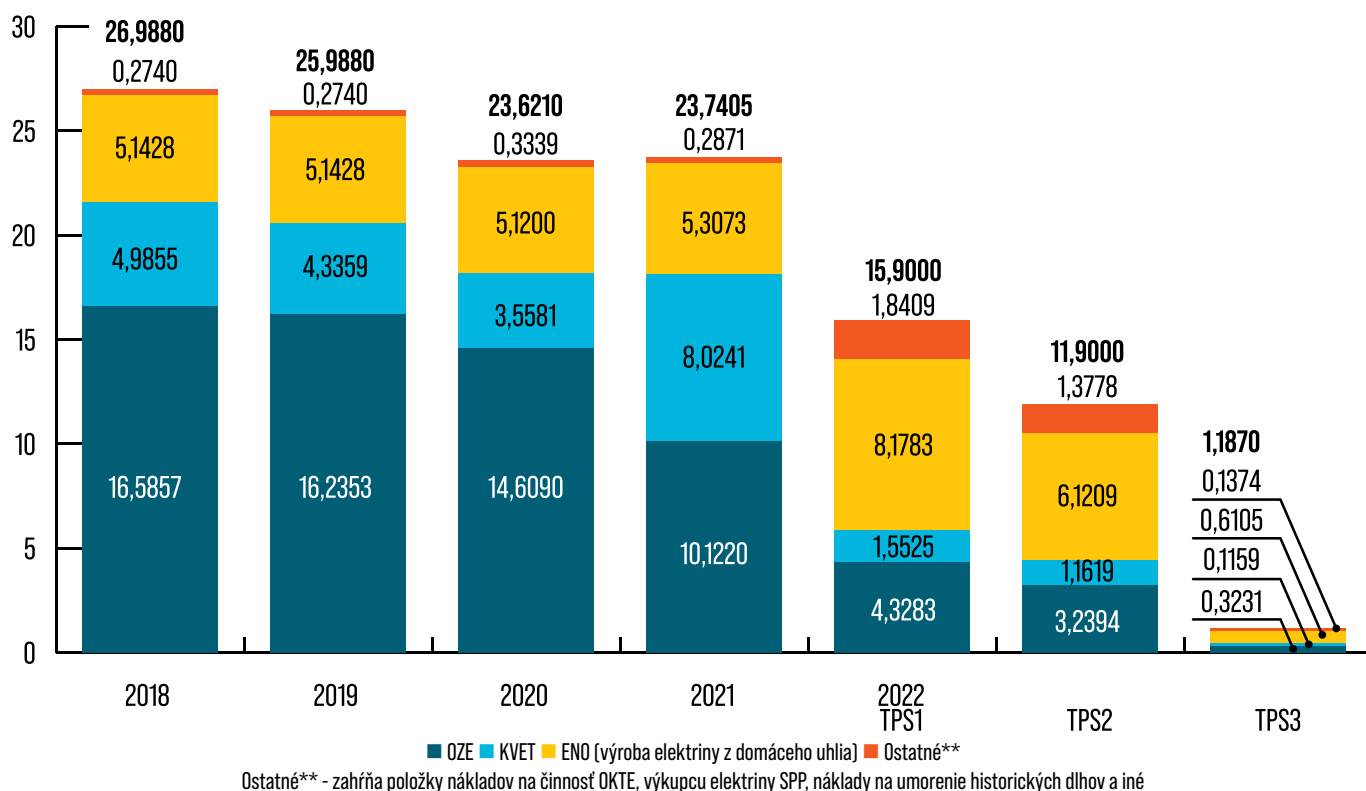
Účelom TPS je krytie nákladov na prevádzkovanie systému, pozostávajúcich hlavne z podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET, výroby elektriny z domáceho hnedého uhlia a organizátora krátkodobého trhu s elektrinou zabezpečujúceho organizovanie, vyhodnotenie, ako aj ostatné činnosti krátkodobého trhu s elektrinou. TPS tvorí jednu zo zložiek koncovej ceny elektriny a vzťahuje sa na každého koncového odberateľa elektriny. Od roku 2022 je TPS implementovaná na viaceré hodnoty sadzieb TPS (TPS1, TPS2 a TPS3), ktoré sa uplatňujú individuálne pre jednotlivé skupiny koncových odberateľov elektriny podľa množstva koncovej spotreby v odbernom mieste. Zariadenie do jednotlivých pásiem sa uskutočňuje podľa očakávanej koncovej spotreby v danom odbernom mieste za rok t-1.

- ➔ 1. pásmo (TPS1) – koncová spotreba odberného miesta do 1 GWh vrátane,
- ➔ 2. pásmo (TPS2) – koncová spotreba odberného miesta od 1 GWh do 100 GWh vrátane,
- ➔ 3. pásmo (TPS3) – koncová spotreba odberného miesta väčšia ako 100 GWh.

Hlavnými cieľmi zavedenia pásmovej TPS boli primerané rozloženie nákladov TPS medzi jednotlivé skupiny odberateľov podľa ich spotrebovanej elektriny a zníženie záťaže TPS pre priemyselných, energeticky náročných odberateľov elektriny za účelom zaistenia ich konkurencieschopnosti na trhoch EÚ.

V nasledujúcom obrázku 7 sú porovnané hodnoty jednotlivých zložiek TPS za posledných päť rokov, pričom TPS za rok 2022 je rozdelená podľa horeuvedených pásiem na tri hodnoty.

Obrázok 7 Vývoj jednotlivých zložiek TPS (€/MWh)

Prepojenie trhov s elektrinou

Pre účely dosahovania cieľov Stratégie energetickej únie vydané EK, medzi ktoré patrí najmä bezpečnosť dodávok elektriny, flexibilita prepojenej sústavy, ako aj dobre fungujúci a transparentný veľkoobchodný trh, sú nevyhnutným predpokladom investície do vnútorných a cezhraničných prepojení sústav.

Jedným z nástrojov, ktorý je možné použiť na horeuvedené ciele, je použitie príjmov z preťaženia vyplývajúceho z pridelovania medzioblastnej kapacity (ďalej len „príjmy z preťaženia“), pričom v článku 19 bode 2 nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou sú zadefinované prioritné ciele, na ktoré majú byť tieto prostriedky využité, medzi ktoré patrí predovšetkým budovanie projektov s cezhraničným významom na udržiavanie a zvyšovanie cezhraničných kapacít.

Celkové čisté príjmy z preťaženia prevádzkovateľa prenosovej sústavy, spoločnosti SEPS a.s. (ďalej len „PPS“), dosiahli v roku 2022 výšku 191,26 mil. €. V sledovanom roku bola časť príjmu z preťaženia využitá na investičné projekty s cezhraničným významom, predovšetkým na výmenu vodičov a preizoláciu 400 kV vedenia 428 Moldava - Velké Kapušany, výmenu vodičov a preizoláciu 400 kV vedenia 424 So-

kolnice - Križovany, na výmenu vodičov a preizoláciu 400 kV vedenia 429 Gabčíkovo - Podunajské Biskupice a čiastočne na výstavbu novej rozvodne 400 kV Vajnory.

Vzhľadom na prebiehajúcu krízu v energetickom sektore a veľmi vysoké ceny energií vydala Rada EÚ dňa 06.10.2022 nariadenie č. 2022/1854 o núdzovom zásahu, s cieľom riešiť vysoké ceny energií, na základe ktorého, v súlade s článkom 9, úrad rozhodnutím č. 326/2022/E zo dňa 27.12.2022 rozhodol o použití časti nadmerného výnosu z príjmov z preťaženia vyplývajúceho z pridelovania medzioblastnej kapacity prevádzkovateľa prenosovej sústavy v roku 2022 vo výške 153 mil. € za účelom zmierňovania dopadu nepriaznivých vplyvov vysokých cien pre rok 2023.

Projekty spoločného záujmu

Ďalšou možnosťou ako podporiť výstavbu projektov s významným vplyvom na cezhraničnú kapacitu je proces výberu tzv. projektov spoločného záujmu (ďalej len „PCI“ - z anglického Projects of Common Interest), ktoré môžu byť spolufinancované EK. Úrad bol účastníkom pracovných skupín k daným problematikám na všetkých úrovniach, kde dochádza ku príprave metodík a ich schvaľovaniu úradom (individuálne alebo na úrovni Core regiónu).

nu), na základe povinností vyplývajúcich z európskej legislatívy. Uvedené projekty boli tiež výsledkom procesov a činností, na ktorých sa úrad podieľal.

Na to, aby sa projekty elektroenergetickej infraštruktúry, ako aj projekty zariadení na uskladňovanie elektriny mohli uchádzať o možnosť zahrnutia do zoznamu projektov PCI, musia byť začlenené v Desaťročnom pláne rozvoja sústav (ďalej len „TYNDP 2022“) Združenia európskych prevádzkovateľov prenosových sústav (ďalej len „ENTSO-E“ - z anglického European Network for Transmission System Operators for Electricity).

Medzi kandidátske projekty SR patria:

1. Projekty elektroenergetickej infraštruktúry

Výstavba nového 400 kV vedenia Otrokovice (ČR) - Ladce (SR). Realizátormi projektu sú SEPS, a.s., na slovenskej strane a ČEPS, a.s., na českej strane. Predpokladané zvýšenie prenosovej kapacity na SR-ČR cezhraničnom profile v oboch smeroch je o 500 MW. Nevyhnutnou podmienkou výstavby tohto vedenia na slovenskej strane je uvedenie novej 400 kV rozvodne Ladce do prevádzky. Predpokladaný dátum uvedenia projektu do prevádzky je rok 2038.

2. Projekty zariadení na uskladňovanie elektriny

- ELSEA (European Large Scale Energy Accumulation). Realizátorom projektu je spoločnosť ZSE Energia, a.s. Projekt pozostáva z batériového úložiska s maximálnym inštalovaným výkonom 384 MW a ročnou predpokladanou výrobou elektriny v objeme 252 GWh, pozostávajúcou z 12 samostatných batériových úložísk umiestnených v rôznych lokalitách SR. Po predpokladanej realizácii ukončenej v roku 2035 bude úložisko ako celok najväčším v Európe.
- SE Integrator. Realizátorom projektu je spoločnosť Slovenské elektrárne, a.s. Projekt pozostáva z modernizácie existujúcej prečerpávacej vodnej elektrárne Čierny Váh a hybridizácie tejto elektrárne pridaním elektrochemického zásobníka – batériového úložiska s predpokladanou kapacitou minimálne 70 MW a 105 MWh. Predpokladané uvedenie do prevádzky je rok 2031. Predpokladaná celková disponibilita poskytovania podporných služieb, resp. flexibility elektroenergetického zariadenia je od - 670 MW do 730 MW.

3. Projekty Smart Grids

- ACON (Again Connected Network). Iniciátorom projektu za slovenskú stranu je spoločnosť Západoslovenská distribučná, a.s. Projekt bol zaradený medzi kandidátske PCI projekty v roku 2022, je realizovaný v spolupráci s ČR a jeho hlavným cieľom je modernizácia, výrazne zvýšenie efektívnosti a bezpečnosti distribučnej siete, ako aj umožnenie jednoduchšej integrácie stále rastúceho objemu OZE do siete. Predpoklad uvedenia projektu do prevádzky je v roku 2027.
- Danube InGrid. Iniciátorom projektu je za slovenskú stranu spoločnosť Západoslovenská distribučná, a.s. Projekt je realizovaný v spolupráci so SEPS, a.s., spoločnosťou Východoslovenská distribučná, a.s., na slovenskej strane a prevádzkovateľom prenosovej sústavy a tromi prevádzkovateľmi distribučných sústav na maďarskej strane. Hlavným cieľom projektu je posilnenie súčinnosti a integrácie slovenského a maďarského trhu s elektrickou energiou, modernizácia sietí, vytváranie nových platforiem pre spotrebiteľov a v neposlednom rade vytváranie podmienok pre prístup a pripájanie mikrovýrobcov, samospotrebitel'ov a prosumerov do príslušných sústav. Predpokladaný dátum uvedenia do prevádzky projektu je rok 2029.

Ďalším spôsobom ako naplňať strategické ciele EÚ v oblasti elektroenergetiky je tiež prepájanie trhov s elektrinou, tzv. market coupling.

Úspešné prepojenie jednotného denného trhu s elektrinou SDAC (Single Day-Ahead Coupling)

Po pripojení Grécka k regiónu MRC (Multi-Regional Coupling – región pokrývajúci takmer celú Európu) v roku 2020, nakoniec opustení MRC Veľkou Britániou, prepojením 4MMC (ČR, SR, Maďarsko a Rumunsko) a MRC prostredníctvom cezhraničných profilov PL-DE, PL-ČR, PL-SR, ČR-DE, ČR-AT a HU-AT v júni 2021 a úspešným pripojením cezhraničného profilu BG-RO k projektu SDAC v októbri 2021 sa zavŕšil proces prepájania denného trhu s elektrinou v EÚ. Celkovo SDAC pokrýva viac ako 95 % európskej spotreby elektrickej energie a jednotný algoritmus počíta objemy presahujúce 1 500 TWh/rok.

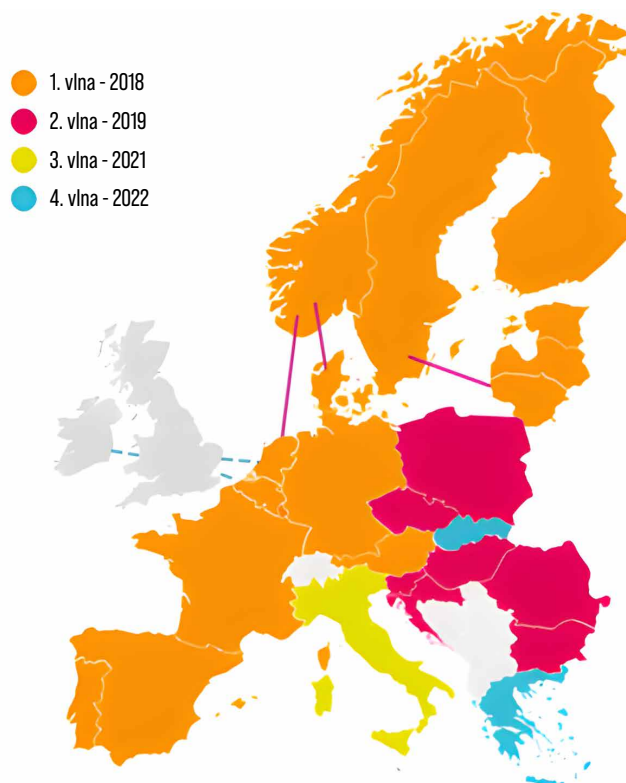
Úspešné prepojenie jednotného vnútrodeného trhu s elektrinou SIDC (Single Intraday Coupling)

SIDC nadväzuje na projekt XBID (Cross-Border Intraday), v rámci ktorého bola spustená v júni 2018 platforma nepretržitého vnútrodeného obchodovania a zahŕňala 15 krajín. V novembri 2019 a septembri 2021 sa k SIDC, v rámci 2. a 3. prístupovej fázy pripojilo ďalších osem krajín (Bulharsko, Chorvátsko, Poľsko, Maďarsko, ČR, Slovinsko, Rumunsko a Taliansko). SR a Grécko pristúpili počas poslednej štvrtej prístupovej fázy, v novembri 2022, čím sa dokončilo prepojenie 25 krajín EÚ (výnimku tvoria Malta a Cyprus). Obchodovanie na vnútrodenom trhu sa spúšťa po uzavretí denného trhu.

Projekt SIDC má prispieť k zvýšeniu likvidity obchodovania. Keďže slovenský vnútrodený trh neposkytuje dostatočnú likviditu, integráciou na celoeurópsku platformu sa očakáva pozitívna zmena aj v oblasti rozvoja OZE a agregácie flexibility. Centrálné riešenie umožňuje párovať objednávky zadané účastníkmi trhu v jednej krajine s objednávkami zadanými účastníkmi trhu v ktorejkoľvek inej prepojenej krajine, ak existuje dostupná cezhraničná kapacita pre prenos elektriny medzi dotknutými ponukovými oblasťami. Implementované riešenie je v súlade s cieľovým modelom EÚ pre integrovaný cezhraničný vnútrodený trh s elektrinou. Integrácia SR a Grécka do SIDC predstavuje ďalší dôležitý míľnik a dokončenie prepojenia jednotného vnútrodeného trhu s elektrinou v EÚ.

SIDC v súčasnosti spája vnútrodené trhy 25 krajín: Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, ČR, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Nórsko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, SR, Slovinsko, Španielsko a Švédsko.

Obrázok 8 Zobrazenie SIDC krajín, s farebným zobrazením, v ktorej prístupovej fáze jednotlivé krajiny k SIDC pristupovali

Implementácia nových metodík na výpočet a pridelovanie kapacity

Ďalším spôsobom ako naplňovať v úvode uvedené ciele EÚ je aj implementácia nových metodík na výpočet a pridelovanie kapacity. V regióne výpočtu kapacity Core došlo v priebehu roka 2022 k implementácii metodiky výpočtu a pridelovania na báze (fyzických) tokov (flow-based) na dennom trhu s elektrinou.

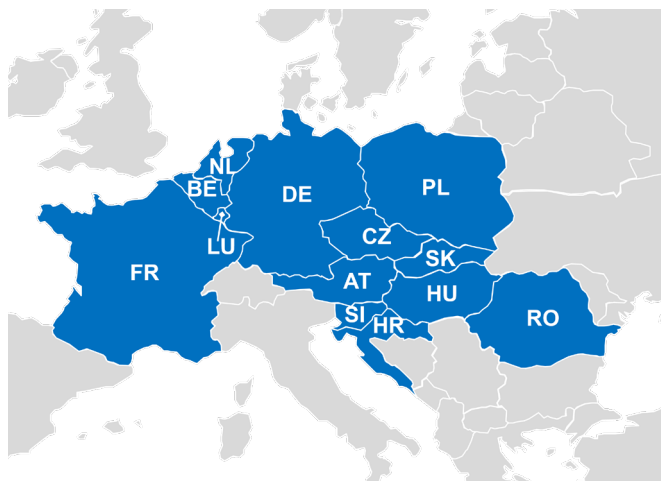
Flow-based metodika výpočtu kapacít berie do úvahy fyzikálne obmedzenia v prevádzke elektrizačných sústav na základe dostupných rezerv na kritických sieťových prvkoch sústavy (hlavne na vedeniach) a koeficientoch PTDF (Power Transfer Distribution Factors), definovaných pre každé kritické vedenie sústavy a každú ponukovú oblasť v regióne výpočtu kapacít Core.

Po dlhoročnej spolupráci prevádzkovateľov denných trhov s elektrinou, prevádzkovateľov prenosových sústav a regulátorov v regióne Core - Rakúsko, Nemecko, ČR, Poľsko, Maďarsko, Belgicko, Chorvátsko, Francúzsko, Luxembursko, Holandsko, Rumunsko, Slovinsko a SR bolo 08.06.2022 v súlade s čl. 20 nariadenia EK č. 1222/2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapaci-

ty a riadenie preťaženia, úspešne zavedené do prevádzky prepojenie denných trhov prostredníctvom metodiky výpočtu kapacity na základe toku (flow-based) v regióne Core. Pri tejto metodike je používaný koordinovaný spôsob výpočtu kapacity celého regiónu na základe obmedzení na kritických sieťových prvkoch sústavy a nepredvídaných udalostí, výsledkom čoho je zlepšenie pridelovania kapacity v regióne z pohľadu reflektovania skutočných obmedzení v sústave z pohľadu jej bezpečnosti prevádzky, umožnenie cezhraničného prenosu väčšiemu množstvu elektriny a v neposlednom rade zníženie celkových nákladov.

Región Core aktuálne pracuje na zavedení metodiky flow-based aj na vnútrodenom trhu. Plánovaný termín spustenia do prevádzky je jún 2023.

Obrázok 9 Zobrazenie členov regiónu Core

Platformy na zdieľanie regulačnej elektriny

Podľa nariadenia EK č. 2195/2017 z 23.11.2017, ktorým sa stanovuje usmernenie o zabezpečovaní rovnováhy v elektrizačnej sústave (ďalej len „nariadenie č. 2017/2195“) majú fungovať európske platformy na:

- výmenu regulačnej energie z nahrádzajúcich rezerv TERRE (Trans European Replacement Reserves Exchange) v súlade s čl. 19 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky 06.01.2020, postupné pripájanie členov Portugalska, Španielska, Francúzska, Švajčiarska a ČR prebiehalo do januára 2021 a v prvej polovici roku 2023 by sa malo pripojiť k platforme aj Poľsko. V tejto platforme prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR neparticipuje.

- výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s manuálnou aktiváciou MARI (Manually Activated Reserves Initiative) v súlade s čl. 20 uvedeného nariadenia, ktorá bola uvedená do prevádzky 15.09.2022 bez pripojených PPS a následne boli pripojení 05.10.2022 PPS ČR a Nemecka. V roku 2023 sa budú postupne pripájať Rakúsko, Belgicko a Španielsko. Všetci ostatní PPS sa pripoja k platforme v roku 2024.
- výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s automatickou aktiváciou PICASSO (Platform for the International Coordination of Automated Frequency Restoration and Stable System Operation) v súlade s čl. 21 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky pripojením PPS ČR 01.06.2022. PPS Rakúska a Nemecka boli pripojení 22.06.2022. PPS Francúzska, Talianska, Rumunska a Belgicka avizovali termín svojho pripojenia na rok 2023 a všetci ostatní PPS na rok 2024,
- výmenu odchýlok v reálnom čase (Imbalance Netting) v súlade s čl. 22 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky 21.06.2021 a v tom čase boli k nej pripojení všetci PPS kontinentálnej Európy s výnimkou Rumunska (PPS pripojený od decembra 2021) a Bulharska (PPS pripojený v júli 2022).

Slovenský PPS plánuje svoje pripojenie k platformám MARI a PICASSO v júli 2024, nakoľko v súlade s čl. 62 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 2017/2195 požiadal úrad o udelenie výnimky z pripojenia k týmto platformám a 29.03.2021 mu bola udelená výnimka na obdobie od 25.07.2022 do 24.07.2024.

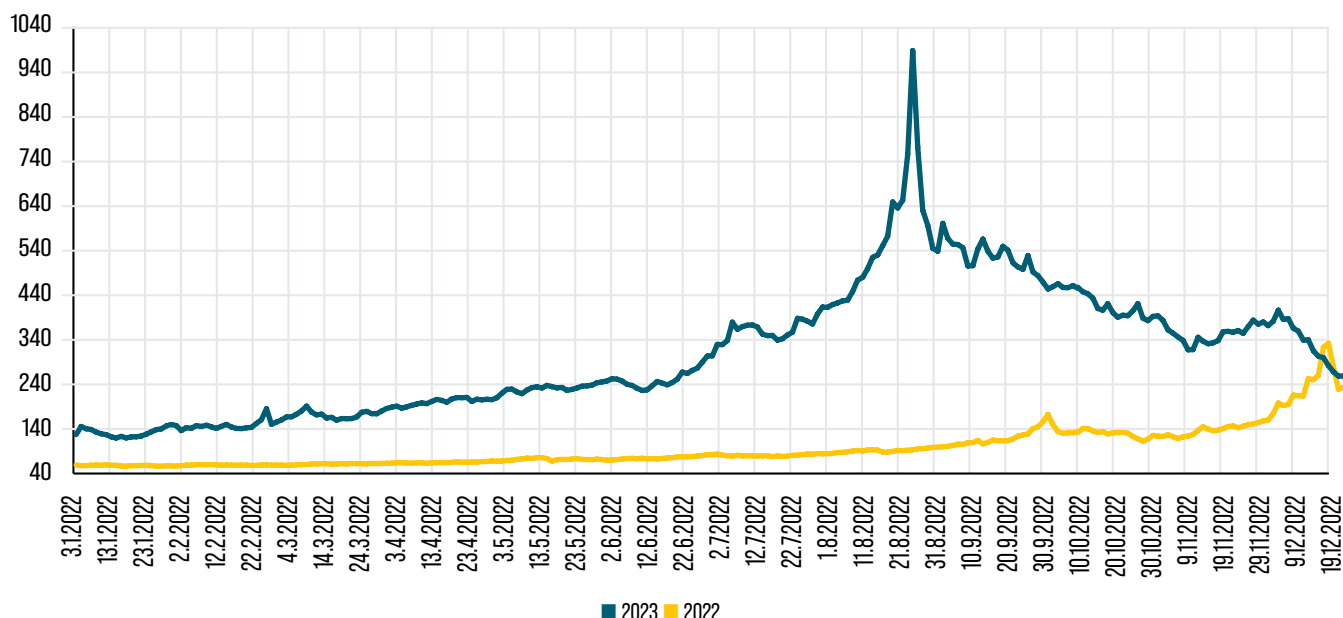
Veľkoobchodný trh

V roku 2022 európske trhy s elektrinou zaznamenali významný rast ceny elektriny, ktorý bol spôsobený najmä vojnovým konfliktom na Ukrajine, nedostupnosťou významného množstva jadrových elektrární pokrývajúcich základné pásmo spotreby elektriny v Európe, neistotou s dodávkami plynu do Európy a jeho rastúcou cenou a s tým súvisiacou metodikou stanovovania ceny na trhoch s elektrinou, kedy cenu elektriny stanovuje „najdrahší“ aktivovaný druh elektrárne, ktorým je práve plynová elektrárňa.

Na obrázku 10 sú zobrazené priebehy cien elektriny na burze PXE, produktov F PXE SK BL Cal – 23 a Cal – 22, na ktorom je možné vidieť priepastné rozdiely medzi cenami elektriny, kedy sa v roku 2022 v porovnaní s rokom 2021 zvýšila priemerná cena elektriny na burze PXE, produktov F PXE SK BL Cal – t o približne 203 %.

Obrázok 10 Vývoj cien elektriny (graf burza PXE Praha)

Cena elektriny F PXE SK BL Cal - 2022 a Cal - 2023 [€/MWh]

Malooobchodný trh

Cenová regulácia dodávky elektriny zraniteľným odberateľom, ktorými sú odberatelia elektriny v domácnosti a malé podniky, sa vykonávala v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z., na základe regulačnej politiky a podľa vykonávacieho predpisu v oblasti cenovej regulácie – vyhlášky č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov.

Cenovej regulácii v oblasti dodávky elektriny v roku 2022 podliehala dodávka elektriny:

- ➔ pre domácnosti,
- ➔ malým podnikom a
- ➔ dodávateľom poslednej inštalácie.

Východiskovými parametrami, na základe ktorých sa stanovovala maximálna cena za dodávku elektriny odberateľom elektriny v domácnosti a malým podnikom bol pre sledovaný rok aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka zverejneného burzou PXE na jej webovom sídle, produktu F PXE SK BL Cal-t za obdobie od 01.01.2021 do 30.06.2021, ktorý bol na úrovni

61,2077 €/MWh (medziročný nárast o 15,099 €/MWh, t. j. 32,75 %), ku ktorému sa pripočítal koeficient na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov, náklady na odchýlku súvisiace s dodávkou elektriny pre zraniteľných odberateľov a primeraný zisk.

K jednotlivým sadzbám za dodávku elektriny sa pripočítava cena za distribúciu, vrátane prenosu elektriny a strát elektriny pri prenose a cena za straty elektriny pri distribúcii elektriny, tarifa za systémové služby a tarifa za prevádzkovanie systému, podľa cenových rozhodnutí, ktorými boli schválené alebo určené ceny za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre prevádzkovateľov distribučnej sústavy, do ktorej bolo odberné miesto zraniteľného odberateľa elektriny pripojené.

V priebehu sledovaného roku bolo prijatých viacero noviel zákona č. 250/ 2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z., ktoré okrem iného znamenali aj značné rozšírenie skupín zraniteľných odberateľov elektriny. Do konca marca 2022 boli iba dve skupiny zraniteľných odberateľov elektriny odberateľ elektriny v domácnosti a malý podnik, t. j. odberateľ elektriny mimo domácnosti s ročnou spotrebou za predchádzajúci rok najviac 30 MWh elektriny.

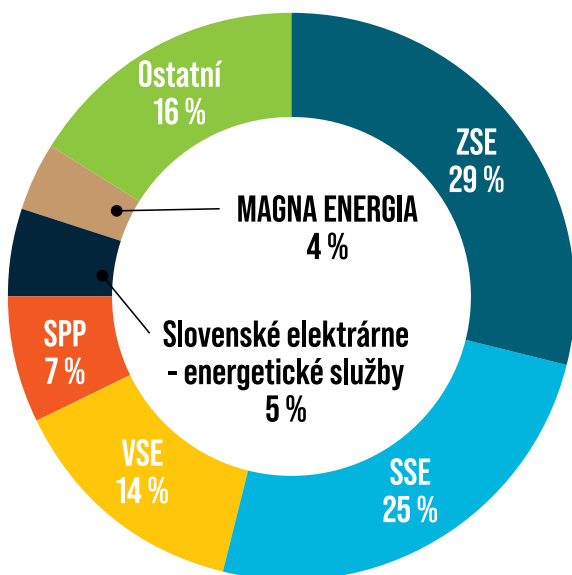
Od 01.04.2022 k domácnostiam a tzv. malým podnikom pribudli zariadenia sociálnych služieb, zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a od 08.12.2022 boli medzi už uvedené skupiny zraniteľných odberateľov mimo domácnosti zaradení aj:

- odberatelia elektriny na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú určené na sociálne bývanie alebo na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi v rámci štátom podporovaného nájomného bývania,
- skupina koncových odberateľov elektriny, ktorými sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, odoberajúca elektrinu na výrobu tepla a ohrev teplej úžitkovej vody pre domácnosti, zákonne zastúpená fyzickou osobou alebo právnickou osobou vykonávajúcou správu spoločného tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom teplom a teplou úžitkovou vodou.

Legislatívnymi zmenami bolo zároveň umožnené všetkým zraniteľným odberateľom mimo domácnosti prihlásiť sa v rôznych etapách roku 2022 k dodávke elektriny za cenu regulovanú úradom na rok 2023.

V dodávke elektriny majú stále najväčší podiel traja „tradiční“ dodávateľia, ktorí sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov - ZSE Energia, a. s., Stredoslovenská energetika, a. s., a Východoslovenská energetika, a. s.

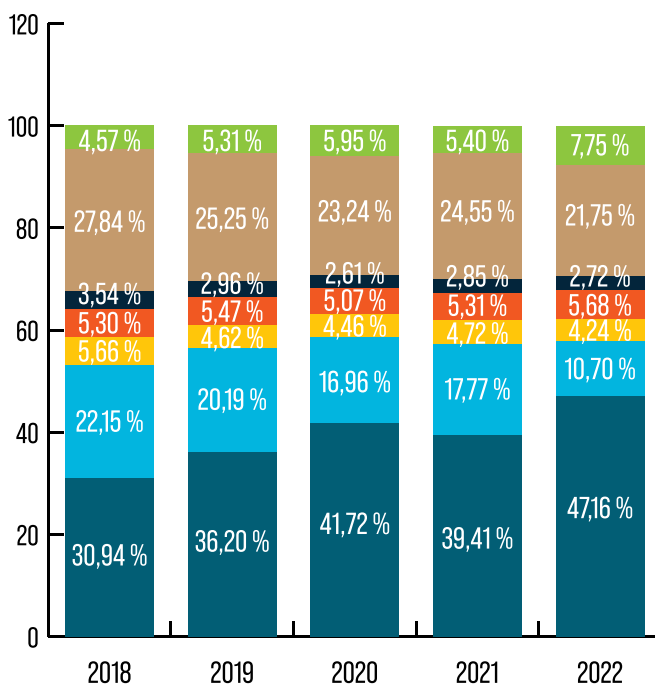
Obrázok 11 Trhové podiely dodávateľov elektriny pri dodávke elektriny pre všetky skupiny odberateľov

Dodávka elektriny pre domácnosti

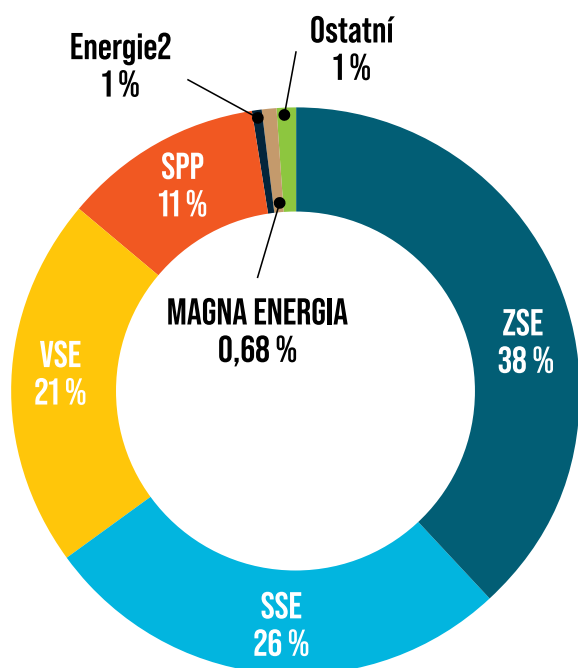
Dodávka elektriny domácnostiam bola rozdelená do ôsmich sadzieb. Zraniteľným odberateľom - domácnostiam dodávalo v roku 2022 elektrinu 14 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

Obrázok 12 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre domácnosti

■ silová elektrina ■ tarifa za prevádzkovanie systému ■ tarifa za systémové služby
 ■ náklady dodávky a PZ ■ prenos elektriny vrátane strát
 ■ distribúcia elektriny bez strát ■ straty z distribúcie elektriny

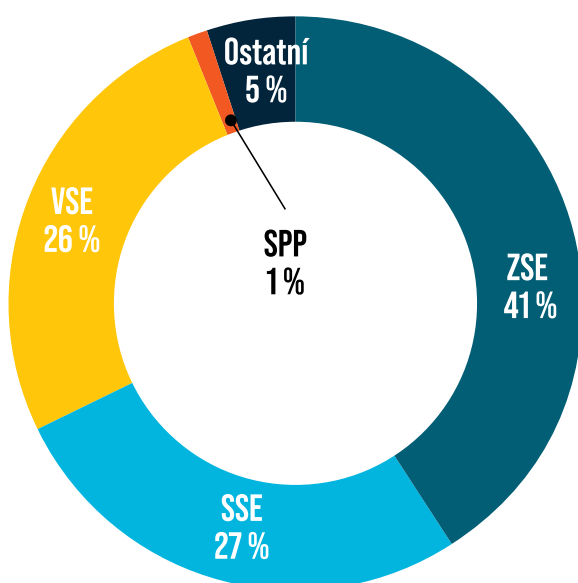
Obrázok 13 Podiel dodávateľov na dodávke elektriny v domácnostiach

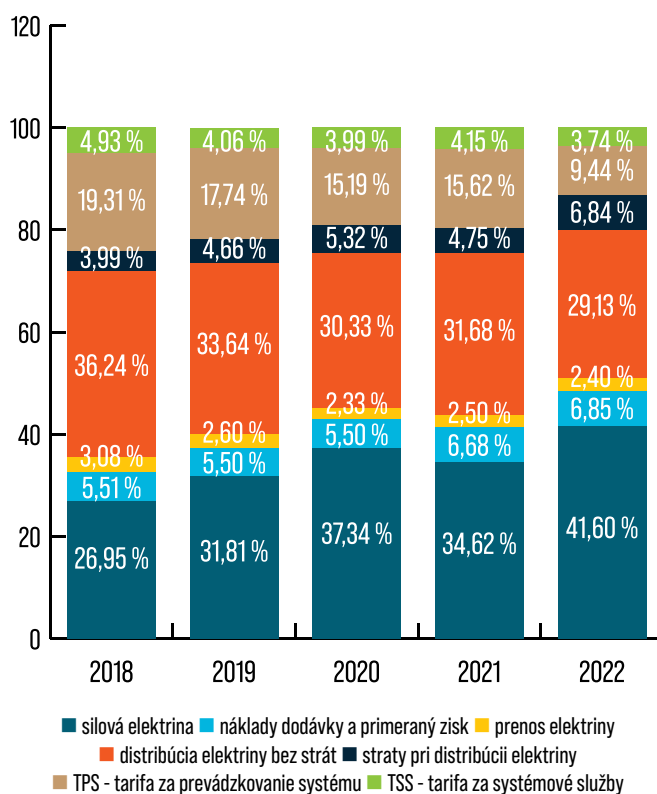
| Dodávka elektriny pre malé podniky

Dodávka elektriny malým podnikom bola rozdelená do 11 sadzieb a dodávalo im elektrinu 14 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

Obrázok 14 Podiel dodávateľov na dodávke elektriny malým podnikom

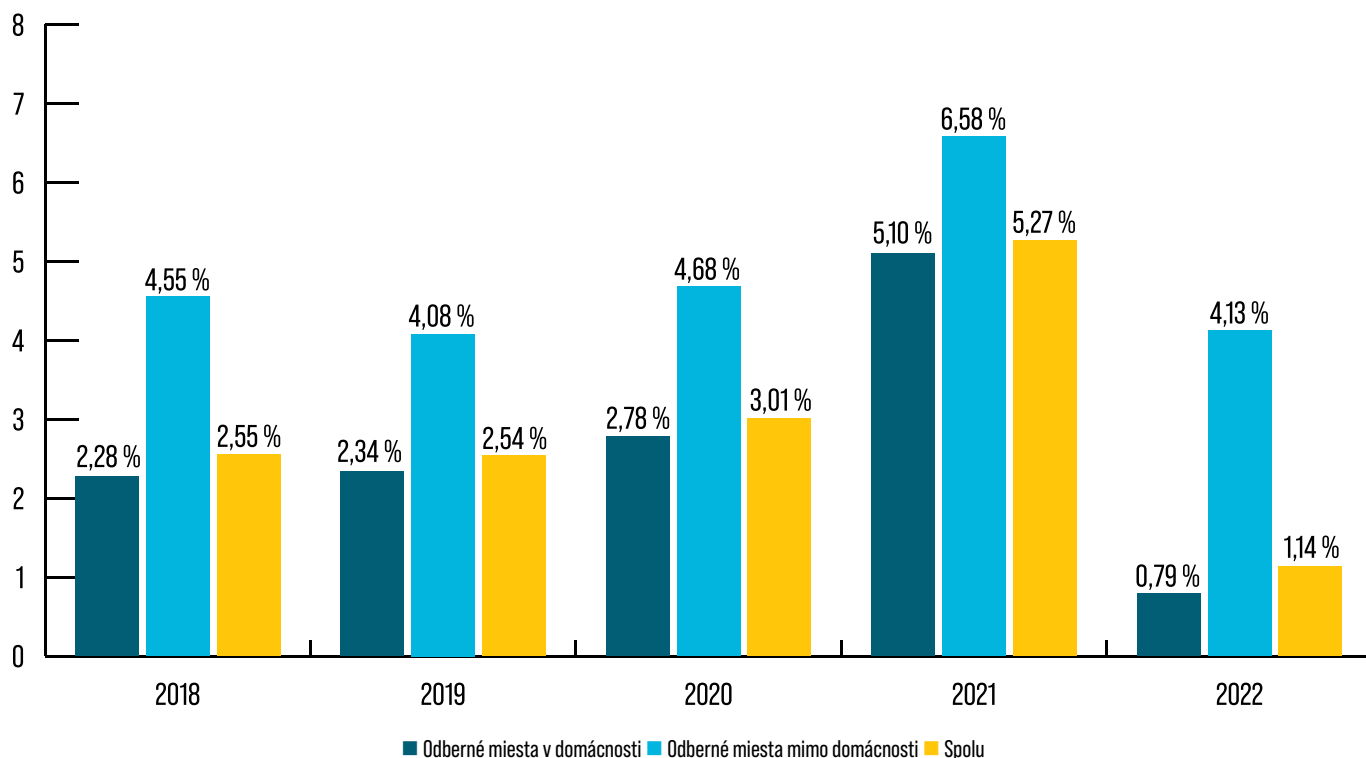
Obrázok 15 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre malé podniky

| Zmena dodávateľa elektriny

Na posúdenie úrovne liberalizácie trhu s elektrinou sa používa percentuálny koeficient, tzv. switching, ktorý vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa elektriny k celkovému počtu odberných miest v sledovanom roku.

Obrázok 16 Switching

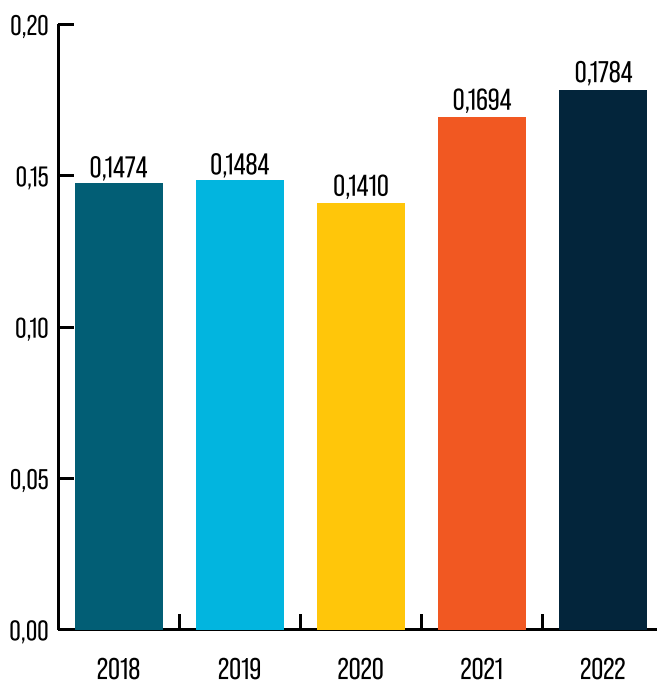
| Dodávka poslednej inštancie

Na základe rozhodnutia úradu sú dodávateľmi poslednej inštancie na území SR spoločnosti ZSE Energia, a.s., Východoslovenská energetika, a.s., a Stredoslovenská energetika, a.s. Úrad v sledovanom roku evidoval 4 922 odberných miest v režime dodávky poslednej inštancie. V roku 2022 zaznamenal 3 dodávateľov elektriny, ktorí stratili spôsobilosť dodávať elektrinu odberateľom podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

| Herfindahl – Hirschman Index (HHI)

Účelom indexu HHI je určiť konkurencieschopnosť trhu. Úrad posudzoval postavenie regulovaných subjektov pôsobiacich na trhu dodávky elektriny všetkým odberateľom. Trh je koncentrovaný, ak je index HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

Obrázok 17 Vývoj HHI - dodávka elektriny

02

PLYNÁRENSTVO

Úrad vykonáva cenovú a vecnú reguláciu v plynárenstve pri regulovaných činnostiach v oblasti využívania plynárenskej infraštruktúry pre prevádzkovateľov sietí a v oblasti dodávok plynu pre zraniteľných odberateľov, ktorí sú špecifikovaní v zákone č. 250/2012 Z. z., ako aj v zákone č. 251/2012 Z. z.

V sektore regulácie plynárenskej infraštruktúry pri cenovej regulácii je to predovšetkým cenová regulácia za:

- ➔ prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- ➔ prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu,
- ➔ pripojenie do sietí pre výrobcov plynu alebo pre nových odberateľov plynu.

Vecná regulácia v oblasti využívania sietí sa uskutočňuje vo veciach schvaľovania prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov sietí, vrátane zásobníkov, z hľadiska nastavenia pravidiel prevádzkovateľov sietí pri prevádzkovaní sietí vo vzťahu k užívateľom sietí. Úrad posudzuje technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a má možnosť sa k nim vyjadrovať a požiadať ich v prípade nesúladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi o úpravu technických podmienok.

Do 30.09.2022 vecnej regulácii podliehalo aj schvaľovanie obchodných podmienok pre dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu, ktoré upravovali vzťah dodávateľa plynu a zraniteľných odberateľov plynu.

Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu nepodlieha cenovej regulácii. Z dohodnutého prístupu účastníkov trhu s plynom do zásobníka na regulovaný prístup je možné prejsť v súlade s príslušnou primárnou energetickou legislatívou.

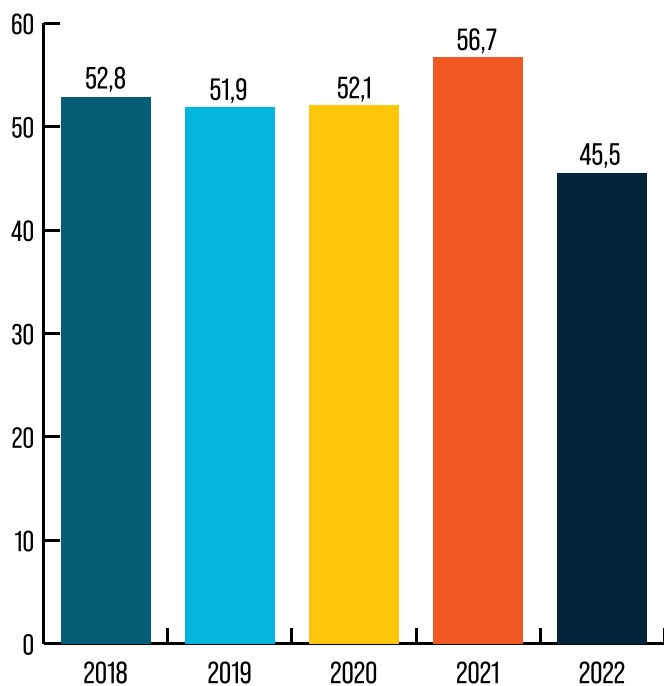
V druhej polovici roka 2022 úrad zaznamenal razantný nárast cien zemného plynu na komoditných burzách voči trhovým cenám zemného plynu v predchádzajúcom období, čo ovplyvnilo aj výšku regulovaných cien za dodávku plynu pre zraniteľných odberateľov na rok 2023.

Účastníci trhu s plynom v SR

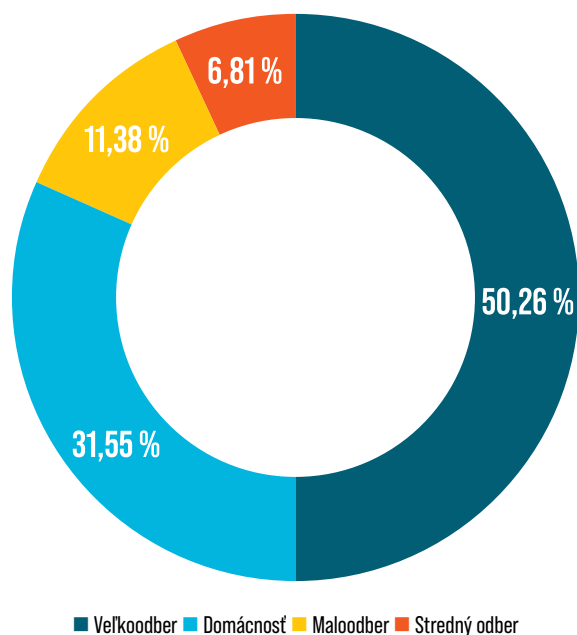
- ➔ prevádzkovateľ prepravnej siete (eustream, a. s.),
- ➔ prevádzkovateľ distribučnej siete na vymedzenom území SR (SPP - distribúcia, a. s.),
- ➔ 39 prevádzkovateľov lokálnych distribučných sietí (LDS),
- ➔ dvaja prevádzkovatelia zásobníkov (NAFTA a. s., POZAGAZ a. s.),
- ➔ 20 aktívnych dodávateľov plynu,
- ➔ odberatelia plynu.

Spotreba plynu v SR bola v roku 2022 na úrovni 45,5 TWh, čo je približne o 20 % menej ako v roku 2021. Najväčší podiel na medziročnom poklese spotreby majú veľkoodberatelia plynu so zníženou spotrebou o viac ako 25 %, u domácností bol zaznamenaný pokles spotreby plynu približne na úrovni 13 %.

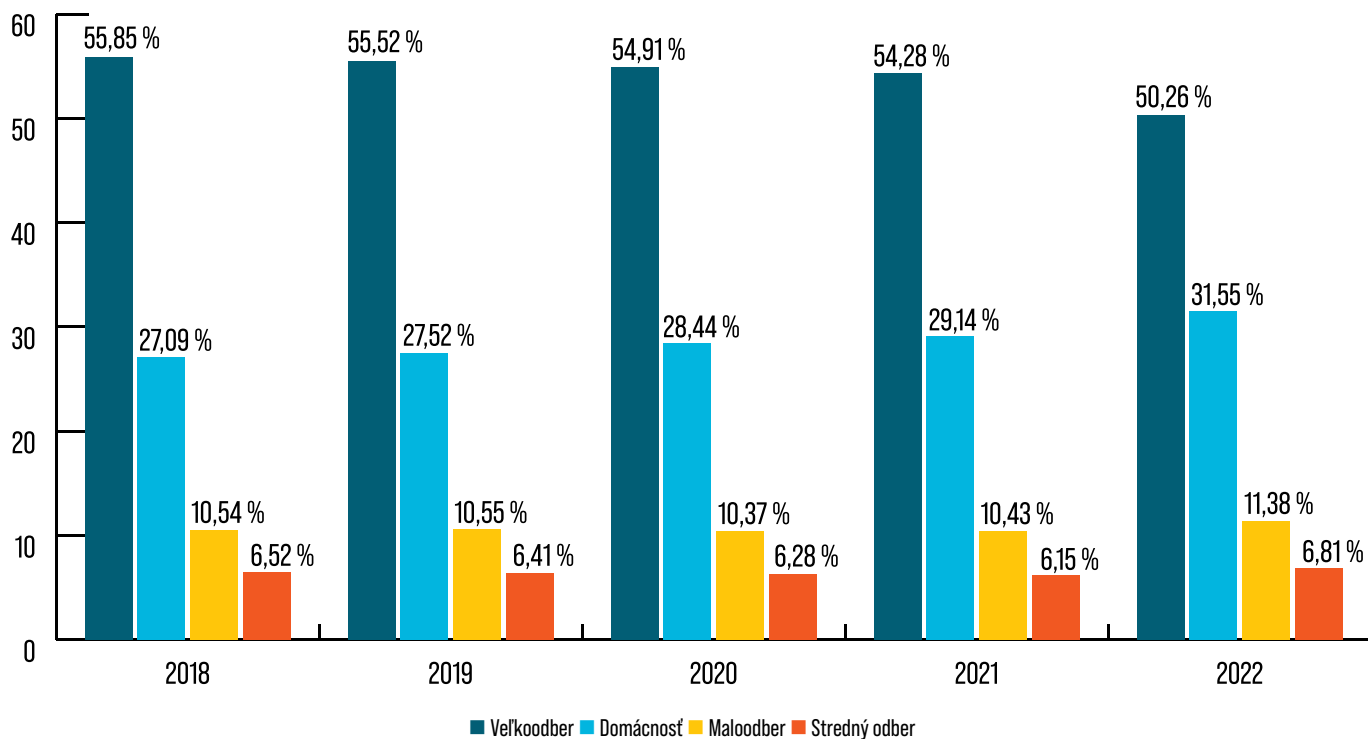
Obrázok 18 Vývoj spotreby plynu v SR (TWh)

Obrázok 20 Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií

Obrázok 19 Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií

Tabuľka 6 Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie

Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie plynárenstva		2018	2019	2020	2021	Vydané v roku 2022 na rok 2022	Vydané v roku 2022 na rok 2023
z toho	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - dodávateľa s celoslovenskou pôsobnosťou	4		2	1		12
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - dodávateľa s celoslovenskou pôsobnosťou- zmena rozhodnutia	17	10	21	16	7	
	Dodávka poslednej inštancie						1
	Dodávka poslednej inštancie - zmena rozhodnutia				1		
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - LDS	1	1				15
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - LDS - zmena rozhodnutia	12	6	19	16	1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.6)	1	2		4		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.6) - zmena rozhodnutia	1	2	4	19		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.7)	2					
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.7) - zmena rozhodnutia			1	1		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.8)		1		1		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.8) - zmena rozhodnutia			9	1	11	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 12 ods.1)	2	4	1	1		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 12 ods.1) - zmena rozhodnutia			2	17		
	Pripojenie do distribučnej siete (LDS)	1	4			1	
	Pripojenie do distribučnej siete (LDS) - zmena rozhodnutia				10		
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu (SPP-D)						1
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu - zmena rozhodnutia (SPP-D)	1		1	1		
	Pripojenie do distribučnej siete (SPP-D)						
	Výkup plynárenského zariadenia						
	Výkup plynárenského zariadenia - zmena rozhodnutia				1		
	Prístup do prepravnej siete a preprava plynu		1				
	Prístup do prepravnej siete a preprava plynu - zmena rozhodnutia			1	3		
	Poskytovanie služieb súvisiacich s prevádzkou registra obnoviteľných plynov						
Spolu		42	31	61	93	49	
Zastavené cenové konania		1			3	1	
Prerušené cenové konania		2	5	1	3		93
Zrušenie rozhodnutia				3	2	3	

Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka

Úrad v roku 2022 rozhodol o schválení alebo zmene celkovo ôsmich prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov sietí - z toho pre siedmich prevádzkovateľov distribučnej siete, do ktorej je pripojených menej ako 100 000 koncových odberateľov plynu (tzv. lokálne distribučné

siete - LDS) sa schválili rozhodnutiami zmeny v prevádzkových poriadkoch a jedno rozhodnutie bolo schválené pre nového prevádzkovateľa LDS. V priebehu roka 2022 prebralo 15 prevádzkovateľov LDS v úplnom znení vzo-rový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej siete, ku ktorej je pripojených menej ako 100 000 koncových odberateľov plynu, ktorý úrad dňa 01.10.2022 vydal a zverejnil na svojom webovom sídle podľa § 90 písm. d) druhého bodu zákona č. 251/2012 Z. z. Prevádzkovatelia LDS súbežne požiadali úrad aj o zrušenie predmetných

rozhodnutí, ktorými boli schválené prevádzkové poriadky podľa § 17 ods. 2 písm. g) zákona č. 250/2012 Z. z.

Technické podmienky

Úrad v sledovanom roku posudzoval aj technické podmienky prevádzkovateľov plynárenských sietí, z toho dva návrhy technických podmienok boli od prevádzkovateľov LDS a jeden bol od prevádzkovateľa prepravnej siete. Od 01.10.2022 prevádzkovatelia plynárenských sietí a úrad viedli verejnú konzultáciu k predmetným návrhom technických podmienok prevádzkovateľov plynárenských sietí na svojich webových sídlach v súlade s § 19 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z. K predloženým návrhom technických podmienok prevádzkovateľov plynárenských sietí úrad nezaznamenal v roku 2022 žiadne podnety od účastníkov trhu s plynom.

Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby

Úrad v roku 2022 vydal jedno rozhodnutie vo veci schválenia obchodných podmienok pri poskytovaní univerzálnej služby pre odberateľov plynu kategórie malý podnik.

Úrad dňa 01.10.2022 zverejnil na svojom webovom sídle vzorové obchodné podmienky poskytovania univerzálnej služby pri dodávke plynu podľa § 90 písm. d) tretieho bodu zákona č. 251/2012 Z. z.

Rozhodnutia podľa nariadení EK

V sledovanom roku úrad schválil rozhodnutím č. 0001/2022/P-EU zo dňa 03.02.2022 podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 312/2014 z 26.03.2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach piatu Aktualizovanú správu o uplatnení predbežných opatrení pre prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a. s.

Plynárenská infraštruktúra

Prepravná sieť v SR je špecifická v rámci EÚ predovšetkým v jej tranzitnom využívaní do EÚ, ale aj tretích krajín. Spotreba zemného plynu bola v SR v sledovanom roku na úrovni 11,2 % z celkového objemu prepraveného plynu v roku 2022.

SR je v porovnaní s krajinami EÚ špecifická aj v rozsahu distribučných sietí. Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a.s., zabezpečoval v roku 2022 distribúciu plynu do viac ako 1,5 mil. odberných miest.

Regulačná politika na obdobie rokov 2017-2022 a vyhláška č. 223/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve v znení neskorších predpisov, aj v roku 2022 tvorili regulačný rámec pre cenovú reguláciu pre regulované činnosti, ako je:

- ➔ prístup do prepravnej siete a preprava plynu,
- ➔ prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu,
- ➔ pripojenie do prepravnej a distribučnej siete.

Prepravná sieť

Prepravnú sieť v SR vlastní a prevádzkuje spoločnosť eustream, a. s. Prepravná sieť predstavuje v rámci dovozu plynu do EÚ dôležité energetické prepojenie. Prepojenie slovenskej prepravnej siete s okolitými členskými krajinami EÚ (ČR, Rakúsko, Maďarsko a Poľsko) je zabezpečené cez hraničné prepojovacie body. V roku 2022 bolo zabezpečené aj prepojenie s Poľskom cez vstupno-výstupný bod Výrava. Prepravná sieť je priamo prepojená s plynárenským systémom na Ukrajine cez dva prepojovacie body.

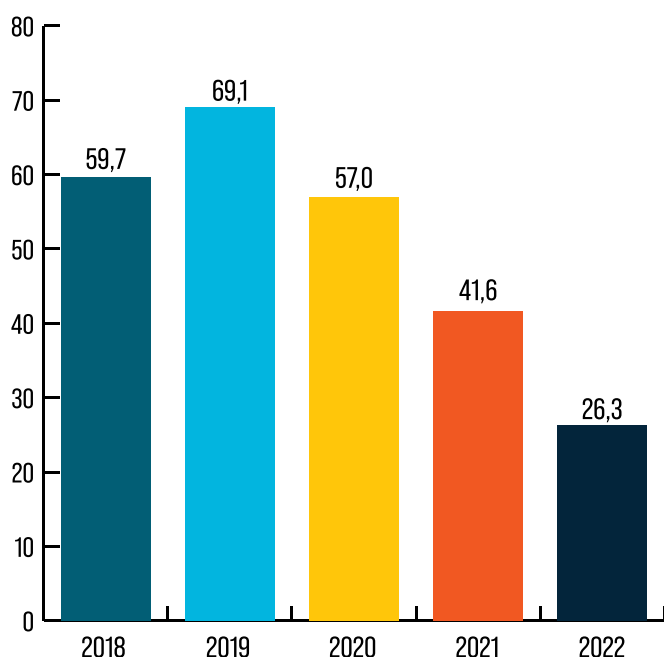
Vstupný/výstupný bod z/do distribučných sietí a zásobníkov na území SR je domáci bod.

Prevádzkovateľ prepravnej siete eustream, a. s., na webovom sídle, v súlade s legislatívou, poskytuje informácie o výške technických, voľných a zazmluvnených kapacít na jednotlivých vstupno-výstupných bodoch.

Tabuľka 7 Investície do prepravnej siete eustream, a.s.

objem v mil. €	2022
	139,14

Obrázok 21 Objem prepravy plynu (mld. m³)

Ročná kapacita prepravnej siete je približne 90 mld. m³ zemného plynu. V roku 2022 eustream, a. s., prepravil 26,3 mld. m³ plynu, čo predstavuje pokles prepraveného plynu oproti roku 2021 o 36,8 %. Trend klesajúceho objemu prepraveného plynu prostredníctvom slovenskej prepravnej siete naďalej pokračuje, v roku 2022 ešte umocnený vojenským konfliktom na Ukrajine a pozastavením dodávok plynu do niekoľkých členských štátov EÚ.

Tabuľka 8 Prepravná sieť - vývoj počtu žiadostí a uzatvorených zmlúv

Ukazovateľ/rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet žiadostí o prístup do prepravnej siete	1 212	2 639	1 294	844	5 001
Počet žiadostí o pripojenie do prepravnej siete	0	0	0	0	1
Počet uzatvorených zmlúv o pripojení do prepravnej siete	0	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s pevnou prepravnou kapacitou	995	2 276	1 150	842	
Z toho: dlhodobá	1	0	0	1	0
ročná	24	27	29	9	16
krátkodobá, z toho:	970	2 249	1 121	832	4 766
štvrtročná		53	28	19	23
mesačná		83	98	42	116
denná		2 013	874	507	3 763
vnútrodenná		100	121	264	864
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s prerušiteľnou prepravnou kapacitou	213	363	128	2	216
Z toho: dlhodobá	0	0	0		
ročná	0	1	0		
krátkodobá, z toho:	213	362	128	2	216
štvrtročná		9	16		
mesačná		23	51		
denná		315	51	2	189
vnútrodenná		15	10		27

Ukazovateľ/rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s kombinovanou prepravnou kapacitou	4	19	16		3
Z toho: dlhodobá					
ročná			4		
krátkodobá, z toho:	4	19	12		3
štvrtročná			7		
mesačná			3		
denná		19	2		2
vnútrodenná		0	0		1
Počet užívateľov prepravnej siete	27	45	31	22	48

Tabuľka 9 Podiel jednotlivých užívateľov siete z hľadiska krajiny pôvodu na objeme prepraveného plynu

Užívatelia prepravnej siete na domácom trhu (preprava na domáci bod prepravnej siete)					
	2018 (%)	2019 (%)	2020 (%)	2021 (%)	2022 (%)
Slovensko	5,20	7,40	8,40	9,10	11,20
Tranzitujúci užívatelia prepravnej siete					
Rusko	72,23	66,80	71,30	86,90	77,40
Nemecko	5,97	4,00	1,70	0,00	0,30
Česko	5,72	7,10	1,80	0,70	1,90
Maďarsko	0,00	0,10	2,40	0,00	1,00
Švajčiarsko	0,73	1,60	5,10	0,60	3,10
Veľká Británia	0,03	1,10	4,50	2,70	2,90
Rakúsko	0,03	0,80	0,40	0,00	0,50
Dánsko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50
Francúzsko	0,17	0,10	0,60	0,00	0,00
Luxembursko	0,27	0,30	1,10	0,00	0,10
Ukrajina	9,65	10,10	0,00	0,00	0,00
Poľsko	0,03	0,00	0,00	0,00	0,10
Rumunsko	0,00	0,40	0,50	0,00	0,00
Holandsko	0,00	0,20	2,20	0,00	0,20
Chorvátsko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,80
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca

Medzi zákonné povinnosti prevádzkovateľa prepravnej siete patrí aj pravidelné predkladanie Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete, nakoľko zodpovednosťou prevádzkovateľa prepravnej siete je aj technická funkčnosť prepravnej siete s jej následným rozvojom. V roku 2022 spoločnosť eustream, a. s., opätovne predložila úradu na posúdenie aktualizovaný návrh Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete na obdobie rokov 2022-2031 v SR, spolu so Správou o plnení Desaťročného plánu za obdobie rokov 2021-2030, aj s Rozpisom vynaložených a plánovaných investícií na predmetné projekty v eurách, ktoré úrad každoročne sleduje.

Desaťročný plán obsahuje opis siete, scenár vývoja spotreby plynu v SR, ako aj opis účinných opatrení na zaručenie primeranosti siete a bezpečnosti dodávok plynu. Desaťročný plán uvádza aj hlavné časti prepravnej siete, ktoré je potrebné vybudovať alebo zmodernizovať v nasledujúcich desiatich rokoch, spolu s predpokladanými termínmi ich realizácie.

Tento pravidelne ročne aktualizovaný Desaťročný plán je nevyhnutný na identifikáciu potreby nových infraštruktúrnych projektov na zabezpečenie primárnej úrovne bezpečnosti dodávok plynu pre SR a celý európsky región.

Desaťročný plán, okrem iného, zahŕňa aj rozvoj cezhraničných prepojení. Plán je vypracovaný v súlade s Desaťročným plánom rozvoja prepravnej siete pre plyn v EÚ, ktorého súčasťou sú, okrem iného, tzv. projekty spoločného záujmu pre EÚ (PCI). Z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, vyplýva pre národný regulačný orgán, v úzkej spolupráci s ACER, povinnosť monitorovať, posudzovať a hodnotiť stav súladu investičných zámerov pre projekty rozvoja cezhraničnej infraštruktúry s plánmi rozvoja siete pre celú Úniu.

Požiadavky na vypracovanie Desaťročného plánu rozvoja siete pre EÚ vychádzajú z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn. Desaťročný plán sa prijíma a publikuje každé dva roky v rámci Európskej siete prevádzkovateľov prepravných sietí pre plyn (ENTSO-G) a jeho cieľom je poskytnúť ucelené informácie o vývoji európskych prepravných sietí a identifikovať prípadné budúce investičné potreby. Desaťročný plán musí obsahovať modelovanie integrovanej siete, vypracovanie scenárov, európsky výhľad primeranosti dodávok a hodnotenie odolnosti siete.

Úrad v úzkej súčinnosti s ACER a v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady č. 347/2013 zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1364/2006/ES a menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009, predkladá správy a hodnotenia stavu projektu a sleduje celý proces identifikácie projektov.

Spoločnosť eustream, a.s., každoročne Desaťročný plán pred jeho predložením úradu konzultuje so všetkými zainteresovanými stranami na svojom webovom sídle. Úrad rovnako v súlade s § 59 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z. vedie verejnú konzultáciu k Desaťročnému plánu s existujúcimi a potenciálnymi užívateľmi prepravnej siete na svojom webovom sídle.

Úrad súčasne zverejnil na svojom webovom sídle vyhodnotenie plnenia Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete spoločnosti eustream, a.s., za obdobie rokov 2021-2023.

| Rozvojové projekty

Medzi najdôležitejšie rozvojové projekty môžeme zaradiť nasledovné projekty:

1. Poľsko-slovenské prepojenie plynárenských sietí (PL-SR)

Projekt Prepojenie Poľsko - Slovensko je súčasťou prioritného koridoru energetickej infraštruktúry EÚ, ktorým sú severojužné plynové prepojenia v strednej a východnej Európe a juhovýchodnej Európe.

Dňa 28.06.2022 sa otvoril tento obojsmerný plynovod s priemerom DN 1000, ktorý spojil tranzitné prepravné siete Poľska a SR, s cieľom zabezpečenia diverzifikácie v dodávkach plynu. Ako súčasť prioritného koridoru severojužných plynárenských prepojení vytvoril nové možnosti obchodovania so zemným plynom v prospech slovenských a európskych

zákazníkov. Súčasne prispeje aj k vytvoreniu platformy pre konkurencieschopný, likvidný vnútorný trh s plynom, umožní vstup nových hráčov na trh, zvýši bezpečnosť dodávok plynu v jednotlivých krajinách a v širšom regióne strednej a juhovýchodnej Európy a súběžne prispeje k realizácii severojužného plynového koridoru v strednej, južnej a východnej Európe.

V aktuálnej energetickej kríze sa tak pre SR otvorila ďalšia významná možnosť prístupu k plynu zo severu, a to vďaka prepojeniu na plynovod Baltic Pipe z Nórska. Rovnako sa pre nás stáva realitou využitie LNG plynu z rôznych kútov sveta z terminálov v obci Świnoujście v Poľsku a Klaipėda v Litve. Samotná plynová infraštruktúra je navyše do budúcnosti využiteľná i pre prepravu obnoviteľných plynov. Medzi nimi dôležitú úlohu hrá i vodík, pričom na jeho primiešavanie je nový plynovod technicky upravený a bude zároveň súčasťou plánovanej budúcej paneurópskej siete na prepravu vodíka (European Hydrogen Backbone).

Prepojovací plynovod má dĺžku takmer 170 km, z toho ide 103 km cez slovenské územie a to od hraničného bodu Výrava až po kompresorovú stanicu na zemný plyn vo Veľkých Kapušanoch. Denne by mohlo cez plynovod prúdiť z Poľska do SR maximálne 13,4 mil. m³ plynu a opačne, smerom do Poľska až 15,6 mil. m³. Kapacita plynovodu je približne päť miliárd kubických metrov plynu ročne.

2. Zvýšenie pevnej prepravnej kapacity vo vstupnom bode Lanžhot

Realizáciou projektu dosiahla pevná kapacita vo vstupnom bode Lanžhot úroveň 55,1 mld. m³/rok. Dôvodom zvýšenia prepravnej kapacity bolo uspokojenie indikovaného záujmu zákazníkov spoločnosti eustream, a.s., o prepravu zemného plynu v smere z ČR do SR.

V prípade zvýšeného záujmu užívateľov prepravnej siete o prepravu zemného plynu v smere z ČR sa počíta s ďalším rozšírením pevnej kapacity až na úroveň okolo 61,7 mld. m³/rok. Predpokladaný termín uvedenia druhej fázy projektu do prevádzky je rok 2025.

3. Navýšenie reverzného toku zemného plynu v smere na Ukrajinu

Spoločnosť eustream, a.s., zabezpečuje prostredníctvom výstupného bodu Budince tok zemného plynu v smere na Ukrajinu v objeme 14,6 mld. m³/rok (z toho 9,9 mld. m³/rok je pevný a zvyšok prerušiteľný). Projekt je pozastavený, nakoľko v súčasnej dobe spoločnosť eustream, a.s., neevi-

duje záväzné požiadavky na budúce využívanie reverzného toku v smere na Ukrajinu.

4. Projekt Green H2 na kompresorovej stanici Veľké Kapušany

Účelom plánovaného projektu je pilotné spustenie produkcie, zmiešavania a vstrekovania vodíka do palivového plynu TuS (turbosústrojenstvo) na kompresorovej stanici Veľké Kapušany, čím dôjde k zníženiu emitovania skleníkových plynov. Vodík sa bude produkovať elektrolýzou v PEM elektrolýzéri za pomoci elektrickej energie získanej z obnoviteľných zdrojov (fotovoltaické panely). Zmes vodíka so zemným plynom sa v úvodnej fáze plánuje v objeme do 2 % vodíka. Pri uvedenom projekte v roku 2022 nebolo rozhodnuté o jeho spustení do realizácie a projekt sa tým presúva do nasledujúceho obdobia.

5. Preprava vodíka a preprava zemného plynu s prímiesou vodíka

V sledovanom roku bola vykonaná komunikácia s dodávateľmi zariadení a komponentov prepravnej siete v súvislosti s ich kompatibilitou k preprave zemného plynu s prímiesou 5 % vodíka. Do realizácie bola spustená výmena meracích zariadení a chromatografy.

Spoločnosti eustream, a.s., EP Infrastructure, NAFTA, a.s., a RWE Supply & Trading podpísali v septembri 2021 memorandum o spoločnom postupe pri preskúmaní možnosti rozvoja najmodernejších zariadení na výrobu modrého vodíka na východe SR. RWE Supply & Trading má v úmysle odoberať a vyvážať vyrobený vodík do Nemecka a na ďalšie kľúčové trhy RWE v západnej Európe. Vodík by mal byť prepravovaný do Nemecka prostredníctvom upraveného plynovodu eustream. Oxid uhličitý zachytený pri výrobe vodíka by mohol byť uložený vo vyčerpaných ložiskách zemného plynu v SR alebo v susedných krajinách strednej a východnej Európy, vrátane Ukrajiny. Partneri chcú prispieť k urýchleniu štartu vodíkového hospodárstva a významne prispieť k európskym cieľom v oblasti dekarbonizácie.

6. Projekt H2I-T

Pre dosiahnutie cieľov EÚ a značný vplyv na hospodársky rast, udržateľnosť alebo vytváranie hodnôt v celej EÚ v oblasti transformácie hospodárstva vedúcej k zníženiu emisií skleníkových plynov sa spoločnosť eustream, a.s., zapojila do procesu získania štatútu IPCEI (Important Projects of Common European Interest, teda „dôležité

projekty spoločného európskeho záujmu“) pre výskum vplyvu vodíka na komponenty prepravnej siete, doposiaľ využívaných na prepravu zemného plynu, pomocou vybudovania testovacieho polygónu, vrátane laboratórneho a praktického výskumu. V prípade, že EK posúdi navrhovaný projekt H2I-T ako dostatočne inovatívny, spoločnosť eustream, a.s., môže pre tento projekt získať prístup k zdrojom spolufinancovania zo štátneho rozpočtu SR.

| Distribučná sieť

Štruktúra plynovodov distribučnej siete spoločnosti SPP - distribúcia, a. s. bola k 31.12.2022 v celkovej dĺžke 33 354 km, z toho dĺžka vysokotlakových plynovodov bola 6 273 km a dĺžka strednotlakových a nízkotlakových plynovodov 27 081 km.

Tabuľka 10 Vývoj investícií do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.

objem v mil. €	2018	2019	2020	2021	2022
	28,16	33,6	34,87	34,44	34,13

| Vyvažovanie distribučnej siete

V rámci zabezpečenia bezpečnej a spoľahlivej distribúcie plynu sa musí vykonávať fyzické aj obchodné vyvažovanie pri vzniku nedostatku, resp. prebytku plynu v distribučnej sieti.

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a.s., ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu, má na tieto účely plyn uskladnený v podzemnom zásobníku Dolní Bojanovice, ktorý sa nachádza na území ČR.

Tabuľka 11 Vyvažovanie siete (v mil. m³/deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka

	2018	2019	2020	2021	2022
nedostatok plynu - ťažba	1,8	1,5	1,6	1,5	1,3
prebytok plynu - vtláčanie	1,4	1,3	1,9	1,2	1,5

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.

Tabuľka 12 Vývoj počtu odberných miest a množstva distribuovaného plynu SPP - distribúcia, a. s.

	2018	2019	2020	2021	2022
Počet odberných miest	1 518 200	1 522 710	1 526 582	1 529 429	1 528 834
Množstvo distribuovaného plynu v m ³	4 777 815 776	4 841 280 704	5 003 958 741	5 504 375 139	4 463 629 085

Z celkového počtu odberných miest je 17 plniacich staníc CNG s množstvom distribuovaného plynu v objeme 9 105 847 m³, čo je približne o 17 % viac ako v roku 2021.

Prevádzkovatelia LDS

V sledovanom roku úrad evidoval 39 prevádzkovateľov LDS, ktorí distribuovali plyn v 60 LDS (areály veľkých podnikov, priemyselné parky, obchodné centrá, obytné súbory) v celkovom objeme 1 088 237 684 m³.

Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu

Zásobníky v SR sa využívajú predovšetkým na sezónne uskladnenie zemného plynu. Zásobníky ako súčasť plynárenskej infraštruktúry predstavujú dôležitý nástroj, ktorý zvyšuje energetickú bezpečnosť SR. Na území SR podzemné zásobníky prevádzkuje spoločnosť NAFTA a.s. a spoločnosť POZAGAS a.s.

Tabuľka 13 Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Technický pracovný objem (v mil.m ³ /rok)					Technický vťlačný výkon (v mil.m ³ /deň)					Technický ťažobný výkon (v mil.m ³ /deň)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
NAFTA a.s.	3 061	3 357	3 357	2 999	3 008	31,87	31,87	31,87	43,28	31,87	36,96	39,51	39,51	42,43	39,51
POZAGAS a.s.	655	655	655	655	655	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85
Spolu	3 716	4 012	4 012	3 654	3 663	38,72	38,72	38,72	50,13	38,72	43,81	46,36	46,36	49,28	46,36

Tabuľka 14 Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA a.s.

Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Slovensko	48,80 %
Veľká Británia	24,41 %
Česko	15,00 %
Švajčiarsko	8,97 %
Rakúsko	2,52 %
Maďarsko	0,26 %
Nemecko	0,04 %
Spolu	100,00 %

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka NAFTA a.s., uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 241 zmlúv, z toho jednu zmluvu s prerušiteľnou uskladňovacou kapacitou a 240 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou. Počet prijatých žiadostí bol 263, z toho 26 žiadostí bolo zamietnutých z dôvodu alokácie uskladňovacej kapacity ostatným záujemcom v zmysle platnej legislatívy.

Tabuľka 15 Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS a.s.

Užívateľia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Francúzsko	31,84 %
Slovensko	26,84 %
Švajčiarsko	13,21 %
Nemecko	11,84 %
Dánsko	10,41 %
Slovinsko	4,26 %
Rakúsko	1,60 %
Spolu	100,00 %

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka POZAGAS a.s., prijal 167 žiadostí o prístup do zásobníka a uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 71 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou a štyri zmluvy s prerušiteľnou uskladňovacou kapacitou. Ostatné žiadosti boli zamietnuté z dôvodu ponúknuť lepšej ceny iným uchádzačom o uskladňovanie plynu a z dôvodu nedosiahnutia minimálnej ceny.

Tabuľka 16 Investície do zásobníkov plynu spoločností NAFTA a.s., a POZAGAS a.s.

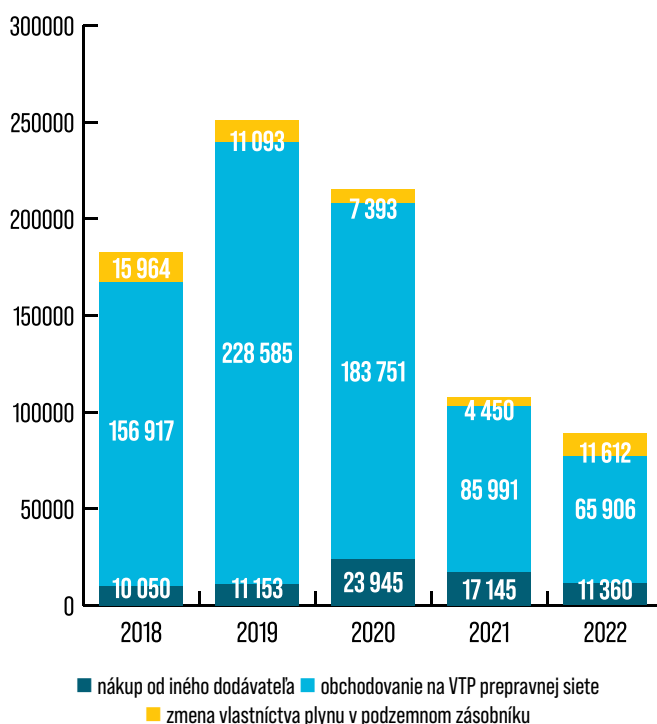
objem v mil. €	NAFTA a.s.	4,40
	POZAGAS a.s.	1,32

Veľkoobchodný trh s plynom

Prostredníctvom veľkoobchodného trhu sa realizuje nákup plynu na základe dlhodobých kontraktov a na komoditných burzách.

Dodávatelia plynu pri dodávke plynu do odberných miest odberateľov plynu si zabezpečovali komoditu aj nákupom plynu od iného obchodníka - dodávateľa plynu (v roku 2022 v objeme 11 360 GWh, čo je o cca 33 % menej ako v roku 2021). Ďalšia možnosť nákupu plynu je aj obchodovanie na virtuálnom obchodnom bode prepravnej siete (VTP) - v roku 2022 v objeme 65 906 GWh, čo je o cca 23 % menej ako v roku 2021. Nákup plynu je taktiež možný aj obchodovaním, resp. zmenou vlastníctva k uskladnenému plynu v zásobníkoch, kde plyn zmenil vlastníka v celkovom objeme 11 612 GWh.

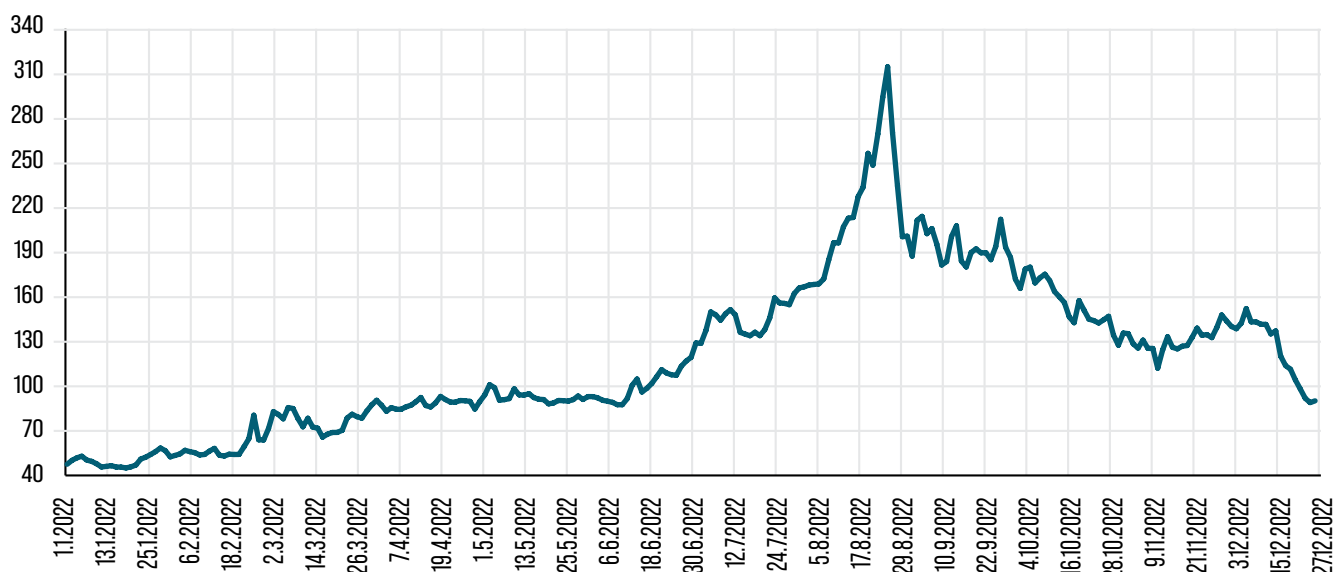
Obrázok 22 Vývoj niektorých veľkoobchodných plynárenských ukazovateľov (v GWh)

Rovnako ako pri trhovách cenách elektriny aj vývoj trhovej ceny plynu, ktorá je rozhodujúca pre výpočet ceny za dodávku plynu pre zraniteľných odberateľov, bol dramatický predovšetkým v druhom polroku 2022. Priemerná cena produktu THE Cal-t na burze EEX sa v roku 2022, v porovnaní s rokom 2021, zvýšila o približne 248 %.

Obrázok 23 Vývoj ceny komodity na burze EEX

Burza EEX (www.powernext.com) THE Calendar + 1 obdobie: 01/2022 až 12/2022; priemerná cena: 118,78 €/MWh

Vplyv vojny na Ukrajine na cenu plynu

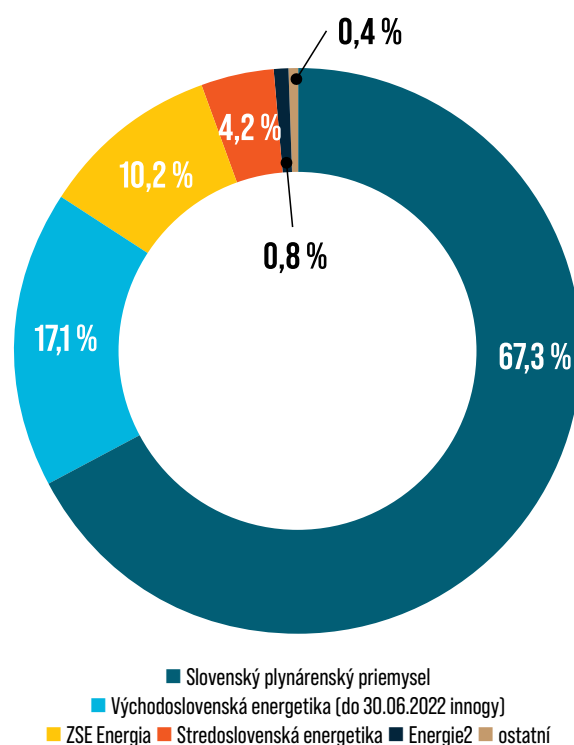
Situácia na trhu so zemným plynom v roku 2022 bola poznačená prudkým trhovým cenovým výkyvom, ktorý spôsobil aj konflikt na Ukrajine. Od začiatku roka 2022 prišlo v EÚ a na celom svete k prudkému nárastu cien energie. V dôsledku tohto konfliktu sa ceny energií zvýšili ešte viac, čo viedlo aj k obavám týkajúcim sa bezpečnosti dodávok energií v EÚ. Rozhodnutie Ruska pozastaviť dodávky plynu do niekoľkých členských štátov EÚ situáciu ovplyvnilo ešte viac.

Maloobchodný trh s plynom

Dodávka plynu zraniteľným odberateľom

V zmysle zákona č. 250/2012 Z. z. cenové rozhodnutia pre dodávateľov plynu, ktorí dodávajú plyn zraniteľným odberateľom, vydané pre regulačné obdobie, zostali v platnosti na celé regulačné obdobie (2017-2022). V priebehu regulačného obdobia sa cenové rozhodnutia menili predovšetkým z dôvodu zmeny referenčnej ceny (burzová cena EEX NCG (THE) Cal - t), ktorej hodnota je určujúca pre výpočet maximálnej ceny za dodávku plynu.

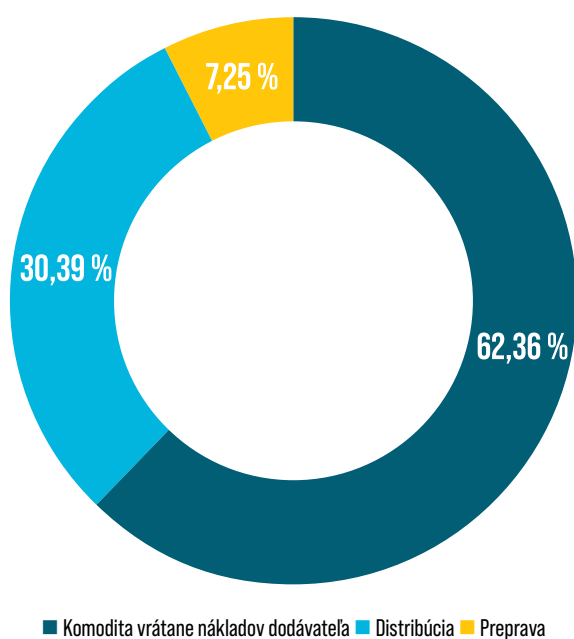
Obrázok 24 Dodávatelia plynu domácnostiam a ich tržové podiely

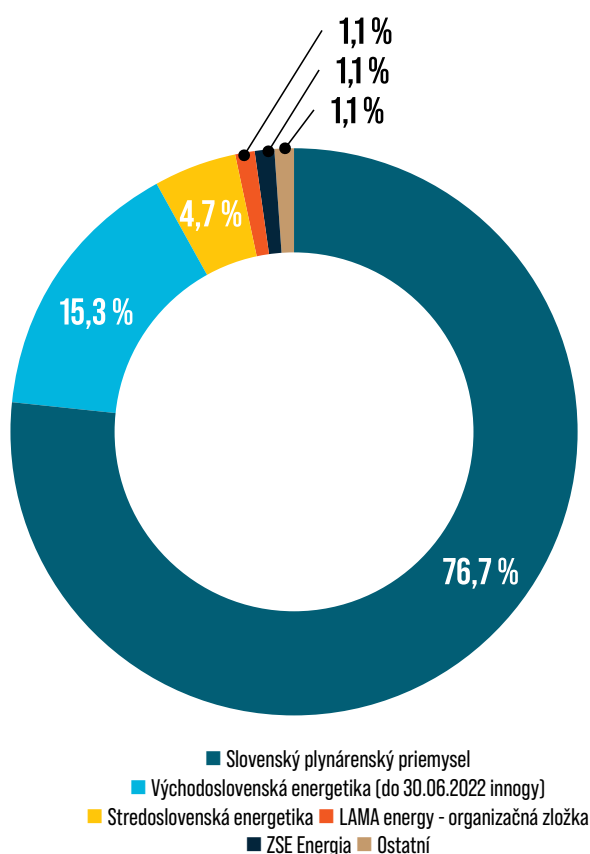
Tabuľka 17 Vývoj maximálnych cien za dodávku plynu pre domácnosti, vrátane sieťových poplatkov, podľa priemerných spotrieb v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov

Tarify (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)					Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)				
	od 1.12.2018	2019	2020	2021	2022	od 1.12.2018	2019	2020	2021	2022
1 (do 2 138 kWh)	2,78	2,78	2,78	2,78	2,88	0,0453	0,0453	0,0453	0,0436	0,0534
2 (nad 2 138 do 18 173 kWh)	5,76	5,76	5,76	5,76	5,86	0,0333	0,0333	0,0333	0,0300	0,0373
3 (nad 18 173 do 42 760 kWh)	8,64	8,64	8,64	8,64	8,74	0,0332	0,0332	0,0332	0,0297	0,0364
4 (nad 42 760 do 69 485 kWh)	13,36	13,36	13,36	13,36	13,46	0,0320	0,0320	0,0320	0,0280	0,0346
5 (nad 69 485 do 85 000 kWh)	42,45	42,45	42,45	42,45	42,55	0,0420	0,0420	0,0420	0,0387	0,0424
6 (nad 85 000 do 100 000 kWh)	51,78	51,78	51,78	51,78	51,88	0,0419	0,0419	0,0419	0,0386	0,0422

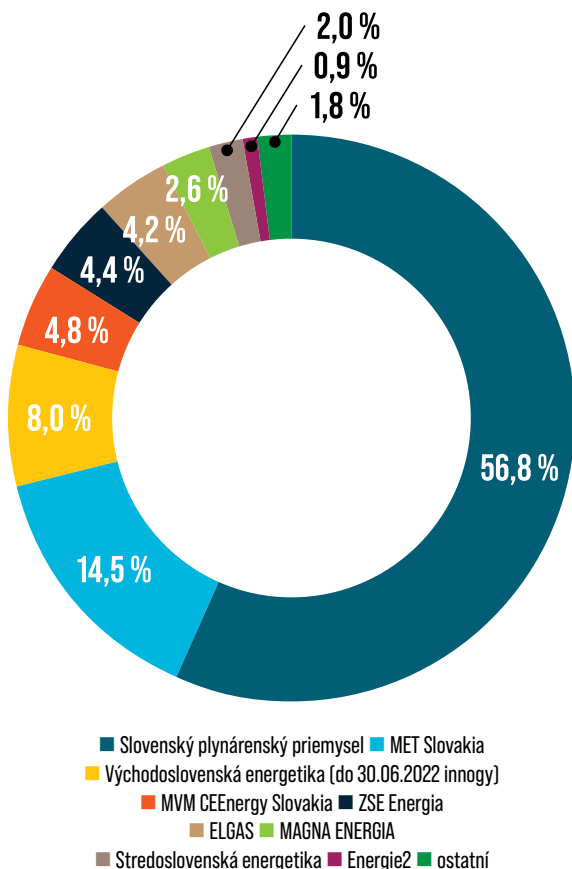
Obrázok 25 Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti

Obrázok 26 Dodávatelia plynu malým podnikom a ich trhové podiely

Obrázok 27 Dodávatelia plynu priemyselným odberateľom okrem dodávky malým podnikom

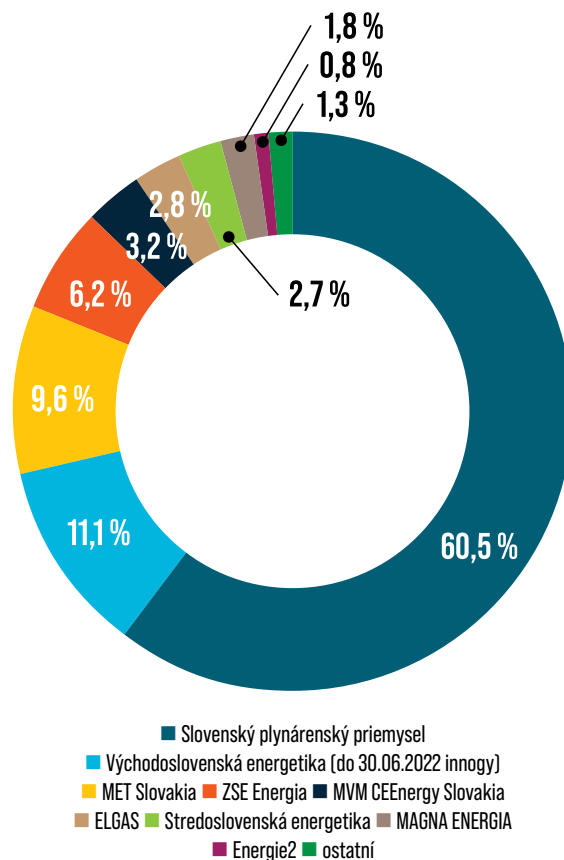

Do konca marca 2022 boli iba dve skupiny zraniteľných odberateľov plynu:

- ➔ odberateľ plynu v domácnosti,
- ➔ malý podnik, t. j. odberateľ plynu mimo domácnosti s ročnou spotrebou plynu za predchádzajúci rok najviac 100 MWh.

Od 01.04.2022 k domácnostiam a tzv. malým podnikom pribudli zariadenia sociálnych služieb, zariadenia sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately a vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome odobierajúci plyn na výrobu tepla a ohrev teplej úžitkovej vody pre domácnosti, zákonne zastúpení fyzickou osobou alebo právnickou osobou vykonávajúcou správu spoločného tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom teplom a teplotou úžitkovou vodou.

Obrázok 28 Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu všetkým kategóriám odberateľov

Od 08.12.2022 medzi už uvedené skupiny zraniteľných odberateľov mimo domácnosti boli zaradení aj odberatelia plynu na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú určené na sociálne bývanie alebo na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi v rámci štátom podporovaného nájomného bývania.

Legislatívnymi zmenami bolo zároveň umožnené všetkým zraniteľným odberateľom mimo domácnosti prihlásiť sa v rôznych etapách roku 2022 k dodávke plynu za cenu regulovanú úradom na rok 2023.

| Dodávka poslednej inštancie

Dodávateľom poslednej inštancie bola aj v roku 2022 na základe rozhodnutia úradu spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a. s. Úrad v sledovanom roku evidoval 1 330 odberných miest v režime dodávky poslednej inštancie. V roku 2022 zaznamenal trochu dodávateľov plynu, ktorí stratili spôsobilosť dodávať plyn odberateľom podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

Herfindahl – Hirschman Index

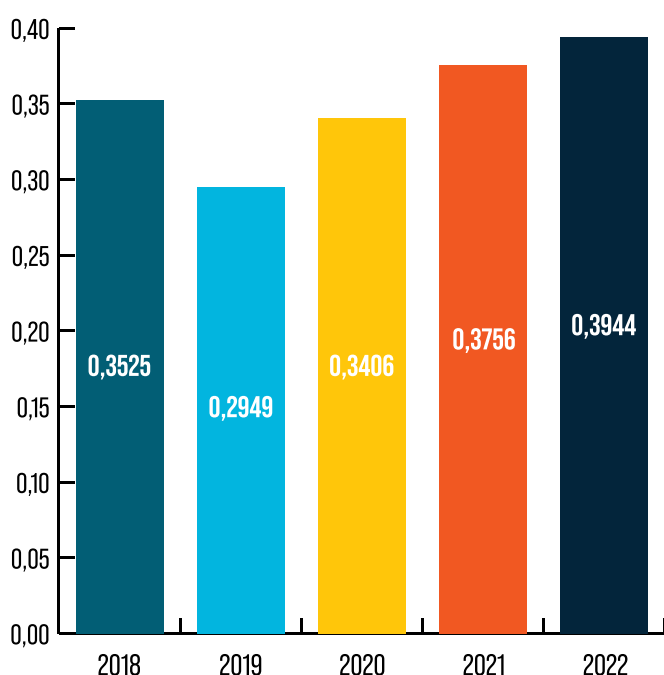
Účelom HHI je posúdiť koncentráciu regulovaných subjektov v konkurenčnom prostredí. Úrad posudzoval postavenie regulovaných subjektov pôsobiacich na trhu dodávky plynu pre všetky segmenty trhu s plynom. V zásade platí, že trh je koncentrovaný, ak je HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

HHI pri dodávke plynu všetkým odberateľom plynu v roku 2022 dosiahol hodnotu 0,3944, čo znamená vysokú úroveň koncentrácie na trhu s plynom.

Switching

Úroveň liberalizácie trhu s plynom sa vykazuje prostredníctvom percentuálne vyjadreného koeficientu, tzv. switchingu. Ten vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu k celkovému počtu odberných miest.

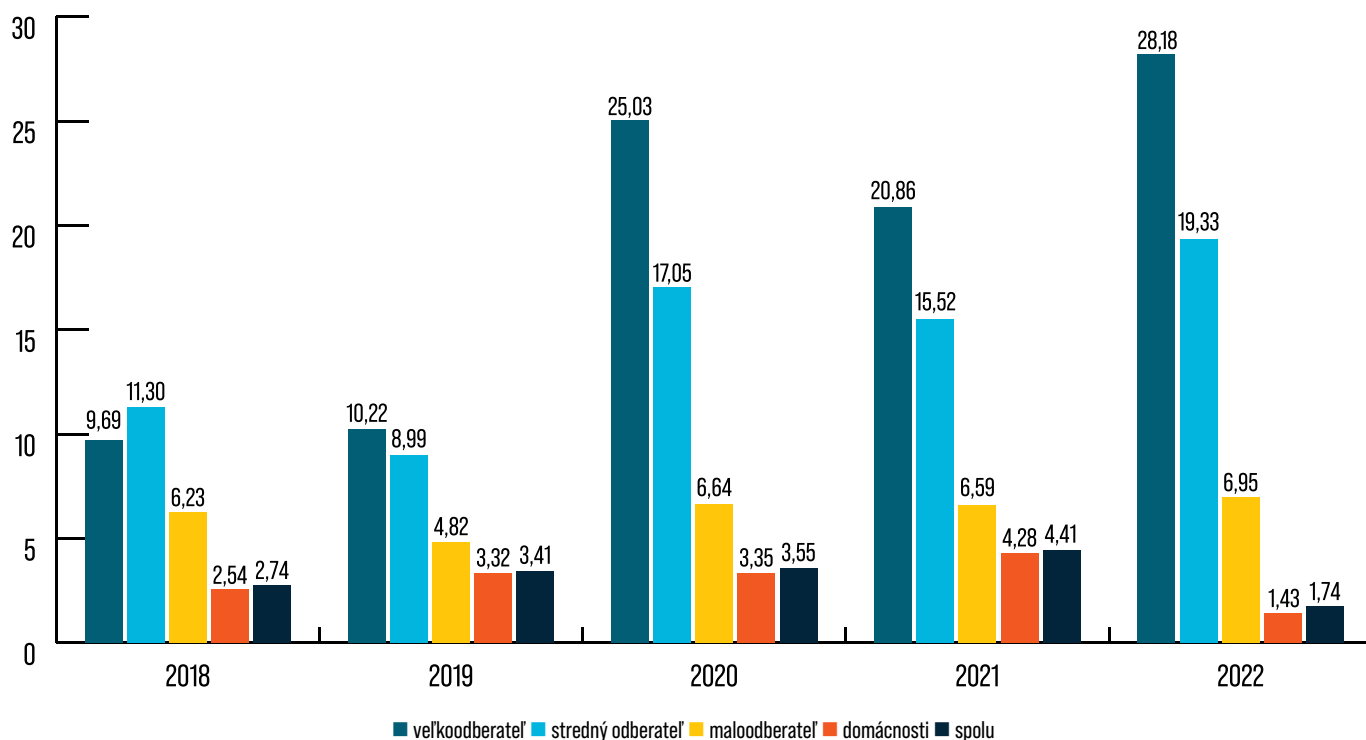
Obrázok 29 Vývoj indexu HHI

Tabuľka 18 Switching

Kategorie odberných miest odberateľov	počet odberateľov plynu so zmenou dodávateľa plynu					switching [%]				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
veľkoodberateľ	71	90	179	145	204	9,69	10,22	25,03	20,86	28,18
stredný odberateľ	314	284	478	415	535	11,30	8,99	17,05	15,52	19,33
maloodberateľ	4 765	3 687	5 093	5 151	5 251	6,23	4,82	6,64	6,59	6,95
domácnosti	36 627	48 000	48 481	67 067	20 738	2,54	3,32	3,35	4,28	1,43
spolu	41 777	52 061	54 231	72 778	26 728	2,74	3,41	3,55	4,41	1,74

Obrázok 30 Switching (%)

V medziročnom porovnaní rokov 2021 a 2022 úrad eviduje vyšší nárast počtu zmien dodávateľa plynu v kategóriách veľký odberateľ a stredný odberateľ, v kategórii maloodberateľ mierny nárast, a v prípade domácností výraznejší pokles.

Vplyv vojny na Ukrajine na spotrebu plynu

Najhorší scenár od vypuknutia vojny na Ukrajine spočíval v tom, že nebude dostatok plynu v Európe.

Obava z toho, že bude chýbať plyn na vykurovanie a situácia sa nebude dať vyriešiť, lebo plyn nebude k dispozícii, sa napokon nenaplnila, avšak za cenu enormného nárastu trhových cien plynu. Spotreba plynu v dôsledku obavy o nedostatok plynu a vysokých trhových cien medziročne v SR klesla o približne 20 %.

Trhové ceny plynu v Európe výrazne vzrástli. Boli vyššie, než v iných častiach sveta - čo vo výsledku pritiahlo do Európy veľké množstvá skvapalneného zemného plynu. Je tu množstvo neistôt spojené nielen s vojnou, ale aj s vývojom ďalších dôležitých faktorov. Zároveň platí, že domáca ťažba plynu je nízka. Minulý rok dokonca ďalej klesala a to je dlhodobým trendom. Náhrada ruského plynu, ktorý tvoril zhruba 40 % dovozu plynu do EÚ, spočívala najmä v dovoze skvapalneného zemného plynu. Tieto dodávky pritom Európa nemá naisto zabezpečené na nasledujúce roky, čo predstavuje riziko z hľadiska bezpečnosti dodávok plynu, ale aj prevládajúcich vysokých cien plynu.

03.

TEPELNÁ ENERGETIKA

| Popis trhu s teplom

Trh s teplom v SR je ovplyvnený najmä charakterom sústav tepelných zariadení. V tepelnej energetike v SR podniká cca 333 držiteľov povolenia na výrobu, distribúciu a dodávku tepla.

Podmienky podnikania v tepelnej energetike sú upravené v zákone č. 657/2004 Z. z. Akýkoľvek subjekt po splnení všetkých legislatívnych podmienok môže získať povolenie na podnikanie v tepelnej energetike za predpokladu dodržania ostatných legislatívnych pravidiel. V oblasti cenovej regulácie je to predovšetkým zákon č. 250/2012 Z. z. a z hľadiska požiadaviek na zvyšovanie energetickej efektívnosti a znižovanie energetickej náročnosti aj zákon č. 321/2014 Z. z.

Napriek liberalizovaným pravidlám vstupu právnických a fyzických osôb na trh s teplom sa nedá predpokladať, že aj samotný trh s teplom bude liberalizovaný, t. j. že na trh vstúpia obchodníci s teplom. K sústavám tepelných zariadení je totiž nevyhnutné mať vlastnícky alebo iný právny vzťah. O zmene týchto podmienok sa neuvažuje ani v blízkej budúcnosti. Sústavy tepelných zariadení majú totiž lokálny charakter a postavenie obchodníka s teplom nie je relevantné najmä z dôvodu, že nevytvára podmienky na zvýšenie konkurencie na trhu, ale naopak navyšuje koncovú cenu tepla práve o náklady obchodníka. Už v súčasnosti je vo viacerých sústavách tepelných zariadení zapojených viac prevádzkovateľov tepelných zariadení, ktorí majú časť zariadenia prenajatého, pričom podstatne efektívnejšie by bolo ich prevádzkovanie len jedným operátorom.

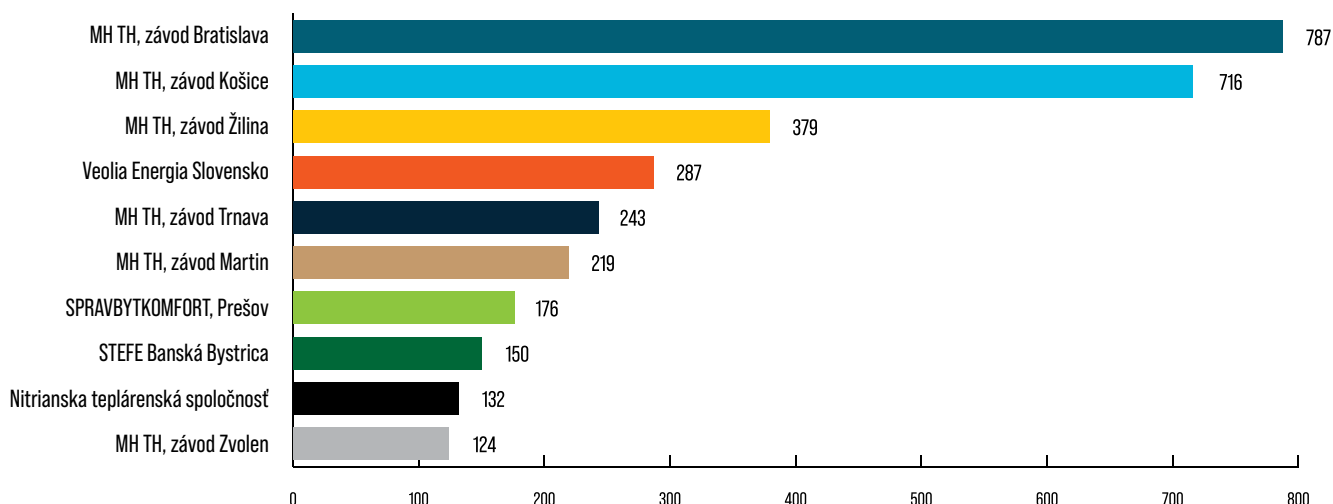

Počet subjektov podnikajúcich v tepelnej energetike je preto obmedzený počtom a rozsahom sústav centralizovaného zásobovania teplom a ich počet sa v podstate nemení. V poslednom období však narástol počet dodávateľov tepla, ktorí povolenie na podnikanie získali na základe preukázania vlastníckeho vzťahu k domovým kotolniam, pričom poukazujeme, že vlastníctvo takýchto kotolní inou osobou ako vlastníckmi bytov je v priamom rozpore so zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v platnom znení.

Tabuľka 19 Rozsah subjektov podnikajúcich v odvetví tepelnej energetiky

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet dodávateľov tepla	346	351	348	343	333
Počet dodávateľov, ktorí ukončili výrobu, distribúciu a dodávku tepla	14	7	8	8	18
Počet dodávateľov, ktorí začali uskutočňovať výrobu, distribúciu a dodávku tepla	8	13	11	4	8

Obrázok 31 Rozhodujúci dodávatelia tepla (GWh)

Štruktúra sústav tepelných zariadení

V SR je významná časť obyvateľstva, štátnych a verejných budov, obchodných aj priemyselných prevádzok zásobovaná teplom zo sústav tepelných zariadení. Aj keď podstatná časť z nich bola vybudovaná ešte v minulom storočí, dnes je do značnej miery zmodernizovaná a schopná zabezpečovať efektívnu a bezpečnú dodávku tepla. Predstavuje aj ideálnu základňu pre budovanie inteligentného energetického systému mesta a obce, schopnú viac reflektovať nové globálne výzvy a vytvárať kvalitné podmienky pre život občanov, najmä v oblasti zabezpečenia zdravšieho ovzdušia. Charakter sústav tepelných zariadení je veľmi rozmanitý, čo do ich rozsahu, použitej technológie, palivového mixu a v neposlednom rade aj veku prevádzky. Najväčšie sústavy tepelných zariadení tvorí jeden alebo viacero zdrojov tepla, obvykle teplárňu s technológiou kombinovanej výroby elektriny a tepla, primárne rozvody, odovzdávacie stanice tepla, sekundárne rozvody, prípadne objektové odovzdávacie stanice tepla. Na týchto sústavách zabezpečuje dodávku tepla spravidla viacero dodávateľov od výroby po koncovú spotrebu. V SR evidujeme takéto veľké sústavy v 42 mestách. Na ostatných sústavách tepelných zariadení, ktoré tvoria najmä výhrevne, blokové a domové kotolne, uskutočňuje výrobu, prípadne distribúciu tepla len jeden dodávateľ.

Tabuľka 20 Sústavy tepelných zariadení podľa počtu dodávateľov

Sústavy tepelných zariadení	Počet
Výrobcovia, ktorí sú súčasne dodávateľmi	698
Dodávatelia, ktorí sú výrobcom a/alebo prvým distribútorom v sústave	51
Dodávatelia, ktorí sú výrobcom a/alebo druhým distribútorom v sústave	11
Dodávatelia, ktorí sú výrobcom a/alebo tretím distribútorom v sústave	4
Dodávatelia, ktorí sú výrobcom a/alebo prvým a druhým distribútorom v sústave	1

Dodávka tepla

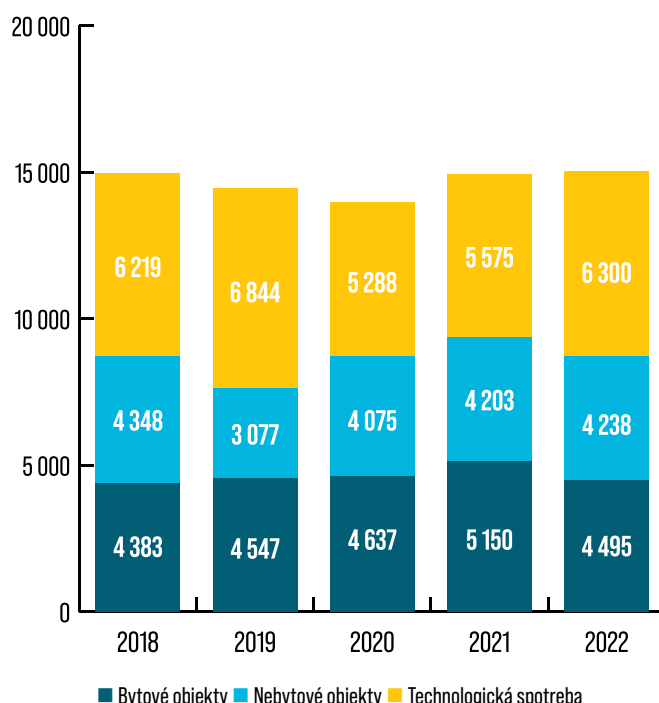
Sústavy CZT sú vybudované, okrem väčších miest, aj vo viacerých obciach, pretože je to energeticky účinný, efektívny a k životnému prostrediu ohľaduplný spôsob zabezpečenia teplom v husto osídlených lokalitách. Takýto spôsob dodávky tepla pritom akceleruje využitie obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla a využitie kombinovanej výroby elektriny a tepla. Teplo z týchto sústav sa dodáva pre cca 11 600 koncových odberateľov do viac ako 29 000 odberných miest na koncovú spotrebu odberateľov, ktorí teplo spotrebujú na vlastné využitie a koncových odberateľov, ktorí dodané teplo rozpočítavajú konečným spotrebiteľom (najmä domácnostiam). Rozhodujúcim dodávateľom tepla pre domácnosti je štátna akciová spoločnosť MH Teplárenský holding, a.s., so svojimi závodmi v Bratislave, Košiciach, Trnave, Žiline, Martine a Zvolene. Dodávka z jednotlivých závodov sa pohybuje v rozmedzí od 120 GWh do 800 GWh za rok. V SR sú aj výrobcovia tepla s väčším objemom výroby, ale ich dodávka domácnostiam je minimálna.

Tabuľka 21 Dodávka tepla

Rok	Počet dennostupňov	Dodávka pre bytové objekty [GWh]			Dodávka pre nebytové objekty [GWh]	Dodávka na technologickú spotrebu [GWh]	Dodávka celkom [GWh]	Vlastná spotreba [GWh]
		ÚK	TUV	Spolu				
2018	3 224	2 881	1 502	4 383	4 348	6 219	14 950	254
2019	3 329	2 978	1 569	4 547	3 077	6 844	14 468	214
2020	3 386	3 016	1 621	4 637	4 075	5 288	14 000	256
2021	3 774	3 459	1 691	5 150	4 203	5 575	14 928	273
2022	3 456	2 939	1 556	4 495	4 238	6 300	15 033	284

Celková dodávka tepla v sledovanom roku predstavovala 15 033 GWh, čo je o 0,7 % viac ako v roku 2021. Do celkovej dodávky tepla je zahrnutá dodávka na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody pre bytové a nebytové objekty a dodávka na technologickú spotrebu. Vlastná spotreba dodávateľov je informatívny údaj a nevstupuje do celkovej dodávky. Z celkovej dodávky tepla sa v roku 2022 spotrebovalo na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody v bytových objektoch 30 %, v nebytových objektoch 28 % a na technologické účely 42 %. V sledovanom roku podiel dodávky tepla na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody v bytových objektoch klesol o 12,7 %, čo je výsledkom teplejšieho roka 2022 a súčasne šetrenia tepelnej energie odberateľmi v domácnostiach. Priemerný počet dennostupňov v roku 2022 bol 3 456, čo je oproti roku 2021, s priemerným počtom dennostupňov 3 774, o 8,4 % menej. Dodávka tepla do nebytových objektov vzrástla o 0,8 % a pri zohľadnení teplejšieho roka 2022 indikuje oživenie obchodných prevádzok. V prípade dodávky na technologickú spotrebu, na ktorú má vývoj počasia minimálny vplyv, bolo zaznamenané zvýšenie o 13 % v porovnaní s rokom 2021, avšak podobne ako pri dodávke do nebytových objektov, toto zvýšenie znamená obnovu sektora a dosiahnutie úrovne v období pred pandémiou COVID-19.

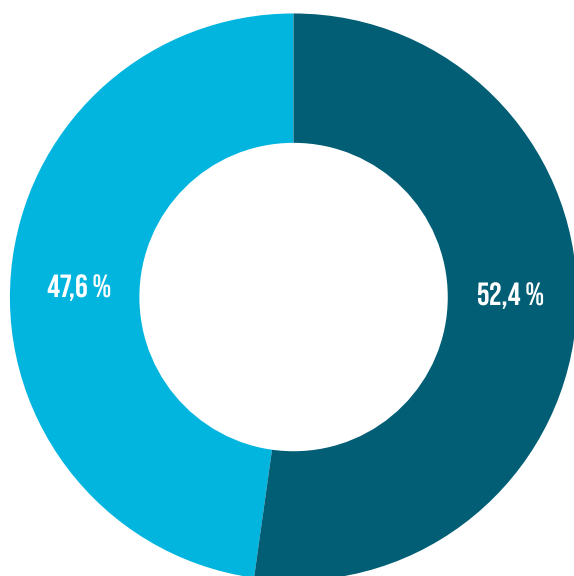
Obrázok 32 Dodávka tepla (GWh)

| Dodávka tepla z OZE a KVET

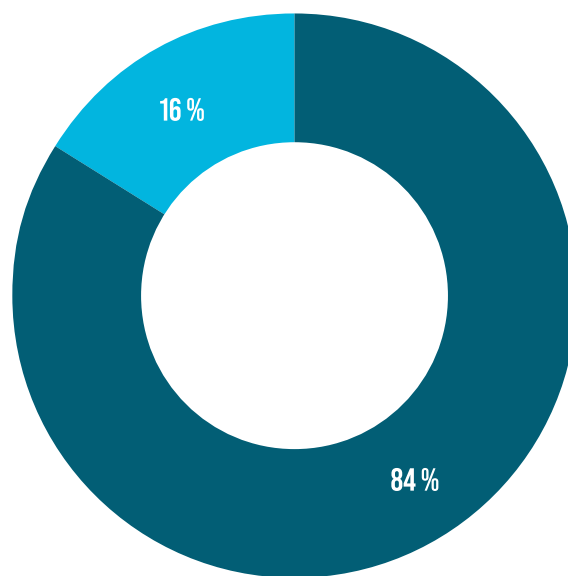
Z teplárenských systémov s technológiou KVET bolo v roku 2022 dodaných 47,6 % tepla. Zvyšok regulovaného tepla sa dodáva zo zdrojov bez kombinovanej výroby elektriny a tepla, z tzv. monovýroby. OZE sa na celkovej dodávke tepla podieľali 16 %.

Obrázok 33 Podiel dodávky tepla z KVET

■ Dodávka tepla bez KVET ■ Dodávka tepla z KVET

Obrázok 34 Podiel dodávky tepla z OZE

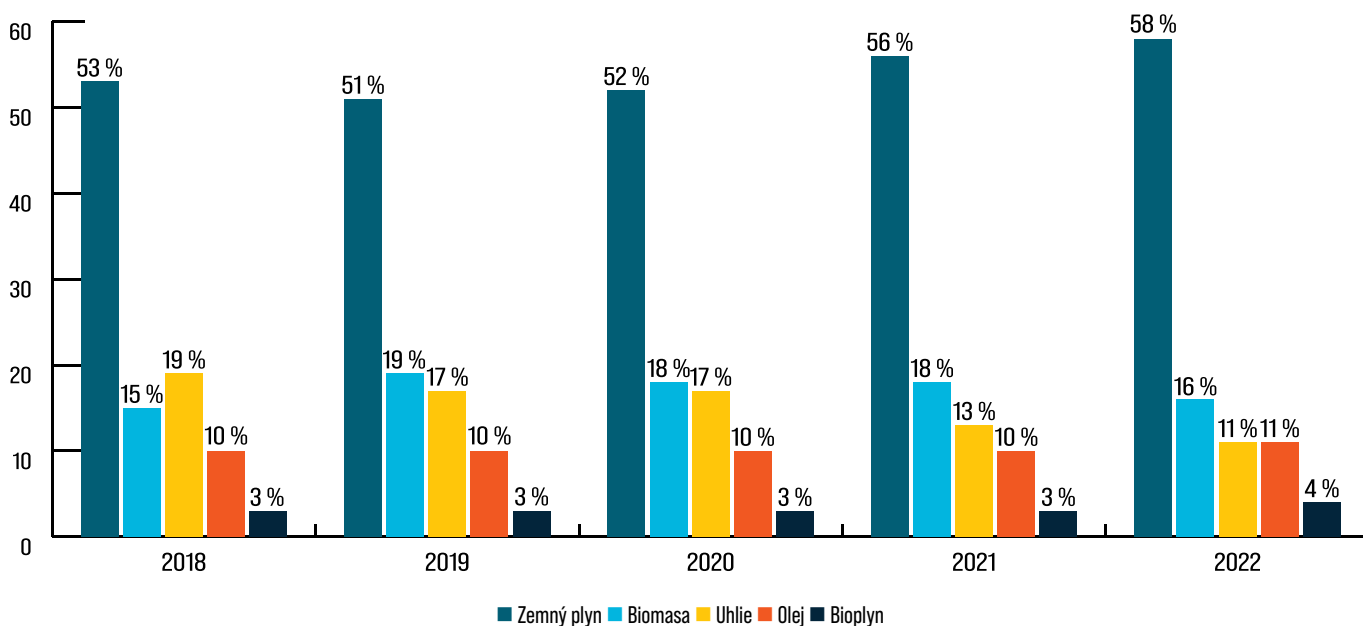

■ Dodávka tepla z fosílnych palív ■ Dodávka tepla z OZE

Tabuľka 22 Podiel palív na výrobe tepla

Rok	Zemný plyn [GWh]	Biomasa [tis. t]	Uhlie [tis. t]	Bioplyn [GWh]	Olej [tis. t]
2018	8 637	877	586	326	128
2019	8 597	1 062	595	326	127
2020	8 582	1 020	554	347	127
2021	8 865	1 009	411	337	127
2022	9 338	927	335	503	127

Obrázok 35 Podiel palív na výrobe tepla

V sledovanom roku sme zaznamenali oproti roku 2021 pokles spotreby uhlia o 76 000 ton, čo predstavuje cca 18 %, a to najmä z dôvodu jeho postupnej náhrady ekologickým zemným plynom. Poklesla aj spotreba biomasy o 82 000 ton, t. j. 8 %. Naopak, medziročne stúpla spotreba plynu o 473 GWh, t. j. o 5,3 % a bioplynu o 166 GWh, čo predstavuje nárast cca 50 %. Percentuálny podiel jednotlivých druhov palív na výrobe tepla v sledovanom období sa menil len mierne.

Ceny palív a emisných povoleniek

V priebehu druhej polovice roku 2021 došlo k extrémnemu nárastu cien energií na svetových trhoch. V prípade zemného plynu cena vzrástla od januára do decembra 2021 z pôvodných cca 16,3 €/MWh na cca 90,6 €/MWh,

t. j. približne o 455 %, pričom maximálna denná hodnota dosiahla až 140,6 €/MWh. Aritmetický priemer denných cien zemného plynu CENCGt v roku 2021, zverejnený burzou EEX, bol 34,12 €/MWh. Povolená maximálna cena zemného plynu v cenách tepla vychádza z aritmetického priemeru denných cien zverejnených burzou EEX za obdobie od 1. januára do 30. júna roku t-1. Nakoľko enormné zvyšovanie ceny zemného plynu začalo od septembra 2021, t. j. v období zabezpečovania dodávok zemného plynu na výrobu tepla na nasledujúci rok, musel úrad pristúpiť k zvýšeniu limitu maximálnej povolenej ceny plynu v cenách tepla na hodnotu 41,485 €/MWh. Taktiež ceny emisných povoleniek od roku 2017 kontinuálne rástli, kedy sa ich cena pohybovala úrovni 7 €/t CO₂, pričom na konci roka 2022 bola viac ako 80 €/t CO₂. Aritmetický priemer denných cien emisných povoleniek v roku 2022 dosiahol hodnotu 80,82 €/t.

Tabuľka 23 Priemerné trhové a regulované ceny palív

Palivo	Cena	2018	2019	2020	2021	2022
Zemný plyn €/MWh (§ 4 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 248/2016 Z. z.)	CE _{NCGt} - aritmetický priemer denných cien zverejnených burzou EEX produktu NCG Calendar+1 za obdobie od 1. januára roku t-1 do 30. júna roku t-1	16,908	18,572	19,998	13,822	19,063
	CZP _t - maximálna výška ceny zemného plynu v cenách tepla na rok t	19,4441	27,3384	22,9972	15,8952	41,485
Emisie v €/t (§ 4 ods. 1 písm. d) vyhlášky č. 248/2016 Z. z.)	Burza EEX	15,82	24,85	24,73	53,52	80,82
	Maximálna výška v cenách tepla	aktuálny mesačný priemer v čase nákupu				
Čierne uhlie v €/MWh	Trhová	14,21	14,33	15,07	14,10	15,47
	Maximálna výška v cenách tepla	17,00				
Hnedé uhlie v €/MWh	Trhová	17,55	18,61	17,87	17,35	17,37
	Maximálna výška v cenách tepla	20,00				
Peletky v €/MWh	Trhová	33,91	33,00	34,54	33,68	34,41
	Maximálna výška v cenách tepla	38,00				
Dendromasa v €/MWh	Trhová	19,37	19,27	18,57	18,59	19,03
	Maximálna výška v cenách tepla	19,00				
Poľnohospodárska biomasa v €/MWh	Trhová	22,49	22,29	22,93	22,96	22,81
	Maximálna výška v cenách tepla	23,00				
Skládkový plyn a plyn z ČOV v €/MWh	Trhová	22,00	21,35	22,00	22,00	22,00
	Maximálna výška v cenách tepla	22,00				
Bioplyn v €/MWh	Trhová	30,55	26,11	29,67	28,54	28,8
	Maximálna výška v cenách tepla	35,00				

Tabuľka 24 Účel použitia investícií

Účel použitia investícií	2018	2019	2020	2021	2022
Zariadenia na výrobu tepla [tis.€]	1 664	20 241	12 963	55 997	3 562
Zariadenia na distribúciu tepla [tis.€]	18 717	12 035	9 255	8 318	13 029
Ekologizácia [tis.€]	0	10 120	120	0	0
Výstavba OZE [tis.€]	467	265	0	0	590
Spolu [tis.€]	20 848	42 661	22 338	64 315	17 181

Objem investícií, ktorý si dodávatelia tepla uplatnili v cene tepla na rok 2022 využitím faktora investičného rozvoja na modernizáciu, rekonštrukciu a výstavbu nového tepelného zariadenia, s cieľom zvýšiť energetickú účinnosť tepelných zariadení, ekologizovať zariadenie na výrobu tepla alebo znížiť prevádzkové náklady pri výrobe tepla alebo distribúcii tepla, predstavuje cca 17 mil. €, čo je 73,3 %-ný pokles oproti roku 2021. Na pokles investícií mal vplyv najmä nedostatok tovarov a služieb vo všetkých sektoroch hospodárstva v predchádzajúcom období pandémie COVID-19 a následný nárast ich cien. Najväčší podiel finančných prostriedkov v roku 2022 bol vynaložený na výstavbu alebo rekonštrukciu zariadení na distribúciu tepla. Osobitne sledované a evidované investície sú len tie, ktoré nie je možné výrobcami a dodávateľmi tepla zrealizovať bez navýšenia maximálneho limitu ekonomicky oprávnených nákladov.

Rozsah a spôsob regulácie

Rok 2022 bol šiestym rokom regulačného obdobia 2017-2022. Pri regulácii cien tepla sa v tomto roku postupovalo podľa vyhlášky úradu č. 248/2016 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike v znení vyhlášky č. 205/2018 Z. z. a v znení vyhlášky č. 298/2021 Z. z. (ďalej len „vyhláška“). Novelizačné vyhlášky reagovali na skúsenosti z aplikačnej praxe, avšak nemali zásadný charakter a vplyv na rozsah a výšku ekonomicky oprávnených nákladov, ktoré bolo možné uplatniť v cene tepla. Posledná novelizačná vyhláška č. 298/2021 Z. z. upravovala najmä zmenu dĺžky regulačného obdobia v nadväznosti na zmenu regulačnej politiky. Cenovej regulácii v roku 2022 podliehala výroba, distribúcia a dodávka tepla a ceny sa stanovovali určeným spôsobom výpočtu maximálnej ceny tepla, ktorý vychádza z nákladovej metódy využívajúcej niektoré prvky metódy cenového stropu.

Základné princípy cenovej regulácie:

- určovanie dvojzložkovej ceny tepla, ktorým sa zabezpečí rovnomerné krytie finančných prostriedkov na výrobu a rozvod tepla,
- stanovovanie optimálnych ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku, s cieľom zabezpečiť efektívnu, spoľahlivú a bezpečnú dodávku tepla,
- stanovenie záväzných hodnôt energetických účinností premeny energie pre zariadenia na výrobu tepla a distribúciu tepla, čím sa vylúčia z ceny tepla náklady na ne hospodárnu výrobu a rozvod tepla,
- regulácia cien palív na výrobu tepla, s cieľom optimalizácie ekonomicky oprávnených variabilných nákladov,
- motivovanie regulovaných subjektov k zvyšovaniu energetickej účinnosti výroby a rozvodu tepla prostredníctvom regulačných opatrení,
- podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie na výrobu tepla, najmä v systémoch CZT,
- zabezpečenie objektívneho vysporiadania vynaložených nákladov pri výrobe a rozvoze tepla pre koncových odberateľov zúčtovaním nákladov v určenej cene tepla na skutočné náklady po skončení každého kalendárneho roka, s cieľom vytvorenia stabilného odvetvia s predvídateľným a transparentným regulačným prostredím.

Monitorovanie cien tepla

Podľa zákona č. 250/2012 Z. z. cenové rozhodnutia vydané na rok 2017 platia na celé regulačné obdobie, ktoré sa skončilo 31.12.2022, pokiaľ úrad na návrh regulovaného subjektu alebo z vlastného podnetu neschválí zmenu cenového rozhodnutia. Úrad vydal na rok 2022 pre nových dodávateľov a nové lokality 13 cenových rozhodnutí, ktorými schválil 14 cien. Na základe žiadostí regulovaných subjektov úrad vydal na rok 2022 ďalších 372 rozhodnutí, ktorými schválil zmenu ceny v 544 lokalitách. Zmeny ceny tepla na rok 2022 boli spôsobené najmä z dôvodu zmien ekonomických parametrov, z ktorých sa vychádzalo pri schvaľovaní predchádzajúcej ceny.

Tabuľka 25 Cenové rozhodnutia

Rok	Počty cenových rozhodnutí	rozhodnutia	ceny
2018	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	15	15
	Počet zmenených rozhodnutí	162	228
2019	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	20	21
	Počet zmenených rozhodnutí	211	301
2020	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	33	58
	Počet zmenených rozhodnutí	89	156
2021	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	15	15
	Počet zmenených rozhodnutí	115	145
	Počet rozhodnutí na predĺženie reg. obdobia	207	-
2022	Počet nových rozhodnutí vydaných pre nových dodávateľov alebo nové lokality	13	14
	Počet zmenených rozhodnutí	372	544

Tabuľka 26 Ceny tepla

ROK	2018	2019	2020	2021	2022
Variabilná zložka v €/kWh	0,0358	0,0396	0,0402	0,0402	0,0569
Fixná zložka ceny v €/kW	178,77	182,67	182,75	187,77	192,46
Výsledná cena v €/kWh	0,0679	0,0712	0,0732	0,0753	0,0941

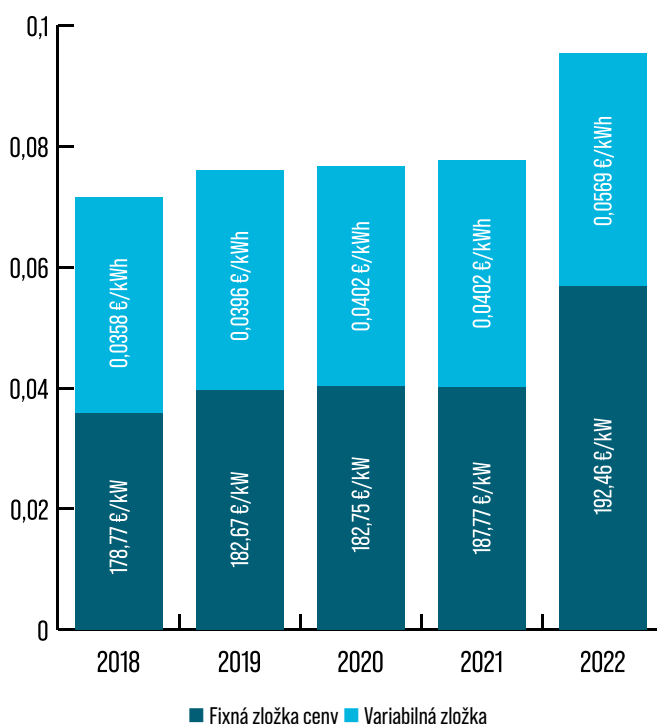
Tabuľka 27 Medziročný nárast cien tepla

ROK	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
Variabilná zložka v €/kWh	10,6 %	1,6 %	- 0,1 %	41,5 %
Fixná zložka ceny v €/kW	2,2 %	0,0 %	2,7 %	2,5 %
Výsledná cena v €/kWh	4,8 %	2,9 %	2,9 %	24,9 %

Úrad schvaľuje každému dodávateľovi dvojzložkovú cenu tepla ako spoločnú cenu zo všetkých sústav tepelných zariadení, z ktorých teplo dodáva v rámci mesta alebo mestskej časti.

Priemerná variabilná zložka ceny tepla určená rozhodnutiami úradu ku koncu roka 2022 predstavovala 0,0569 €/kWh, čo je nárast oproti roku 2021, o 41,5 %. Dôvodom nárastu cien v priebehu sledovaného roka bol rast cien komodít na svetových trhoch (zemného plynu, elektrickej energie) od polovice roka 2021, ktorý vyvrcholil v auguste a septembri 2022. Taktiež nárast ceny biomasy vrátane nákladov na jej dopravu a nárast poplatkov za emisné kvóty negatívne ovplyvnili cenu tepla v roku 2022. Nárast cien zemného plynu úrad zohľadnil úpravou korekčného koeficientu pre zemný plyn na rok 2022, ktorý zvýšil na hodnotu 1,8924, čím stanovil maximálnu oprávnenú výšku ceny zemného plynu (komodity) v cene tepla pre rok 2022 na hodnotu 41,4854 €/MWh. Zvýšenie tejto hodnoty v porovnaní s maximálnou oprávnenou výškou ceny zemného plynu (komodity) pre rok 2021 (15,8952 €/MWh) predstavuje nárast o 161 %, čo malo zásadný vplyv na zvýšenie variabilnej zložky ceny tepla, ako aj výslednej ceny tepla v sledovanom roku.

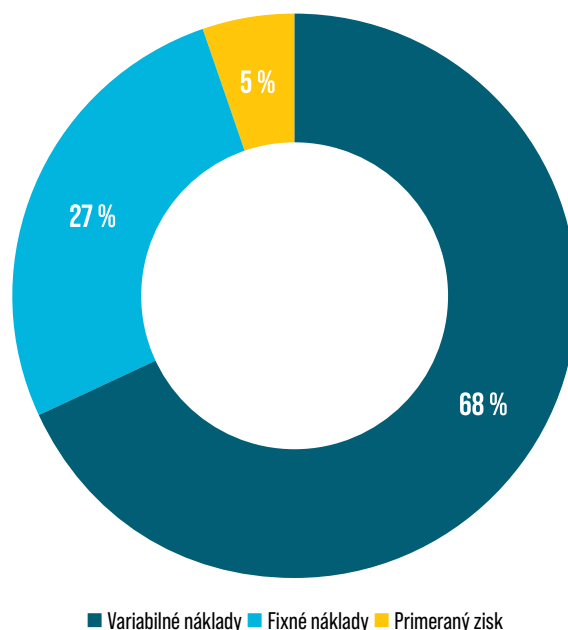
Návrhy na zmenu ceny tepla na rok 2022 podávali najmä regulované subjekty, ktorým sa skončil v roku 2021 alebo v priebehu roka 2022 kontrakt na nákup zemného plynu, elektrickej energie a biomasy. Ďalším dôvodom na zmenu ceny tepla bola oprávnená zmena fixných nákladov alebo regulačného príkonu, na ktorý sa fixná zložka ceny tepla určuje. Kladný rozdiel nákladov v schválených cenách tepla voči skutočným, ktoré sa preukazujú po skončení roka, sú dodávatelia tepla povinní odberateľom vrátiť.

Obrázok 36 Priemerná cena tepla

Priemerná fixná zložka ceny tepla, ktorá sa určuje v €/kW regulačného príkonu, vzrástla na rok 2022, oproti roku 2021, zo 187,77 €/kW na 192,46 €/kW, t. j. o 2,5 %. Základnou príčinou nebolo zvýšenie fixných nákladov prípadne zisku, ale výhradne pokles regulačného príkonu o 8,8 %. Platný spôsob regulácie pre regulačné obdobie 2017-2022 totiž umožňoval medziročný nárast fixných nákladov len z dôvodu nových investícií na ekologizáciu, do zefektívnenia výroby a rozvodu tepla. Možnosť zvýšenia fixnej zložky ceny v roku 2022 z dôvodu nových investícií si uplatnilo 24 dodávateľov s celkovou výškou cca 17 000 000 €. Celková výška fixných nákladov a primeraného zisku u všetkých dodávateľov medziročne klesla o 6,5 %, čo dokumentuje, že náklady na nové investície v priemernej cene nezohrali veľkú rolu. Zásadný vplyv na zvýšenie fixnej zložky ceny tepla mal 8,8 %-ný pokles regulačného príkonu, ktorý je odrazom znižujúcej sa dodávky tepla. Podľa pravidiel regulácie pokles regulačného príkonu však spôsobil v konkrétnych prípadoch aj úmerné zníženie niektorých oprávnených fixných nákladov a zisku, ktoré sú limitované jeho výškou. Výška regulačného príkonu je závislá od skutočnej dodávky tepla v poslednom ucelenom kalendárnom roku pred podaním návrhu ceny, t. j. pre rok 2022 je východiskovým rokom skutočná dodávka v roku 2020. Vplyvom racionalizačných opatrení na strane odberateľov tepla, ktorými sú najmä zatepľovanie, hydraulické vyregulovanie, čiastočná náhrada dodávky tepla zo sústav centralizovaného zásobovania teplom vlastnými alternatívami

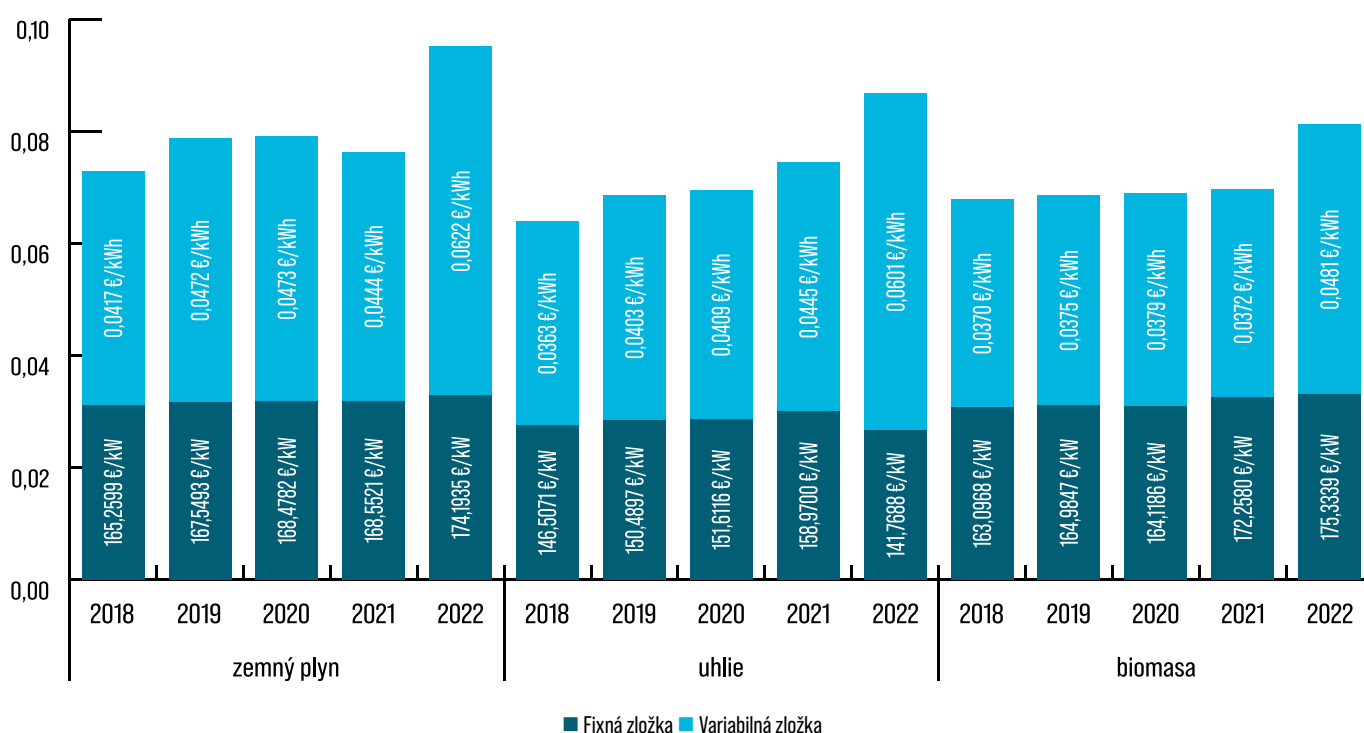
zdrojmi tepla, sa dlhodobo zaznamenáva klesajúci objem skutočnej dodávky tepla, ktorý spôsobuje úmerný nárast fixnej zložky ceny tepla. Vplyv klimatických podmienok na výšku fixnej zložky ceny tepla je, vzhľadom na platné regulačné opatrenia prijaté vyhláškou č. 248/2016 Z. z., z väčšej miery eliminovaný.

Obrázok 37 Štruktúra nákladov v cene tepla

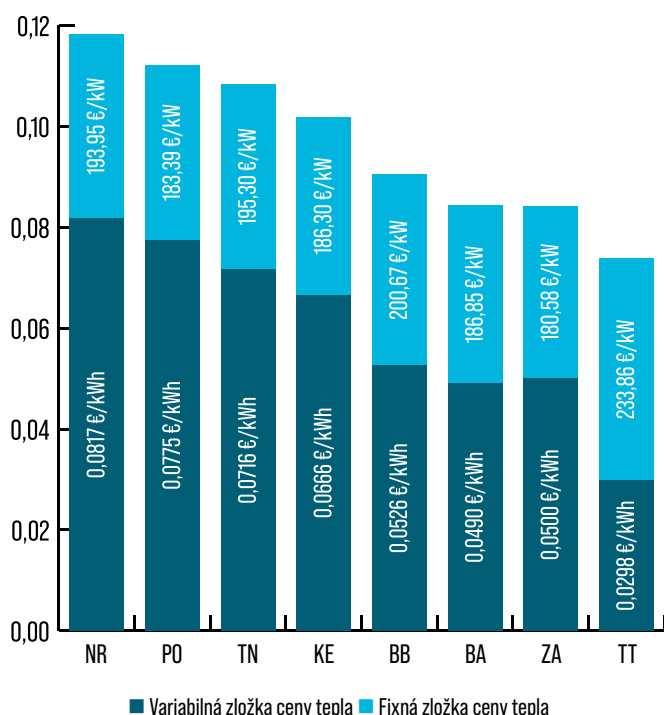
Priemerné ceny tepla podľa druhu paliva

Obrázok 38 Ceny tepla z jednotlivých druhov palív

Z uvedeného grafu vyplýva, že vývoj cien tepla podľa jednotlivých druhov palív je odrazom vývoja cien palív vstupujúcich do variabilnej zložky ceny tepla.

Obrázok 39 Priemerné ceny tepla v jednotlivých krajoch SR

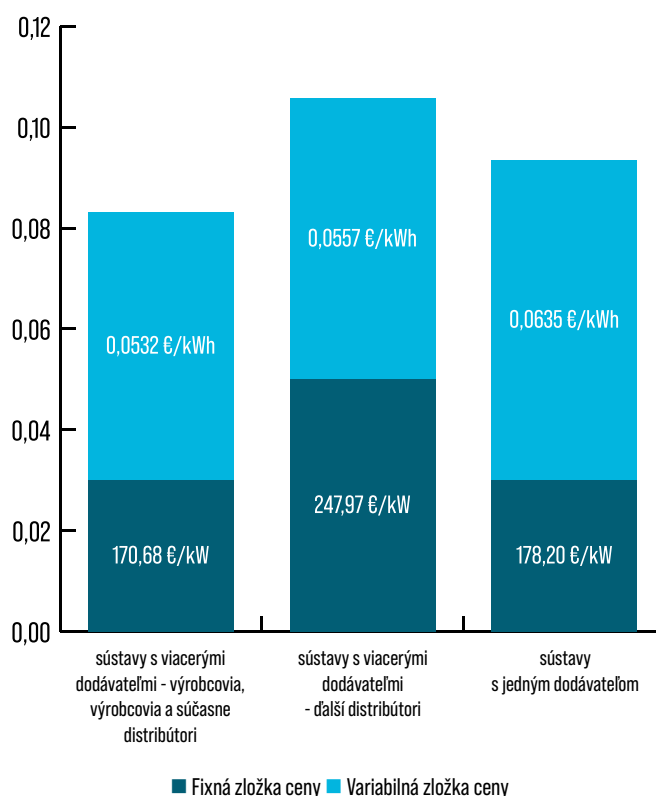
Ceny konkrétnych dodávateľov tepla sa môžu od priemeru výrazne odlišovať v jednotlivých okresoch. Aj keď všetky regulačné opatrenia prijaté na regulačné obdobie 2017-2022 boli zamerané na stabilizáciu ceny tepla pre koncového odberateľa, sú prípady, ktoré sa z cenového priemeru vymykajú. Je to spôsobené tým, že jednotlivé systémy centralizovaného zásobovania teplom sa výrazne odlišujú veľkosťou, technológiou výroby, použitými palivami, investíciami do tepelných zariadení atď. Zásadným faktorom, ktorý negatívne ovplyvňuje koncovú cenu tepla, je aj tzv. reťazenie dodávateľov, čo znamená, že dodávku tepla koncovému odberateľovi v jednej sústave centrálného zásobovania teplom zabezpečujú viacerí dodávatelia za sebou, čím sa cena tepla, predovšetkým fixnej zložky, adekvátne zvyšuje.

Ceny tepla zo sústav tepelných zariadení pre koncových odberateľov

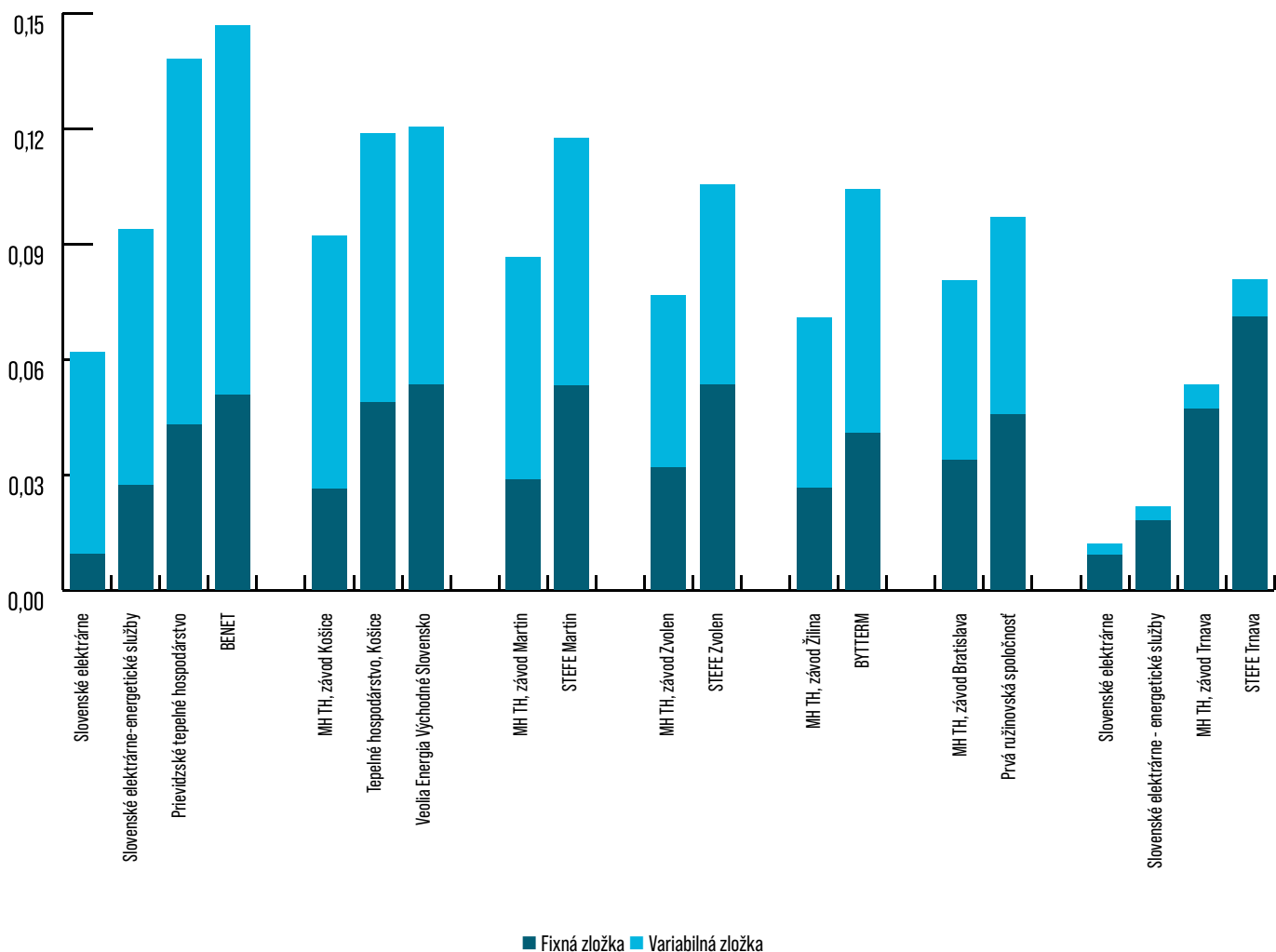
Tabuľka 28 Ceny tepla pre koncových odberateľov

Sústavy podľa počtu dodávateľov v reťazci		Variabilná zložka ceny v €/kWh	Fixná zložka ceny v €/kW	Výsledná cena v €/kWh
Sústavy s viacerými dodávateľmi	výrobcovia a výrobcovia, ktorí sú aj distribútori	0,0532	170,68	0,0858
	druhí a tretí distribútori	0,0557	247,97	0,1046
Sústavy s jedným dodávateľom		0,0635	178,20	0,0979

Obrázok 40 Ceny tepla podľa veľkosti sústav

Obrázok 41 Ceny tepla v sústavách s viacerými dodávateľmi (€/kWh)

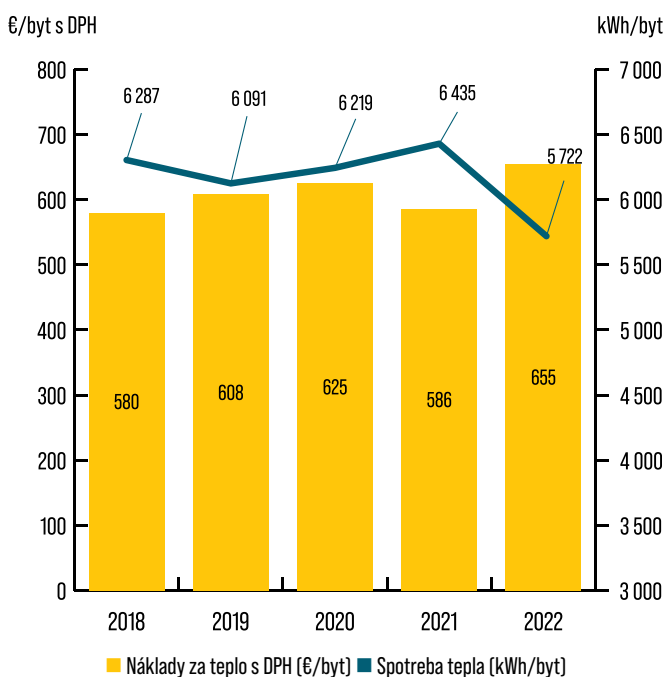
Náklady domácností na teplo

Úrad sleduje a každoročne vyhodnocuje skutočnú spotrebu tepla na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody domácností. Sledovaná vzorka predstavuje 41 000 bytov. Spotreba tepla jednej domácnosti v sledovanom roku predstavovala 5 722 kWh, čo je o 11,1 % menej ako v roku 2021. Znížená spotreba tepla súvisí so šetrením tepelnej energie a teplejším rokom 2022, čo dokumentuje nižší počet dennostupňov roku 2022 o 8,4 % oproti roku 2021.

Tabuľka 29 Náklady domácností na teplo

	2018	2019	2020	2021	2022
Spotreba tepla (kWh/byt)	6 287	6 091	6 219	6 435	5 722
Náklady za teplo s DPH (€/byt)	580	608	625	586	655

Obrázok 42 Náklady domácností na teplo

Ročné náklady jednej domácnosti na teplo na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody s DPH predstavovali 655 €, čo je nárast o 11,8 % oproti roku 2021. Tento nárast nákladov za teplo je napriek zníženej spotrebe tepla v bytoch spôsobený vyššími nákladmi na výrobu a dodávku tepla v roku 2022.

Vplyv vojny na Ukrajine na spotrebu a cenu tepla

Ceny tepla v sledovanom roku boli nepriamo ovplyvnené aj vojnovým konfliktom na Ukrajine, ktorého dôsledkom bol hroziaci a narastajúci nedostatok zemného plynu, elektrickej energie, uhlia a biomasy z dôvodu redukcie dovtedajších dopravných a dodávateľských spojení. Prejavil sa predovšetkým v druhej polovici roka celoeurópskym tlakom na zvýšenie cien uvedených komodít. Úrad napriek tomu nezaznamenal v roku 2022 udalosti, ktoré by v tepelnej energetike, z titulu týchto skutočností, ohrozili bezpečnosť a plynulosť dodávok tepla.

04.

VODNÉ HOSPODÁRSTVO

Popis regulácie trhu vo vodnom hospodárstve

Úrad vykonáva v oblasti vodného hospodárstva cenovú reguláciu, vecná regulácia pre túto oblasť nie je v jeho kompetencii. Cenovú reguláciu vo vodnom hospodárstve vykonáva úrad v oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácií a tiež v oblasti služieb súvisiacich s užívaním povrchových vôd. Regulovanou činnosťou v oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácií je výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou. V oblasti užívania povrchových vôd je regulovanou činnosťou odber povrchovej vody a energetickej vody z vodných tokov a využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov.

Spoločnosť, ktorá dodáva pitnú vodu alebo odvádzá a čistí odpadovú vodu, pôsobí vo vymedzenom území, v ktorom je jediným poskytovateľom týchto služieb. V oblasti výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody a odvádzania a čistenia odpadovej vody je každá spoločnosť prirodzeným lokálnym monopolom, z toho 14 veľkých vodárenských spoločností má majoritné zastúpenie na trhu. Postavenie lokálneho monopolu majú tiež menší prevádzkovatelia verejných vodovodov a verejných kanalizácií, medzi ktorých patria predovšetkým obce a potom tiež malé spoločnosti. Na verejný vodovod je pripojených približne 84,4 % obyvateľov SR, z čoho 93 % obyvateľov je pripojených na verejný vodovod v správe veľkých vodárenských spoločností a zvyšných 7 % na verejný vodovod v správe malých prevádzkovateľov. Na verejnú kanalizáciu je pripojených približne 70,6 % obyvateľov SR, z čoho 88 % na verejnú kanalizáciu v správe veľkých vodárenských spoločností a 12 % v správe malých prevádzkovateľov. V službách súvisiacich s užívaním povrchových vôd je

jediným regulovaným subjektom s monopolným postavením SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, ako štátom ustanovený správca vodohospodársky významných tokov v SR.

Prevádzkovateľom vodohospodárskeho majetku môže byť jeho vlastník, ak spĺňa podmienky v zmysle platnej legislatívy, alebo poverí prevádzkovaním iný subjekt na základe zmluvného vzťahu. Podnikateľské prostredie v rámci verejných vodovodov a verejných kanalizácií je v súčasnosti stabilizované zákonom stanoveným rozsahom cenovej regulácie a definíciou regulovaného subjektu. Regulovaným subjektom úrad vydáva potvrdenia o registrácii, s uvedením regulovanej činnosti a kategórie verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, ktoré sa na túto činnosť využívajú.

V roku 2022 vydal úrad, na základe žiadostí regulovaných subjektov o vydanie potvrdenia o registrácii, podľa § 23 zákona č. 250/2012 Z. z., celkovo 54 potvrdení o registrácii. Z týchto bolo 10 potvrdení vydaných novým regulovaným subjektom, tri regulované subjekty požiadali o doplnenie ďalšej regulovanej činnosti a 41 potvrdení bolo vydaných z dôvodu zmeny údajov v nich uvedených.

K 31.12.2022 bolo zaregistrovaných celkom 680 regulovaných subjektov prevádzkujúcich verejné vodovody a verejné kanalizácie. Z tohto počtu regulovaných subjektov bolo 14 vodárenských spoločností, jedno mesto, 40 obcí a 86 menších spoločností prevádzkujúcich verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu I. a II. kategórie. Verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu III. kategórie prevádzkovalo 539 malých miest a obcí.

Spôsob cenovej regulácie pitnej a odpadovej vody

Úrad v cenových konaniach stanovuje cenu vydaním cenového rozhodnutia pre regulované subjekty, ktoré prevádzkujú verejný vodovod a/alebo verejnú kanalizáciu I. a II. kategórie, a vydaním potvrdenia o cene pre regulované subjekty, ktoré prevádzkujú verejný vodovod a/alebo verejnú kanalizáciu III. kategórie.

Tabuľka 30 Druh a počet vydaných rozhodnutí

	2018	2019	2020	2021	2022
Nové cenové rozhodnutia	7	7	12	16	85
Zmeny cenových rozhodnutí	11	17	19	18	30
Rozhodnutia o predĺžení cenového rozhodnutia	0	0	0	126	0
Potvrdenia o cene	22	20	17	532	19
Rozhodnutia o zastavení konania	3	6	6	19	19
Rozhodnutia o prerušení konania	21	21	38	40	229
Rozhodnutia o zrušení cenového rozhodnutia	1	3	1	1	1
Celkom	65	74	93	752	383

Monitorovanie a vývoj cien pitnej a odpadovej vody

Regulačná rada v súlade s § 8 ods. 9 zákona č. 250/2012 Z. z. prijala 10.11.2020 Dodatok č. 1 k Regulačnej politike na regulačné obdobie 2017-2021, ktorým okrem iného predĺžila regulačné obdobie 2017-2021 do 31.12.2022. Na základe uvedeného a v zmysle § 14 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z. boli regulované subjekty v oblasti vodného hospodárstva povinné predložiť v septembri a v novembri 2022 návrh ceny na prvý rok regulačného obdobia 2023-2027.

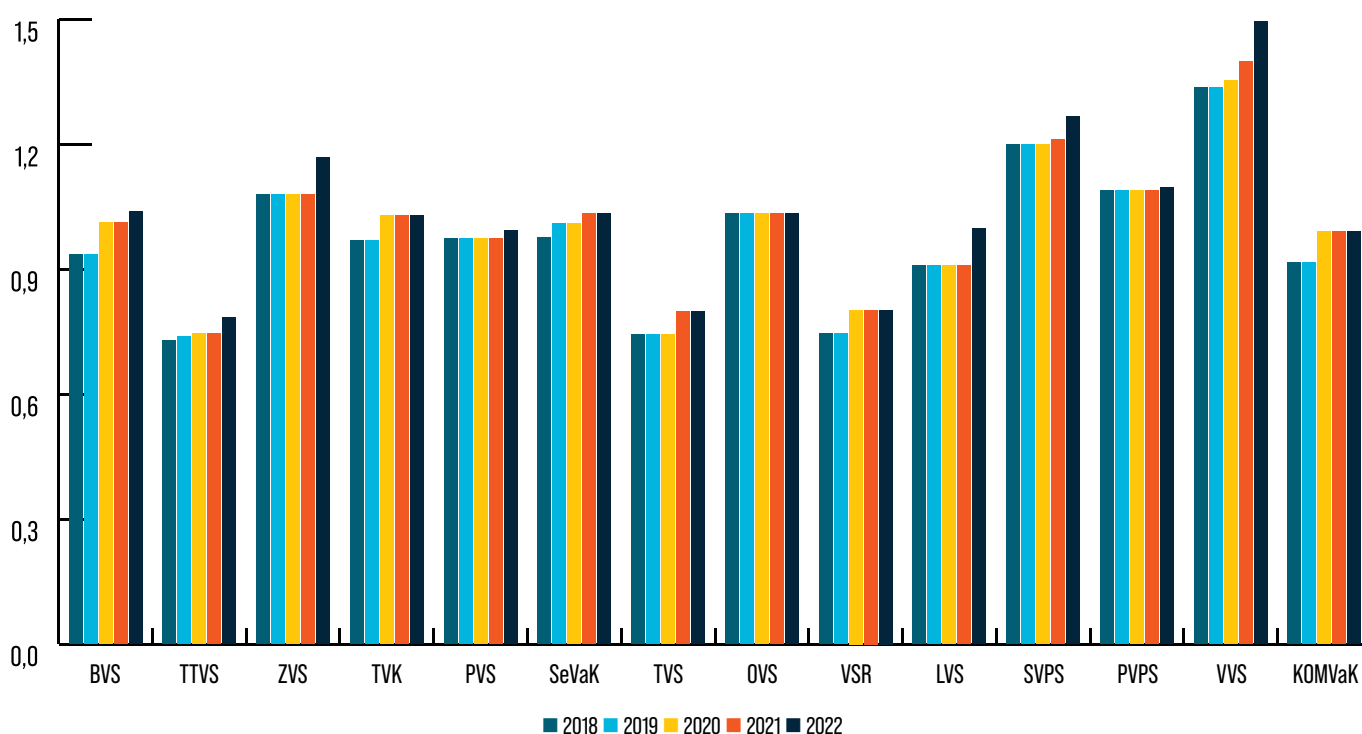
Z celkového počtu 85 nových cenových rozhodnutí vydaných v roku 2022 bolo 73 rozhodnutí vydaných na nové regulačné obdobie začínajúce rokom 2023. Desiat nových cenových rozhodnutí bolo vydaných pre nové regulované subjekty alebo pre nové lokality už zaregistrovaných regulovaných subjektov, dve nové cenové rozhodnutia boli vydané pre prevádzkovateľov, ktorí začali vykonávať nútenú správu majetku. V roku 2022 úrad vydal 30 zmien cenových rozhodnutí, z toho 12 bolo vydaných veľkým vodárenským spoločnostiam.

Úrad schválil zmeny maximálnej ceny za výrobu a dodávku pitnej vody v ôsmich vodárenských spoločnostiach, na základe čoho sa priemerná cena za výrobu a dodávku pitnej vody zvýšila o 4,39 % na 1,1516 €/m³ (cena vypočítaná ako vážený priemer cien), a to najmä z dôvodu výrazného nárastu cien energií, predovšetkým elektrickej energie, a s týmto vývojom súvisiaceho nárastu inflácie. Zmeny ceny v oblasti odvádzania a čistenia odpadovej vody u deviatich vodárenských spoločností nastali rovnako z dôvodu výrazného nárastu cien elektrickej energie a nárastu inflácie, preto sa priemerná cena za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou zvýšila o 4,55 % na 1,1354 €/m³ (cena vypočítaná ako vážený priemer cien).

Tabuľka 31 Ceny za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom

Vodárenská spoločnosť	2018 €/m ³	2019 €/m ³	2020 €/m ³	2021 €/m ³	2022 €/m ³
Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS)	0,9359	0,9359	1,0135	1,0135	1,0387
Trnavská vodárenská spoločnosť (TTVS)	0,7286	0,7398	0,7449	0,7449	0,7847
Západoslovenská vodárenská spoločnosť (ZVS)	1,0802	1,0802	1,0802	1,0802	1,1683
Trenčianske vodárne a kanalizácie (TVK)	0,9684	0,9684	1,0293	1,0293	1,0293
Považská vodárenská spoločnosť (PVS)	0,9741	0,9741	0,9741	0,9741	0,9937
Severoslovenské vodárne a kanalizácie (SeVaK)	0,9765	1,0094	1,0094	1,0343	1,0343
Turčianska vodárenská spoločnosť (TVS)	0,7427	0,7427	0,7427	0,7978	0,7978
Oravská vodárenská spoločnosť (OVS)	1,0353	1,0353	1,0353	1,0353	1,0353
Vodárenská spoločnosť Ružomberok (VSR)	0,7460	0,7460	0,8024	0,8024	0,8024
Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS)	0,9102	0,9102	0,9102	0,9102	0,9991
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť (SVPS)	1,2010	1,2010	1,2010	1,2119	1,2680
Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť (PVPS)	1,0884	1,0884	1,0884	1,0884	1,0960
Východoslovenská vodárenská spoločnosť (VVS)	1,3362	1,3362	1,3530	1,4004	1,4944
Vodárne a kanalizácie mesta Komárna (KOMVaK)	0,9162	0,9162	0,9900	0,9900	0,9900

Obrázok 43 Vývoj cien za výrobu a dodávku pitnej vody (€/m³)

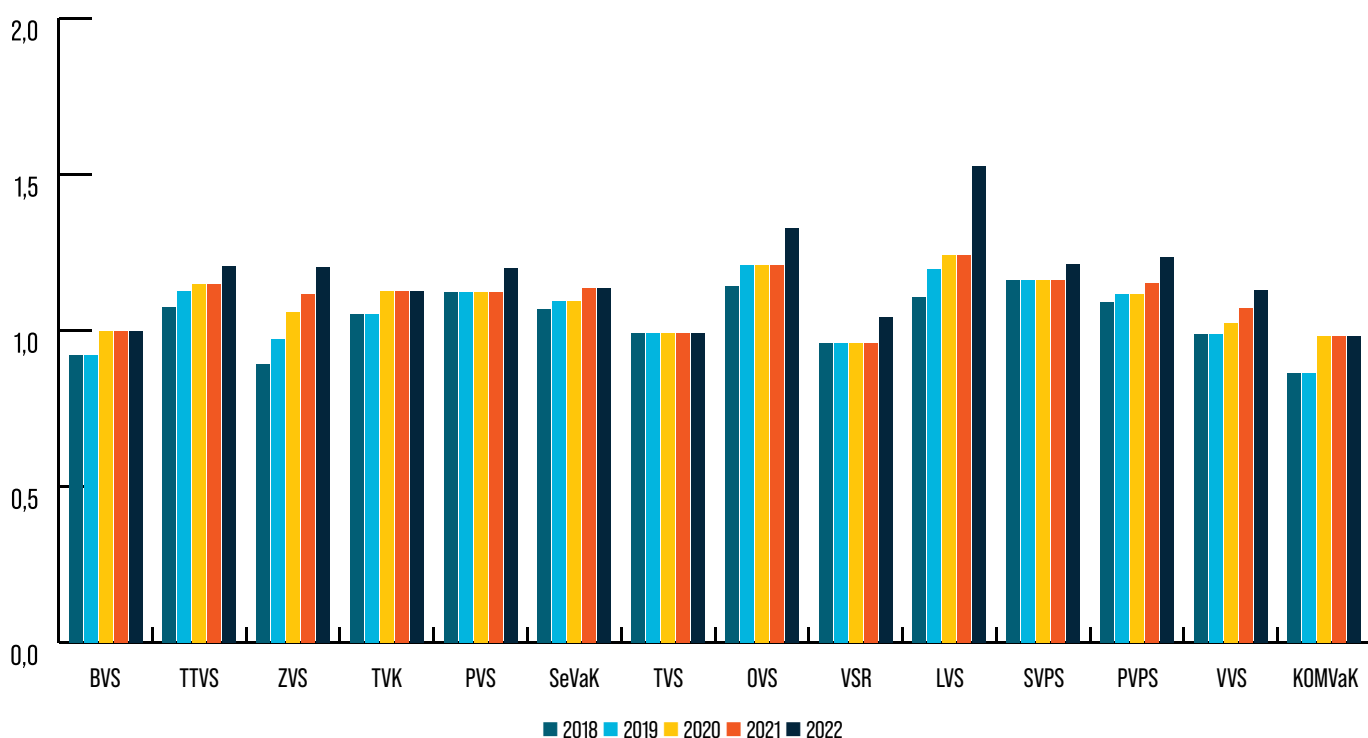

Tabuľka 32 Ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

Vodárenská spoločnosť	2018 €/m ³	2019 €/m ³	2020 €/m ³	2021 €/m ³	2022 €/m ³
Bratislavská vodárenská spoločnosť (BVS)	0,9216	0,9216	0,9985	0,9985	0,9985
Trnavská vodárenská spoločnosť (TTVS)	1,0758	1,1251	1,1497	1,1497	1,2071
Západoslovenská vodárenská spoločnosť (ZVS)	0,8918	0,9721	1,0573	1,1157	1,2024
Trenčianske vodárne a kanalizácie (TVK)	0,9554	1,0509	1,1251	1,1251	1,1251
Považská vodárenská spoločnosť (PVS)	1,1235	1,1235	1,1235	1,1235	1,1993
Severoslovenské vodárne a kanalizácie (SeVaK)	1,0669	1,0947	1,0947	1,1352	1,1352

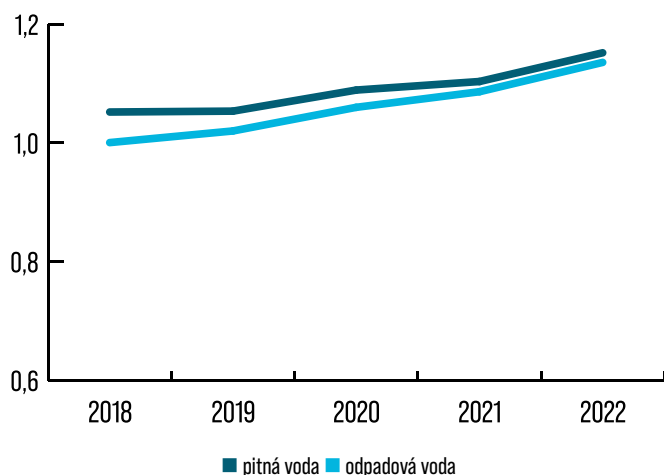
Turčianska vodárenská spoločnosť (TVS)	0,9907	0,9907	0,9907	0,9907	0,9907
Oravská vodárenská spoločnosť (OVS)	1,1416	1,2075	1,2075	1,2075	1,3271
Vodárenská spoločnosť Ružomberok (VSR)	0,9603	0,9603	0,9603	0,9603	1,0415
Liptovská vodárenská spoločnosť (LVS)	1,1068	1,1978	1,2398	1,2398	1,5262
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť (SVPS)	1,1615	1,1615	1,1615	1,1615	1,2122
Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť (PVPS)	1,0904	1,1164	1,1164	1,1499	1,2336
Východoslovenská vodárenská spoločnosť (VVS)	0,9870	0,9870	1,0235	1,0716	1,1305
Vodárne a kanalizácie mesta Komárna (KOMVaK)	0,8643	0,8643	0,9813	0,9813	0,9813

Obrázok 44 Vývoj cien za odvádzanie a čistenie odpadovej vody (€/m³)

Priemerná cena za výrobu a dodávku pitnej vody a za odvádzanie a čistenie odpadovej vody spolu, bez DPH, vo vodárenských spoločnostiach v SR predstavovala 2,2870 €/m³ a medziročne vzrástla o 4,47 %.

Obrázok 45 Vývoj priemernej ceny za výrobu a dodávku pitnej vody a za odvedenie a čistenie odpadovej vody (€/m³ bez DPH)

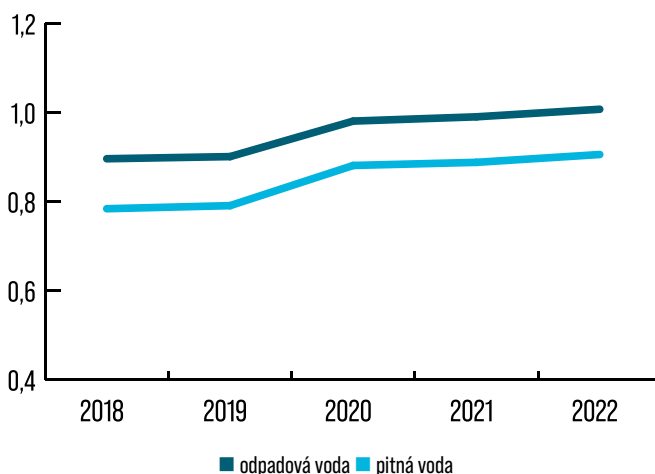
V sledovanom roku podali menšie spoločnosti a obce, ktoré dodávajú pitnú vodu alebo odvádzajú a čistia odpadovú vodu predovšetkým v obciach a menších okrajových častiach miest, 37 návrhov na zmenu ceny, z čoho úrad v 18 prípadoch ceny zmenil a v 19 prípadoch konanie zastavil. Úrad v roku 2022 vydal pre menšie spoločnosti a obce 12 nových cenových rozhodnutí, z čoho dve rozhodnutia sa týkali prevádzkovania v nútenej správe. Pre obce prevádzkujúce vodovod alebo kanalizáciu III. kategórie úrad vydal 19 potvrdení o cene.

V skupine malých spoločností a obcí v sledovanom roku priemerná cena za dodávku pitnej vody zaznamenala nárast o 2 % a priemerná cena za odvádzanie odpadovej vody o 1,7 %. Tieto priemerné ceny sú nižšie ako u vodárenských spoločností. Pri cenách za dodávku pitnej vody bol nárast spôsobený nárastom ceny elektrickej energie a tiež tým, že malé spoločnosti aj niektoré obce nakupujú pitnú vodu od vodárenských spoločností a teda zvýšenie ceny vodárenskej spoločnosti sa prejaví zvýšením nákladov na nákup vody od týchto spoločností. Pri cenách za odvádzanie a čistenie odpadovej vody sa prejavuje predovšetkým nárast ceny elektrickej energie.

Tabuľka 33 Vývoj priemerných cien malých regulovaných subjektov (€/m³)

	2018	2019	2020	2021	2022
Pitná voda	0,7843	0,7912	0,8815	0,8885	0,9061
Odpadová voda	0,8966	0,9014	0,9812	0,9908	1,0078

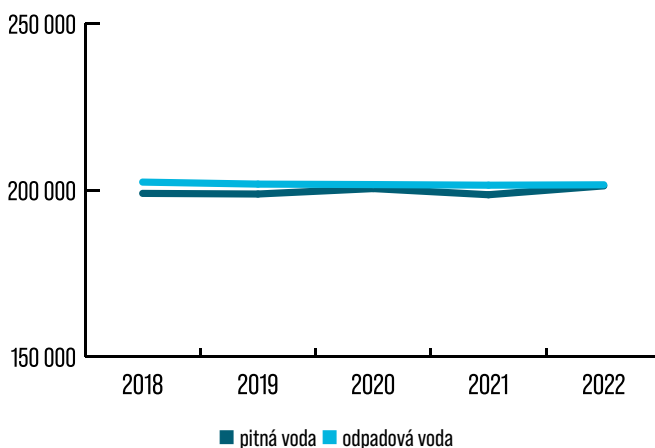
Obrázok 46 Vývoj cien malých regulovaných subjektov (€/m³)

Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody

Vývoj dodávky pitnej vody od veľkých vodárenských spoločností v sledovanom roku zaznamenal mierny nárast. Oproti roku 2021 sa zvýšilo množstvo dodanej pitnej vody na 201 262 200 m³, čo je viac o 1,2 %. Množstvo odvádzanej a čistenej odpadovej vody bolo od roku 2018 takmer stabilné, v roku 2022 predstavovalo toto množstvo 201 585 324 m³.

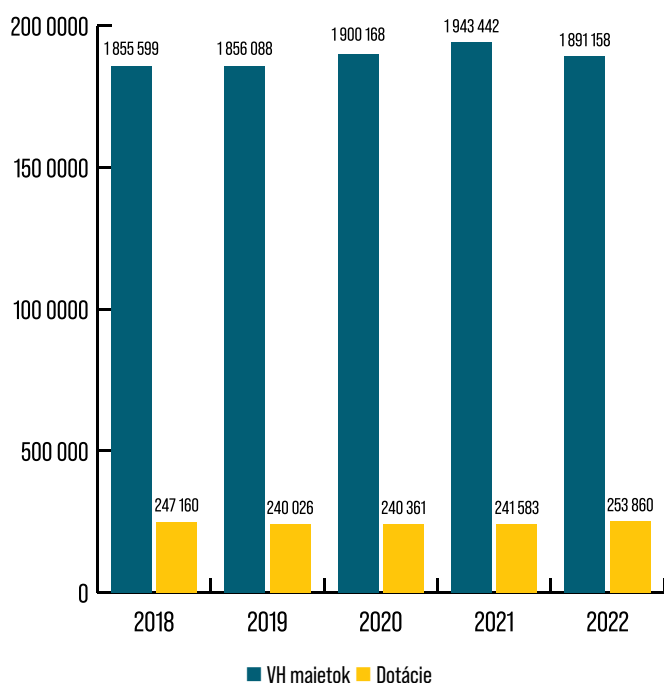
Obrázok 47 Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody v tis. m³

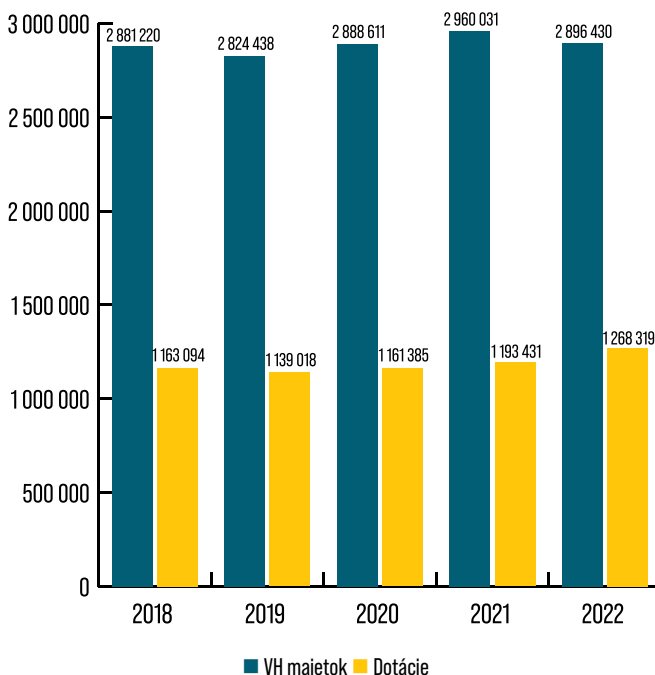
Investície

Vo veľkých vodárenských spoločnostiach hodnota majetku využívaného na zásobovanie pitnou vodou v roku 2022 poklesla, oproti úrovni roku 2021, o 2,7 %, pričom hodnota majetku obstaraného z dotácií z fondov EÚ a štátneho rozpočtu mierne narástla, o 5 %. Taktiež poklesla celková hodnota majetku používaného na odvádzanie a čistenie odpadových vôd, ktorá sa v sledovanom roku znížila o 2,2 %, avšak o 6,2 % narástla hodnota majetku vybudovaného z dotácií. Tieto údaje svedčia o nízkej miere investovania do výstavby a rekonštrukcií verejných vodovodov a verejných kanalizácií v roku 2022.

Obrázok 48 Vývoj vodohospodárskeho (VH) majetku a dotácií – verejné vodovody (v tis. €)

Obrázok 49 Vývoj vodohospodárskeho (VH) majetku a dotácií – verejné kanalizácie a čistiare odpadových vôd (v tis. €)

Tabuľka 34 Vývoj ukazovateľov za regulované činnosti vo veľkých vodárenských spoločnostiach

Pitná voda	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby z reg. činnosti v tis. €	208 113	209 210	212 753	215 892	223 701
Oprávnené náklady v tis. €	202 859	204 659	207 746	210 760	232 898
Výsledok hospodárenia v tis. €	5 254	4 551	5 007	5 132	-9 197
VH majetok v tis. €	1 855 599	1 856 088	1 900 168	1 943 442	1 891 158
z dotácií v tis. €	247 160	240 026	240 361	241 583	253 860
Opravy VH majetku v tis. €	31 210	32 344	31 057	27 423	28 318
Množstvo vody v tis. m³	199 006	198 816	200 447	198 602	201 262
Využitie kapacít VH majetku	96%	94%	94%	94%	96%

Odpadová voda	2018	2019	2020	2021	2022
Tržby z reg. činnosti v tis. €	199 202	202 194	207 268	216 546	225 900
Oprávené náklady v tis. €	210 658	209 751	210 101	217 936	237 931
Výsledok hospodárenia v tis. €	-11 456	-7 557	-2 833	-1 390	-12 031
VH majetok v tis. €	2 881 220	2 824 438	2 888 611	2 960 031	2 896 430
z dotácií v tis. €	1 163 094	1 139 018	1 161 385	1 193 431	1 268 319
Opravy VH majetku v tis. €	21 531	20 641	19 976	19 801	21 520
Množstvo vody v tis. m ³	202 394	201 791	201 652	201 464	201 585
Využitie kapacít VH majetku	84 %	84 %	85 %	91 %	88 %

Odber povrchovej a energetickej vody a využitie hydroenergetického potenciálu

Regulovanými činnosťami v oblasti využívania povrchových vôd sú odber povrchovej vody, odber energetickej vody z vodných tokov a využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov.

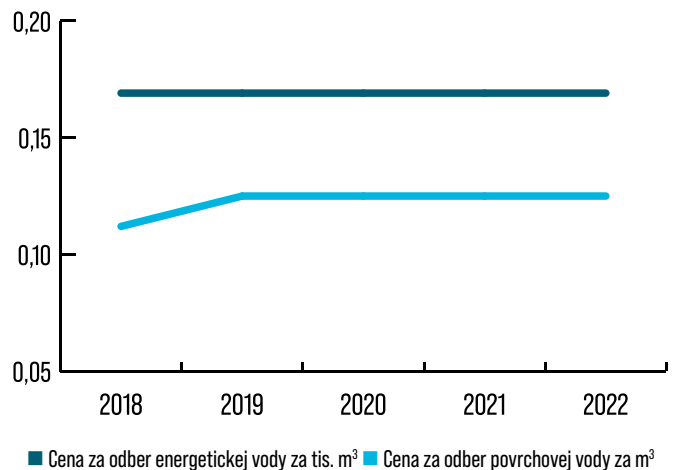
Tieto regulované činnosti vykonáva štátom ustanovený správca vodných tokov SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, s monopolným postavením v SR.

V sledovanom roku sa, oproti roku 2021, nezmenila cena za odber povrchovej vody z vodných tokov, cena za odber energetickej vody z vodných tokov a ani priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu.

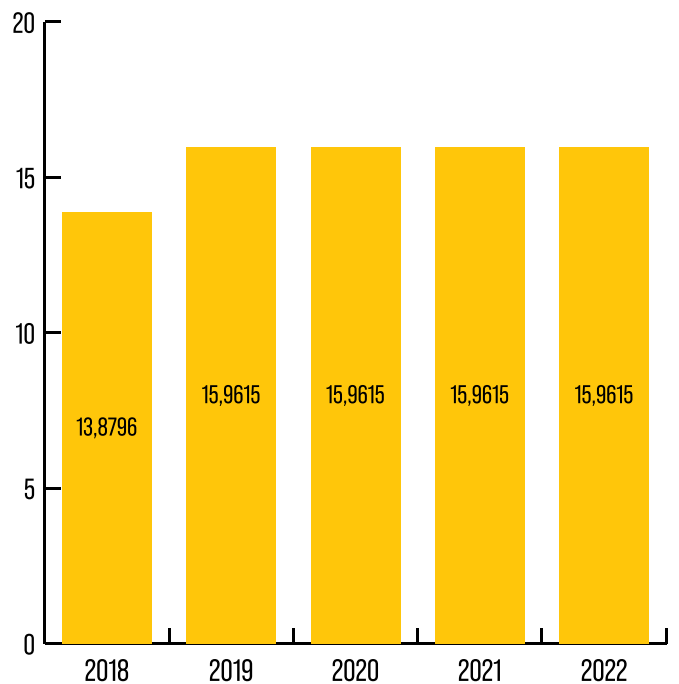
Tabuľka 35 Vývoj cien za regulované činnosti v oblasti využívania povrchových vôd v €

	2018	2019	2020	2021	2022
Cena za odber povrchovej vody za m ³	0,1120	0,1250	0,1250	0,1250	0,1250
Priem. cena za využívanie hydroenergetického potenciálu za 1 MWh	13,8796	15,9615	15,9615	15,9615	15,9615
Cena za odber energetickej vody za tis. m ³	0,1691	0,1691	0,1691	0,1691	0,1691

Obrázok 50 Vývoj ceny za odbery vody v €

Obrázok 51 Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu (€/MWh)

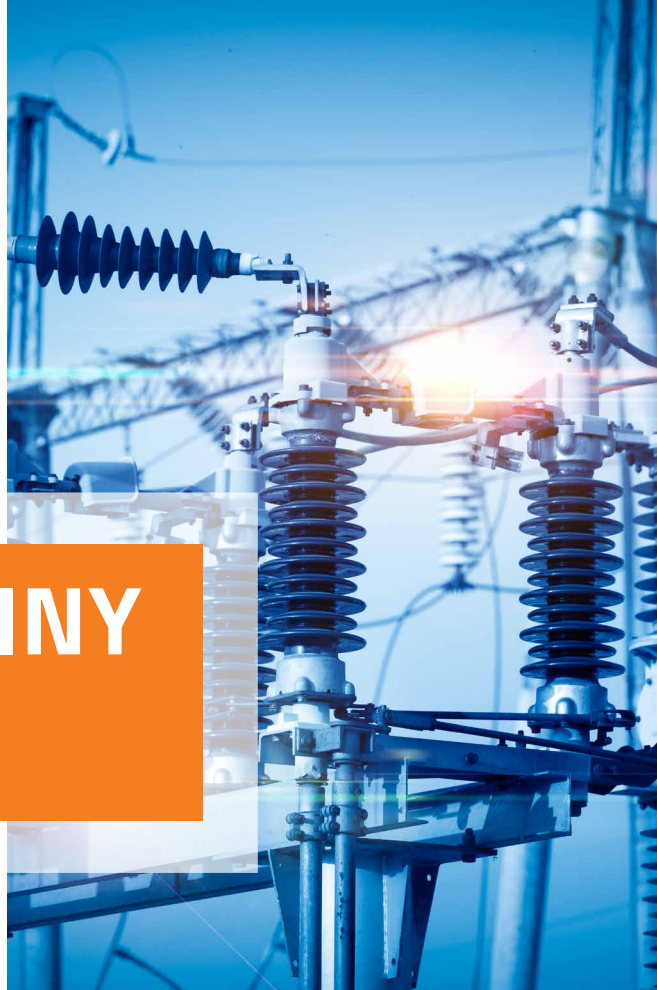

05.

VÝROBA ELEKTRINY Z OZE A KVET

Podpora výroby elektriny z OZE a KVET je jedným z najdôležitejších faktorov ako dosiahnuť zníženie emisií skleníkových plynov o 20 %. Tento ambiciózny záväzok v oblasti energetiky a klímy bol stanovený ako hlavný a kvantifikovaný cieľ Integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom na roky 2021-2030, ktorý bol spracovaný podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013.

Ako legislatívny základ podpory výroby elektriny z OZE a KVET bol v roku 2009 schválený zákon č. 309/2009 Z. z., ktorý zlepšil fungovanie trhu s elektrinou v oblasti OZE a KVET zabezpečením dlhodobej garancie výkupných cien na 15 rokov a zároveň zvýhodnil výstavbu malých a decentralizovaných zariadení. S cieľom ešte viac v priebehu rokov 2022-2030 akcelerovať rozvoj OZE (ktorého plánovaný podiel na konečnej spotrebe energie pre rok 2030 je stanovený vo výške 19,2 %) bol tento základný legislatívny rámec niekoľkokrát novelizovaný, aby v jeho aktuálne platnom znení bolo výrobcom elektriny z OZE umožnené predĺžiť aj dobu podpory výroby elektriny o ďalších päť rokov (prolongácia podpory). Súčasne sa vytvorili podmienky pre podporu využívania zušľachteného bioplynu - biometánu pri stálom zachovaní podpory hydrologického a geotermálneho potenciálu SR.

Podporované technológie

Medzi technológie OZE, ktorých výroba elektriny (prípadne kombinácie elektriny a tepla) je aj v sledovanom roku podporovaná v zmysle zákona č. 309/2009 Z. z., patria:

- ➔ spaľovanie skládkového plynu alebo plynu z čističiek odpadových vôd s inštalovaným výkonom do 500 kW,
- ➔ spaľovanie bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s inštalovaným výkonom do 500 kW,
- ➔ spaľovanie vysokoúčinnou kombinovanou výrobou bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s inštalovaným výkonom do 500 kW,
- ➔ spaľovanie biometánu získaného z bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou,
- ➔ geotermálna energia,
- ➔ vodná energia s inštalovaným výkonom do 500 kW.

Podpora technológií KVET zostala oproti minulým rokom prakticky nezmenená, no dôraz podpory je orientovaný predovšetkým na jej využitie v CZT, nakoľko podpora je viazaná na dodávku vyrobeného tepla centralizovaným zásobovaním teplom. V súčasnosti podporované technológie KVET sú:

- spaľovacia turbína s kombinovaným cyklom,
- spaľovacia turbína s regeneráciou tepla,
- spaľovací motor s palivom zemný plyn, vykurovací olej, zmes vzduchu a metánu, z katalyticky spracovaného odpadu, z termického štiepenia odpadov a jeho produktov,
- protitlaková parná turbína alebo kondenzačná parná turbína s odberom tepla s palivom zemný plyn, vykurovací olej, hnedé uhlie, čierne uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny nad 50 MW, komunálny odpad, plyn vyrobený termochemickým splyňovaním odpadu v splyňovacom generátore alebo termickým štiepením odpadu,
- spaľovanie energeticky využiteľných plynov vznikajúcich pri hutníckej výrobe ocele,
- Rankinov organický cyklus,
- spaľovanie alebo spoluspaľovanie cielene pestovanej biomasy, okrem obilnej slamy, ostatnej odpadnej biomasy, okrem obilnej slamy, biokvapaliny.

Cenové rozhodnutia a potvrdenia o pôvode elektriny

Proces vydávania cenových rozhodnutí v oblasti OZE a KVET bol v priebehu sledovaného roka ovplyvnený predovšetkým prijatím novej regulačnej politiky pre 6. regulačné obdobie a v neposlednom rade aj výraznou zmenou priemerných cien vstupných komodít pre výrobu elektriny v zdrojoch OZE a KVET. V nadväznosti na tieto skutočnosti vydal úrad celkovo 262 rozhodnutí, najmä z dôvodu zmeny korekcie na primárne palivo v zariadeniach OZE a KVET, ďalej z dôvodu zmeny vlastníckeho vzťahu k zariadeniam OZE a KVET, či z dôvodu ukončených rekonštrukcií výrobných zariadení KVET. Zároveň vydal aj 47 rozhodnutí z dôvodu ukončenia činnosti alebo zmeny v osobe výrobcu elektriny.

Tabuľka 36 Tabuľka prehľadu vydaných cenových rozhodnutí OZE a KVET

Rozhodnutia vydané pre zariadenia OZE	162
Rozhodnutia vydané pre zariadenia KVET	100
Zrušené cenové rozhodnutia	47
Spolu	309

V roku 2022 vydal úrad aj 631 potvrdení o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, z toho 92 potvrdení o pôvode elektriny z OZE bolo pre zariadenia, ktoré využívali technológiu výroby elektriny zo spaľovania bioplynu a 498 potvrdení pre slnečný zdroj energie, v súvislosti s prechodom zariadení do režimu prolongácie, ostatné sa týkali iných technológií. Potvrdení o pôvode VÚKVET úrad vydal 111, z ktorých 94 bolo pre zariadenia s technológiou využívajúce ako zdroj palivo zemný plyn. Spolu teda úrad vydal až 742 potvrdení o pôvode.

Referenčné hodnoty investičných nákladov

Referenčné hodnoty investičných nákladov na obstaranie novej porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny, ktoré úrad každoročne v zmysle § 7 ods. 15 vyhlášky č. 18/2017 Z. z. zverejňuje na svojom webovom sídle, sú vypočítané na základe údajov o skutočnom množstve vyrobenej elektriny v zariadeniach výrobcov elektriny z OZE a výrobcov elektriny vyrobenej VÚKVET s právom na podporu za obdobie 2012-2020.

Parametre vstupujúce do výpočtu referenčných hodnôt investičných nákladov úrad získava predovšetkým z ročných hlásení jednotlivých výrobcov elektriny a z údajov o investičných a prevádzkových nákladoch výrobcov elektriny z OZE a KVET za obdobie rokov 2020 a 2021. Prepočet jednotlivých parametrov vstupujúcich do výpočtu referenčnej hodnoty investičných nákladov je založený na spracovaní výstupných údajov od vyše 2400 výrobcov elektriny z OZE a KVET.

Tabuľka 37 Prehľad referenčných hodnôt investičných nákladov na obstaranie porovnateľnej technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny platný na obdobie od 01.07.2022 do 30.06.2023

Zariadenie výroby elektriny		Referenčná cena v €/MW
OZE		
a)	z vodnej energie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny	
	1. do 100 kW vrátane	3 069 020
	2. nad 100 kW do 200 kW vrátane	2 494 421
	3. nad 200 kW do 500 kW vrátane	2 059 084
b)	z geotermálnej energie	5 208 000
c)	spaľovaním	
	1. skládkového plynu alebo plynu z čistiarní odpadových vôd s celkovým výkonom zariadenia do 500 kW vrátane	1 763 725
	2. bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s celkovým výkonom zariadenia do 500 kW vrátane	4 318 684
d)	spaľovaním vysokoúčinnou kombinovanou výrobou bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou s celkovým výkonom zariadenia nad 250 kW do 500 kW vrátane	3 887 645
e)	spaľovaním biometánu získaného z bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentačnou technológiou	3 774 194
VÚKVET		
a)	v spaľovacej turbíne s kombinovaným cyklom	617 123
b)	v spaľovacej turbíne s regeneráciou tepla	647 329
c)	v spaľovacom motore s palivom	
	1. zemný plyn	458 216
	2. vykurovací olej	385 667
	3. zmes vzduchu a metánu	438 258
	4. z katalytický spracovaného odpadu	694 286
	5. z termického štiepenia odpadov a jeho produktov	1 572 464
d)	v protitlakovej parnej turbíne alebo v kondenzačnej parnej turbíne s odberom tepla s palivom	
	1. zemný plyn	709 395
	2. vykurovací olej	751 923
	3. hnedé uhlie	759 740
	4. čierne uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny do 50 MW	768 954
	5. čierne uhlie s celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny nad 50 MW	957 837
	6. komunálny odpad	943 970
	7. plyn vyrobený termochemickým splyňovaním odpadu v splyňovacom generátore alebo termickým štiepením odpadu	1 207 609
e)	spaľovanie energeticky využiteľných plynov vznikajúcich pri hutníckej výrobe ocele	738 390
f)	v Rankinovom organickom cykle	882 038
g)	spaľovaním alebo spoluspaľovaním	
	1. cielene pestovanej biomasy okrem obilnej slamy	3 430 364
	2. odpadnej biomasy ostatnej okrem obilnej slamy	3 277 388
	3. biokvapaliny	2 036 667

Zúčtovateľ podpory a výkupca elektriny vyrobenej z OZE a KVET

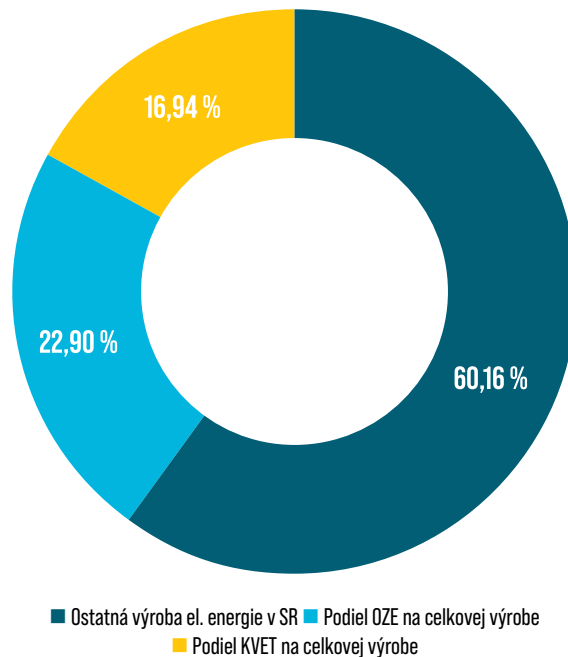
Spoločnosť OKTE, a.s., aj napriek významným výkonom na svetových energetických trhoch aj v roku 2022 úspešne vykonávala nielen funkciu zúčtovateľa podpory, ale v spolupráci s povinným výkupcom zabezpečili plynulú prevádzku a administráciu podpory doplatkom pre všetkých výrobcov s právom na podporu výkupom a prevzatím zodpovednosti za odchýlku. Činnosť výkupcu elektriny z OZE a VÚKVET aj v sledovanom roku taktiež vykonávala spoločnosť SPP, a.s., a to na základe výsledkov aukcie z roku 2019. Vzhľadom na svoje doterajšie výsledky a skúsenosti s činnosťou výkupcu bola spoločnosť SPP, a.s., formou priameho určenia vybratá MH SR za výkupcu elektriny z OZE a KVET aj na rok 2022.

Podiel elektriny vyrobenej z OZE a KVET na celkovom objeme vyrobenej elektriny v SR

Pri vyhodnocovaní percentuálneho podielu elektriny vyrobenej z OZE, prípadne KVET vychádzal úrad z čo najväčšieho počtu registrovaných zdrojov, ktoré preukázateľne vyrábajú elektrinu príslušnou technológiou z obnoviteľných zdrojov. Databáza sledovaných výrobcov elektrickej energie je teda doplnená aj o tie zdroje, ktoré nie sú podporované tarifami v zmysle § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. Ide predovšetkým o zdroje, ktoré sú v režime lokálneho zdroja a o tie zdroje, ktoré z rôznych dôvodov nespĺňajú zákonom č. 309/2009 Z. z. stanovené podmienky podpory.

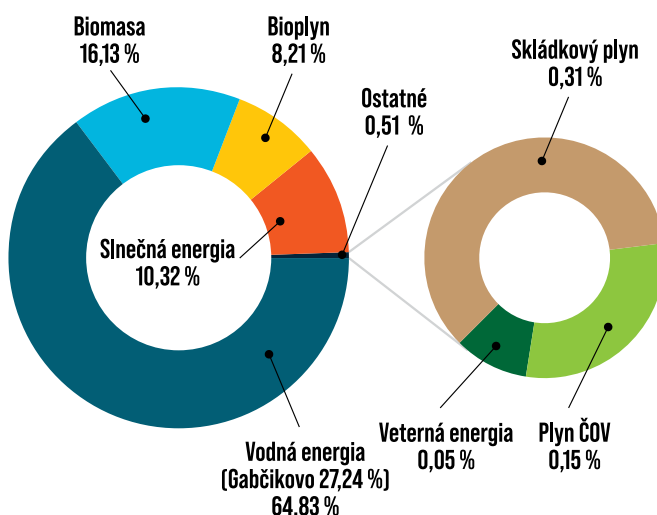
Nezanedbateľné navýšenie počtu zdrojov OZE v roku 2022 bolo spôsobené aj inštaláciou lokálnych zdrojov, ktorých pribudlo v sledovanom roku najviac za posledné roky. Vzhľadom na hydroenergetický potenciál SR si výroba elektriny vo vodných elektrárňach aj v roku 2022 udržala najväčší podiel 64,83 % (najmä vďaka VE Gabčíkovo) zo všetkých sledovaných obnoviteľných zdrojov. Na základe údajov predložených úradu od SEPS, a.s., predstavovala celková výroba elektriny v SR výšku 26 916 GWh.

Obrázok 52 Podiel vyrobenej elektrickej energie z OZE a KVET na celkovej výrobe elektriny v SR

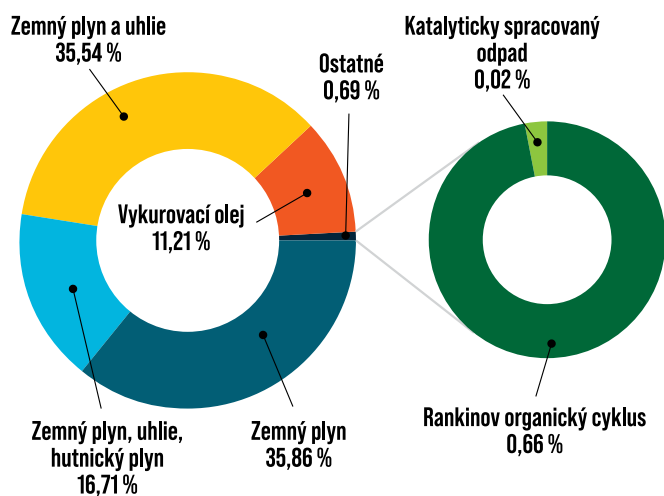

V ďalších grafoch môžeme pozorovať percentuálny podiel výroby jednotlivých typov technológií OZE a KVET na celkovej výrobe OZE a KVET v roku 2022.

Obrázok 53 Podiel výroby jednotlivých technológií OZE na celkovej výrobe OZE

Obrázok 54 Podiel výroby jednotlivých technológií KVET na celkovej výrobe KVET

Vplyv vojny na Ukrajině na výrobu elektriny z OZE

Volatilita ceny elektrickej energie, ako aj jej trvalý a extrémny nárast, v dôsledku vojny na Ukrajine v roku 2022, spôsobili uvoľnenie tlaku na zvyšovanie TPS. Zníženie ceny doplatkov na podporu OZE a KVET (obsiahnutých v TPS) v dôsledku vysokých výkupných cien, spolu s implementáciou inštitútu repoweringu umožnili znížiť TPS oproti roku 2021, čo výrazne prispelo k zmierneniu nárastu celkovej ceny elektriny pre slovenské domácnosti a podnikateľov v sledovanom roku, napriek vysokým trhovým cenám.

06.

LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

Rok 2022 bol mimoriadne dynamický, čo sa týka zmien primárnej i sekundárnej legislatívy upravujúcej oblasť regulácie sieťových odvetví. Zmeny nastali v dôsledku transpozície európskej energetickej legislatívy, ako aj dlhodobu nepriaznivo vyvíjajúcej sa situácie na európskom energetickom trhu ohrozujúcej cenovú dostupnosť dodávok elektriny a zemného plynu v dôsledku extrémnej volatility trhových cien elektriny a plynu.

Úrad sa v roku 2021, ako aj v roku 2022, v spolupráci s MH SR aktívne zaoberal transpozíciou smerníc a implementáciou nariadení 4. energetickeho balíčka, ktoré mali za následok rozsiahlu zmenu zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 250/2012 Z. z. Cieľom bolo transponovať do právnej úpravy opatrenia legislatívneho balíka „Čistá energia pre všetkých Európanov“ (Clean Energy Package), ktorý zásadným spôsobom transformuje energetické prostredie v rámci EÚ, so zámerom naplňať strategické ciele v oblasti klimatickej a energetickej politiky do roku 2030. Zmena zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 250/2012 Z. z., okrem iného, ustanovila:

- právnu úpravu nových účastníkov trhu s elektrinou a trhu s plynom, ako napr. aktívny odberateľ, energetické spoločenstvo, agregátor alebo poskytovateľ flexibility,
- právnu úpravu zdieľania elektriny a akumulácie,
- čiastočnú dereguláciu maloobchodných cien elektriny a plynu a súvisiace zmeny v oblasti ochrany spotrebiteľa,
- podmienky pre nasadzovanie tzv. inteligentných meracích systémov do odberných miest,
- zmenu právnej úpravy obstarávania podporných služieb,
- úpravu dátových tokov spojených s novými procesmi,

- rozšírenie skupín zraniteľných odberateľov s nárokom na regulovanú cenu elektriny a plynu,
- rozšírenie kompetencií a úloh úradu, posilnenie spolupráce úradu s regulačnými orgánmi ostatných členských štátov,
- rozšírenie rozsahu vecnej regulácie úradu, ako aj možnosti úradu pri riešení a rozhodovaní sporov.

Implementácia európskej legislatívy mala za následok aj zmenu zákona č. 309/2009 Z. z., najmä v oblasti prevádzkovania lokálnych zdrojov, ale napr. aj zmenu zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní, ktorá zohľadňuje novoprijatú právnu úpravu nových činností v energetike (napr. agregátor).

Zákon č. 251/2012 Z. z., ako aj zákon č. 250/2012 Z. z., boli zároveň v priebehu sledovaného roka, aj na základe podnetov úradu, viackrát novelizované, za účelom ustanovenia účinných nástrojov pre zmiernenie zdražovania regulovaných cien energií a zabezpečenia udržateľných dopadov na odberateľov pre nastávajúce obdobie, medzi ktoré patrí nový inštitút krízovej regulácie, doplnenie povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme a súvisiace kompenzácie nákladov, ako aj zavedenie možnosti ustanovenia limitu nárastu cien v tepelnej energetike nariadením vlády SR.

Významnou zmenou legislatívy upravujúcej reguláciu sieťových odvetví bola aj novela zákona č. 309/2009 Z. z. v súvislosti s transpozíciou smernice EÚ o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov a implementáciou balíčka „Čistá energia pre všetkých Európanov“, ktorou sa, okrem iného, upravili zákonné definície a podmienky podpory výroby elektriny, ustanovil sa právny rámec spôsobu a podmienok podpory obnoviteľného plynu a vydávania záruk pôvodu pre plyn z OZE. Veľká novela zákona č. 309/2009 Z. z. upravila aj zákon č. 250/2012 Z. z. a zákon č. 657/2004 Z. z.

Úrad má, okrem iného, zákonom č. 250/2012 Z. z. zverenú kompetenciu vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ktorými sú vyhlášky. Počas roka 2022 úrad monitoroval vývoj na trhu s elektrinou a trhu s plynom, pričom vyhodnocoval dopady platnej, ako aj pripravovanej primárnej aj sekundárnej legislatívy na účastníkov trhu, ochranu odberateľov a ochranu oprávnených záujmov regulovaných subjektov.

V rámci vlastnej legislatívnej činnosti sa úrad zaoberal najmä vydávaním cenových vyhlášok, ktoré reagovali na zmeny primárnej legislatívy, na prijatú novú regulačnú politiku na 6. regulačné obdobie, ako aj na nepriaznivo vyvíjajúcu sa situáciu na európskom energetickom trhu.

Na základe splnomocňovacích ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 309/2009 Z. z. úrad v sledovanom roku 2022 vypracoval, predložil do legislatívneho procesu a následne vydal v Zbierke zákonov SR tieto vyhlášky:

| Cenové vyhlášky

1. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 88/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov,
2. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 233/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov,

3. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 312/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike,
4. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 323/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností vo vodnom hospodárstve,
5. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 445/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia odberu povrchovej vody a energetickej vody z vodných tokov a využívania hydroenergetického potenciálu vodných tokov,
6. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 450/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia dodávky plynu,
7. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 451/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia vybraných regulovaných činností v plynárenstve a niektoré podmienky vykonávania vybraných regulovaných činností v plynárenstve.

| Pravidlá trhu

1. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 318/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov.

V nadväznosti na zmenu primárnej legislatívy súvisiacu s implementáciou legislatívy EÚ, ako aj s ohľadom na súčasnú situáciu na trhu s elektrinou a trhu s plynom úrad v roku 2022 pripravoval v úzkej súčinnosti s účastníkmi trhu novú vyhlášku, ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a novú vyhlášku, ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, ktoré predloží do legislatívneho procesu v roku 2023.

07

POVOLENIA, POTVRDENIA, OZNÁMENIA

Povolenia

Úrad vydáva povolenia na podnikanie podľa zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 657/2004 Z. z.

Povolenia na podnikanie v energetike - zákon č. 251/2012 Z. z.

V sledovanom roku úrad vydal celkom 208 rozhodnutí o vydaní, zmene alebo zrušení povolenia na podnikanie v energetike, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom je skoro 50 %-ný nárast (za rok 2021 úrad vydal 140 rozhodnutí).

Úrad celkovo:

- vydal 51 nových povolení na podnikanie v energetike. Z toho v oblasti elektroenergetiky 40, v oblasti plynárenstva 10 a v oblasti pohonných látok a ropy jedno,
- zrušil 27 povolení na podnikanie v energetike. Z toho v oblasti elektroenergetiky 19, v oblasti plynárenstva šesť a v oblasti pohonných látok a ropy dve,
- vydal 130 zmien vo vydaných povoleniach, z ktorých väčšina bola z dôvodu zmeny v rozsahu technických zariadení, zmeny zodpovedného zástupcu alebo identifikačných údajov držiteľa povolenia.

Okrem toho úrad v roku 2022 zastavil celkom 11 podaní o vydanie, zmenu alebo zrušenie povolenia. Zastavené konania boli z dôvodu späťvzatia podania, nezaplatenia správneho poplatku alebo nesplnenia podmienok na vydanie, zmenu alebo zrušenie povolenia.

**Tabuľka 38 Prehľad podaných žiadostí
a vydaných rozhodnutí k 31.12.2022**

	nové povolenia	zrušené povolenia	zmeny povolení	prerušené konanie	zastavené konanie
elektroenergetika	40	19	102	48	8
plynárenstvo	10	6	22	7	2
pohonné látky a ropa	1	2	6	3	1
celkom	51	27	130	58	11

Tabuľka 39 Prehľad platných povolení v elektroenergetike k 31.12.2022

výroba elektriny	2
prenos elektriny	1
distribúcia elektriny	12
výroba a dodávka elektriny	101
výroba, distribúcia a dodávka elektriny	24
výroba, dodávka a agregácia elektriny	1
distribúcia a dodávka elektriny	110
dodávka elektriny	182
dodávka a uskladnenie elektriny	1
organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou	1
činnosť výkupu elektriny	1
celkom	436

Prehľad povolení v elektroenergetike (činnosti sa prekrývajú)

výroba elektriny	128
distribúcia elektriny	146
dodávka elektriny	419

Tabuľka 40 Prehľad platných povolení v plynárenstve k 31.12.2022

výroba plynu	1
výroba a doprava plynu	1
preprava plynu	1
distribúcia plynu	4
distribúcia a dodávka plynu	42
uskladňovanie plynu	2
dodávka plynu	149
celkom	200

Prehľad povolení v plynárenstve (činnosti sa prekrývajú)

distribúcia plynu	46
dodávka plynu	191

Tabuľka 41 Prehľad platných povolení v energetike - oblasť pohonných látok a ropy k 31.12.2022

prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok	1
prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob	17
prevádzkovanie potrubí na prepravu ropy	2
prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob a prevádzkovanie zariadenia na rozvod skvapalneného plynného uhľovodíka	1
celkom	21

Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike

V sledovanom roku úrad vydal celkom 141 rozhodnutí o vydaní, zmene alebo zrušení povolenia na podnikanie v tepelnej energetike, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom je skoro 20 %-ný nárast (za rok 2021 úrad vydal 119 rozhodnutí).

Úrad celkovo:

- ➔ vydal osem nových povolení (sedem povolení sa týkalo výroby a rozvodu tepla a jedno povolenie sa týkalo iba výroby tepla),
- ➔ zrušil 18 povolení na podnikanie v tepelnej energetike, z toho 17 v rozsahu podnikania výroba tepla, rozvod tepla, jedno v rozsahu podnikania rozvod tepla,
- ➔ vydal 115 zmien vo vydaných povoleniach v tepelnej energetike, z ktorých väčšina bola z dôvodu zmeny v rozsahu technických zariadení na výrobu tepla a rozvod tepla, prípadne zmenou zodpovedného zástupcu alebo identifikačných údajov držiteľa povolenia,
- ➔ zastavil jedno konanie o zmenu povolenia, pretože žiadateľ vzal svoj návrh späť.

Tabuľka 42 Prehľad vydaných rozhodnutí a platných povolení v tepelnej energetike k 31.12.2022

Prehľad vydaných rozhodnutí				
nové povolenia	zrušené povolenia	zmeny povolení	prerušené konanie	zastavené konanie
8	18	115	39	1

Prehľad platných povolení	
výroba a rozvod tepla	309
výroba tepla	13
rozvod tepla	11
Celkom	333

Potvrdenia

Úrad vydáva potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti podľa zákona č. 251/2012 Z. z. a potvrdenia o výrobe elektriny z lokálneho zdroja podľa zákona č. 309/2009 Z. z.

Potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

V sledovanom roku vydal úrad celkom 248 potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti, z toho:

- ➔ 236 na výrobu a dodávku elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane,

- ➔ jedno na výrobu a dodávku plynu z bioplynu,
- ➔ šesť na predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel,
- ➔ päť na predaj skvapalneného plyného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel, vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plyným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob.

Z celkového počtu vydaných potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti v roku 2022 bolo vydaných:

- ➔ 16 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v malých vodných elektrárnach (z toho dve kvôli zmene vlastníka, tri pre nové zariadenie, jedno na opravu adresy zariadenia a osem zmien),
- ➔ 159 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny vo fotovoltických zariadeniach (z toho 36 pre nové zariadenia, 16 pre nové subjekty - zariadenia boli predtým v potvrdeniach pre iné subjekty, zmenil sa vlastník, 76 pre zmeny v potvrdení, sedem opráv, 17 ukončilo činnosť),
- ➔ 46 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v bioplynových staniciach a ČOV (z toho jedno nové, 12 zmien, 12 pre nové subjekty - zariadenia boli predtým v potvrdeniach pre iné subjekty, deväť ukončení činnosti),
- ➔ 15 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v kogeneračných jednotkách (z toho tri pre nové zariadenia, dve pre ukončenie činnosti, jedno pre nový subjekt - zariadenie bolo predtým v potvrdení pre iný subjekt a osem zmien).

Prehľad vydaných potvrdení podľa § 6 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.

Tabuľka 43 Výroba a dodávka elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1 MW vrátane

rozdelenie činnosti podľa § 10 vyhlášky č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov	počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny (sídla, štatutárny orgán, atď.) / opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvrdení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
ods. 1 písm. a) - z vodnej energie	16	3	2	9	2	0
ods. 1 písm. b) - zo slnečnej energie	159	36	16	74	16	17
ods. 1 písm. g) - zo spaľovania	46	1	12	12	12	9
ods. 2 písm. a) - v spaľovacej turbíne s kombinovaným cyklom	15	3	1	8	1	2
SPOLU:	236	43	31	103	31	28

Tabuľka 44 Výroba a dodávka plynu z bioplynu

počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny (sídla, štatutárny orgán, atď.)/opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvr- dení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
1	1	0	0	0	0

Tabuľka 45 Predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel

počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny (sídla, štatutárny orgán, atď.)/opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvr- dení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
6	5	0	1	0	0

Tabuľka 46 Predaj skvapalneného plynného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plynným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob

počet vydaných potvrdení	počet nových potvrdení (nové zariadenia)	počet nových potvrdení (zariadenia prešli od iných subjektov)	počet vydaných potvrdení zmeny (sídla, štatutárny orgán, atď.)/opráv (inštalovaný výkon, adresa, atď.)	počet ukončených potvr- dení (zariadenia prešli k iným subjektom)	počet ukončených potvrdení
5	5	0	0	0	0

Potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom zdroji podľa zákona č. 309/2009 Z. z.

V roku 2019 začal úrad vydávať potvrdenia o výrobe elektriny v lokálnom zdroji podľa § 4b ods. 7 zákona č. 309/2009 Z. z.

Lokálnym zdrojom sa podľa zákona č. 309/2009 Z. z., rozumie zariadenie na výrobu elektriny z obnoviteľného zdroja energie, ktoré vyrába elektrinu na pokrytie spotreby odberného miesta identického s odovzdávacím miestom tohto zariadenia na výrobu elektriny a ktorého celkový inštalovaný výkon nepresiahne maximálnu rezervovanú kapacitu takéhoto odberného miesta. Inštitút lokálneho zdroja, ktorý je založený na výrobe a spotrebe energie na jednom mieste, sa nepovažuje za podnikanie v energetike.

K 31. 12. 2022 úrad celkovo vydal 322 potvrdení o výrobe elektriny v lokálnom zdroji.

**Tabuľka 47 Potvrdenia
(lokálne zdroje) k 31.12.2022**

rok	vydané	ukončené
2019	10	
2020	45	
2021	68	
2022	200	1

Enormný nárast vydaných potvrdení o výrobe elektriny v lokálnom zdroji v sledovanom roku bol spôsobený zmenou zákona č. 309/2009 Z. z. s účinnosťou od 01.04.2022, kedy podľa § 4b ods. 12 výrobca elektriny v lokálnom zdroji môže v rozsahu maximálnej rezervovanej kapacity lokálneho zdroja dodávať do sústavy elektrinu vyrobenú v lokálnom zdroji, ktorá nie je spotrebovaná v odbernom mieste identickom s odovzdávacím miestom lokálneho zdroja.

Ak technické podmienky pripojenia lokálneho zdroja do distribučnej sústavy neumožňujú zmluvne dohodnúť maximálnu rezervovanú kapacitu lokálneho zdroja vo výške celkového inštalovaného výkonu lokálneho zdroja, maximálna rezervovaná kapacita lokálneho zdroja sa dohodne v nižšej hodnote, ktorú technické podmienky pripojenia lokálneho zdroja do distribučnej sústavy umožňujú.

Pred touto novelou zákona č. 309/2009 Z. z. mohol výrobca elektriny v lokálnom zdroji, ktorý mal oprávnenie na dodávku elektriny, predáť elektrinu vyrobenú v lokálnom zdroji, ktorá nie je spotrebovaná v odbernom mieste identickom s odovzdávacím miestom lokálneho zdroja. Maximálna rezervovaná kapacita lokálneho zdroja bola najviac 10 % celkového inštalovaného výkonu lokálneho zdroja.

Oznámenia

Oznámenia v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z.

Subjekty (osoby), ktoré vykonávajú dodávku plynu alebo dodávku elektriny za nákupné ceny bez akéhokoľvek ďalšieho navýšenia alebo prevádzkujú verejne prístupnú nabíjaciu stanicu, sú v zmysle § 4 ods. 9 zákona č. 251/2012 Z. z. túto skutočnosť povinné ohlásiť v lehote do 30 dní úradu.

V sledovanom roku úrad evidoval celkom 25 oznámení v elektroenergetike a sedem oznámení v plynárenstve. Úradu bolo doručených 43 oznámení o zahájení prevádzky verejne prístupných nabíjaciach staníc.

Do 30.09.2022, kedy nadobudla účinnosť novela zákona č. 251/2012 Z. z., podľa § 4 ods. 4 podnikaním v energetike nie je výroba elektriny v malom zdroji výrobcom, ak si neuplatňuje podporu doplatkom podľa osobitného predpisu a ktorý je zároveň odberateľom elektriny v domácnosti a jeho ročná výroba elektriny nepresiahne 1,5-násobok 12-mesačnej skutočnej spotreby odberného miesta prepočítanej na základe priemernej dennej spotreby podľa posledného vyúčtovania odberateľa v domácnosti. Pri nových odberných miestach sa 12-mesačná skutočná spotreba elektriny nahradí projektovanou ročnou spotrebou elektriny uvedenou v stavebnom povolení.

S účinnosťou od 01.10.2022 podľa § 4 ods. 4 zákona č. 251/2012 Z. z. podnikaním v energetike nie je výroba elektriny v zariadení na výrobu elektriny s inštalovaným výkonom do 11 kW výrobcom elektriny, ak si neuplatňuje podporu doplatkom podľa osobitného predpisu, a uskladňovanie elektriny v zariadení na uskladňovanie elektriny

s inštalovaným výkonom do 11 kW prevádzkovateľom zariadenia na uskladňovanie elektriny.

Rovnako s účinnosťou od 01.10.2022 sa oznamovacia povinnosť podľa § 4 ods. 9 zákona č. 251/2012 Z. z. nevzťahuje na zdroje s inštalovaným výkonom do 11 kW.

Subjekty (osoby) počas celého roku 2022 zasielali úradu informáciu o spustení malého zdroja, resp. zariadení na výrobu elektriny s inštalovaným výkonom do 11 kW výrobcom elektriny v celkovom počte 481 oznámení.

Oznámenia v zmysle zákona č. 657/2004 Z. z.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z. právnická osoba, ktorá vyrába teplo alebo vykonáva rozvod tepla podľa § 1 ods. 3 písm. b) a fyzická osoba alebo právnická osoba, ktoré vykonávajú činnosť podľa § 1 ods. 3 písm. c) a d) sú povinné túto skutočnosť oznámiť úradu najneskôr do 30 dní od začatia výkonu týchto činností; oznamovacia povinnosť sa nevzťahuje na osobitné objekty a zariadenia v pôsobnosti a užívaní Ministerstva obrany Slovenskej republiky, Ozbrojených síl Slovenskej republiky, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Slovenskej informačnej služby a Zboru väzenskej a justičnej stráže.

V roku 2022 bolo doručených 74 oznámení v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z.

Potvrdenia o registrácii

Úrad na základe žiadostí regulovaných subjektov vydáva podľa § 23 zákona č. 250/2012 Z. z. potvrdenia o registrácii na výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou.

Tabuľka 48 Prehľad platných potvrdení o registrácii k 31.12.2022

vodárenské spoločnosti	14
mesto	1
obce	40
menšie spoločnosti prevádzkujúce verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu I. a II. kategórie	86
malé mestá a obce prevádzkujúce verejný vodovod alebo verejnú kanalizáciu III. kategórie	539
celkom	680

08.

VÝKON KONTROLY

Úrad vykonával aj v sledovanom roku kontroly v regulovaných subjektoch na základe pôsobnosti vyplývajúcej najmä zo zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Ich dôvodom je ochrana zraniteľných odberateľov, dohľad nad fungovaním trhu s regulovanými komoditami, ako aj dodržiavanie právnych predpisov v oblasti regulácie, najmä vyhlášok úradu. Úrad sa zameriaval i na administratívne kontroly podkladov, ktoré mal k dispozícii z vlastných zdrojov. Na základe nich mohol následne začať správne konania z podnetu úradu.

Pri výkone kontrol sa úrad zameriaval aj na ochranu práv spotrebiteľa, ako zraniteľnejšej strany pri odberateľsko-dodávateľských vzťahoch, najmä na dodržiavanie ustanovení obchodných podmienok dodávateľov elektriny a plynu.

V roku 2022 došlo k organizačnej zmene úradu, na základe ktorej, okrem odboru kontroly, začal vykonávať kontroly dodržiavania zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z., všeobecne záväzných právnych predpisov a dodržiavania rozhodnutí úradu aj odbor OZE a KVET, a to v oblasti OZE a KVET.

| Prehľad kontrolných zistení

V sledovanom roku úrad vykonal kontroly v 45 regulovaných subjektoch, z toho 39 kontrol vykonal odbor kontroly a šesť odbor OZE a KVET, ktoré boli v deviatich subjektoch vykonané na základe doručených podaní a v 36 subjektoch boli vykonané na základe plánu kontrolnej činnosti.

Úrad ukončil v 29 regulovaných subjektoch kontroly vypracovaním protokolu o výsledku vykonanej kontroly, to znamená so zisteným porušením platnej právnej úpravy, 15 kontrol bolo ukončených vypracovaním záznamu

o výsledku vykonanej kontroly, teda bez zistenia porušenia platnej právnej úpravy a jedna kontrola bola ukončená úradným záznamom bez prerokovania protokolu, nakoľko regulovaný subjekt v priebehu kontroly ukončil podnikateľskú činnosť, zrušil živnostenské oprávnenie, v dôsledku čoho mu zaniklo oprávnenie vykonávať regulovanú činnosť a vo výpise z obchodného registra bola zrušená funkcia konateľa spoločnosti, resp. štatutárneho zástupcu, v dôsledku čoho neexistovala oprávnená osoba zastupujúca regulovaný subjekt.

Z 15 kontrol, ktoré boli ukončené vypracovaním záznamu o výsledku vykonanej kontroly, bolo šesť kontrol vykonaných odborom OZE a KVET, z toho jedna na základe plánu kontrol odboru OZE a KVET a päť kontrol bolo vykonaných na základe doručených podnetov od spoločnosti OKTE, a.s., so zameraním na preverenie pravdivosti údajov obsiahnutých v podkladoch k potvrdeniam o pôvode elektriny v ostrovných prevádzkach za účelom zistenia opodstatnenosti nároku na doplatok za rok 2021.

Kontroly, ktoré vykonal odbor kontroly, boli zamerané na dodržiavanie platných právnych predpisov pri vykonávaní regulovaných činností v sieťových odvetviach za obdobie rokov 2018-2022. V tejto súvislosti boli kontroly zamerané na dodržiavanie úradom schváleného rozsahu cenovej regulácie, vecnej regulácie a regulácie kvality.

V roku 2022 boli vykonané kontroly v 22 subjektoch, ktoré vykonávajú činnosti v elektroenergetike, pričom v šiestich prípadoch išlo o oblasť OZE a KVET, z toho u 13 z nich bolo zistených 32 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. V oblasti plynárenstva úrad vykonal kontroly v ôsmich subjektoch, pričom u šiestich z nich bolo zistených deväť porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Medzi najčastejšie porušenia v elektroenergetike a plynárenstve patrilo nedodržanie schválených obchodných podmienok dodávky elektriny a plynu, fakturácia cien bez cenového rozhodnutia úradu, alebo v rozpore s cenovým rozhodnutím úradu, ďalej to bolo neposkytnutie pravdivých údajov v predloženom vyhodnotení štandardov kvality, chyby vo výúčtovacích faktúrach (napr. absencia povinných zákonných informácií o podiele OZE, informácie o štandardoch kvality a pod.).

V prípade subjektov, ktoré vykonávajú regulované činnosti v tepelnej energetike, úrad vykonal kontroly v 24 subjektoch, z toho v jednom prípade išlo o kontrolu, v ktorej sa kontrolovala aj oblasť OZE a KVET, pričom u 13 z nich bolo zistených 23 porušení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 657/2004 Z. z. V oblasti tepelnej energetiky bolo najčastejším deliktom, že dodávateľ tepla nezúčtoval so svojimi odberateľmi neoprávnené náklady zahrnuté vo variabilnej alebo fixnej zložke maximálnej ceny tepla, čím zadržal finančné prostriedky odberateľov tepla až do splnenia opatrenia úradu na ich vysporiadanie.

Vo vodnom hospodárstve úrad vykonal kontroly v piatich subjektoch a v prípade štyroch z nich zistil sedem porušení zákona č. 250/2012 Z. z. V oblasti vodného hospodárstva boli najčastejšími deliktami chybné údaje v tabuľkách predložených na základe výzvy úradu a nesprávne (v rozpore s cenovým rozhodnutím) účtovanie ceny za dodávku a distribúciu vody a za čistenie odpadovej vody.

Okrem vykonávania kontrol na mieste v regulovaných subjektoch úrad aj priamo z úradnej činnosti zistil porušenia ustanovení zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z. Výsledkom bolo uloženie pokuty piatim subjektom spolu vo výške 4 800 €, pričom v jednom prípade išlo o správne konanie za porušenie ustanovenia § 29 ods. 1 písm. j) zákona č. 250/2012 Z. z., v dvoch prípadoch išlo o správne konania za porušenie ustanovenia § 29 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z., v jednom prípade išlo o správne konanie za porušenia ustanovenia § 4 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z. a v jednom prípade išlo o správne konanie za porušenie ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z.

Odboru kontroly bolo ďalej doručených 44 podnetov fyzických a právnických osôb, pričom päť z nich zaradil do plánu kontrol a 15 podaní bolo použitých ako podklad pre správne konanie.

| Zistené porušenia

V prehľade (Tabuľka 49) sú uvedené počty jednotlivých druhov porušení zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 657/2004 Z. z., ktoré odbor kontroly zistil výkonom kontroly v regulovaných subjektoch a z úradnej činnosti:

Tabuľka 49 Počty jednotlivých druhov porušení zákona č. 250/2012 Z. z., zákona č. 251/2012 Z. z. a zákona č. 657/2004 Z. z.

ZISTENÉ PORUŠENIA		OBLASŤ *				SPOLU
		E	P	T	V	
§ 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.	nevykonávanie regulovanej činnosti v súlade s právoplatným rozhodnutím alebo potvrdením úradu a nedodržanie cenovej regulácie podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného úradom	16	3	0	1	20
§ 29 ods. 1 písm. c) zákona č. 250/2012 Z. z.	nezúčtovanie nákladov pri výrobe, distribúcii a dodávke tepla, ktoré sa nepovažujú za ekonomicky oprávnené náklady, v lehote a spôsobom ustanoveným úradom	0	0	16	0	16
§ 29 ods. 1 písm. k) zákona č. 250/2012 Z. z. (resp. § 29 ods. 1 písm. j) zákona č. 250/2012 Z. z. v znení zákona č. 256/2022 Z. z.)	neposkytnutie úradu bezodplatne úplných a pravdivých údajov, podkladov, dokladov a akýchkoľvek informácií potrebných na účely podľa tohto zákona a na výkon pôsobnosti úradu v rozsahu, spôsobom a v lehotách určených úradom	2	0	3	4	9
§ 29 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z.	nedodržanie pravidiel trhu	5	1	0	0	6
§ 29 ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2012 Z. z.	nevykonávanie regulovanej činnosti na základe a v rozsahu povolenia, potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti alebo potvrdenia o registrácii	1	0	2	0	3
§ 22 ods. 5 zákona č. 250/2012 Z. z.	neuhrazenie kompenzačnej platby odberateľovi za nedodržanie štandardov kvality vo výške a spôsobom určeným podľa vyhlášky úradu	1	1	0	0	2
§ 34 ods. 2 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.	neposkytnutie požadovanej súčinnosti zodpovedajúcej oprávneniam zamestnancov úradu pri výkone kontroly podľa § 33 ods. 1 písm. a) a b)	0	0	1	1	2
§ 15 ods. 6 zákona č. 250/2012 Z. z.	nepredloženie úradu na schválenie návrhu na zmenu prevádzkového poriadku, ktorého znenie zohľadňuje skutočný rozsah výkonu regulovanej činnosti a rozsah zmien vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov	1	0	0	0	1
§ 29 ods. 1 písm. j) zákona č. 250/2012 Z. z.	neinformovanie úradu do konca februára kalendárneho roku o nevykonávaní regulovanej činnosti v predchádzajúcom roku podľa vydaného povolenia alebo potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti	1	0	0	0	1
§ 34 ods. 2 písm. e) zákona č. 250/2012 Z. z.	nezúčastnenie sa oboznámenia s protokolom v termíne určenom úradom a neoznámenie úradu závažných dôvodov nemôžnosti zúčastniť sa oboznámenia s protokolom	0	0	0	1	1
§ 4 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie oznamovacej povinnosti v lehote 30 dní pri nepodnikaní v energetike	3	3	0	0	6
§ 17 ods. 12 zákona č. 251/2012 Z. z.	nedoručenie konečného vyúčtovania platieb za dodávku elektriny alebo plynu odberateľovi elektriny v domácnosti alebo plynu v domácnosti najneskôr do štyroch týždňov po vykonaní zmeny	2	2	0	0	4
§ 6 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z.	podnikanie v energetike bez alebo v nesúlade s povolením alebo potvrdením o splnení oznamovacej povinnosti	4	0	0	0	4
§ 34 ods. 3 zákona č. 251/2012 Z. z.	nesplnenie povinnosti uvádzať informácie podľa § 34 ods. 2 písm. c), d) a h) zákona č. 251/2012 Z. z. na vyhotovenej faktúre za dodávku elektriny alebo v materiáli zasielanom súčasne s takouto faktúrou a v propagačných materiáloch zasielaných koncovým odberateľom elektriny	1	0	0	0	1
§ 5 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z.	podnikanie v tepelnej energetike bez povolenia alebo v nesúlade s povolením	0	0	1	0	1
SPOLU		37	10	23	7	77

* LEGENDA
E - elektroenergetika
P - plynárenstvo
T - tepelná energetika
V - vodné hospodárstvo

Opatrenia na odstránenie nedostatkov

Úrad v zmysle § 9 ods. 1 písm. e) zákona č. 250/2012 Z. z. ukladá po zistení porušenia platnej právnej úpravy opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov, pričom v roku 2022 uložil pri vykonávaní kontroly 10 opatrení, z toho deväť opatrení v oblasti tepelnej energetiky a jedno opatrenie v oblasti plynárenstva.

Úrad uložil šiestim regulovaným subjektom deväť opatrení, ktorými uložil vrátiť odberateľom tepla finančné prostriedky, ktoré predstavovali rozdiel medzi uplatnenou

cenou a cenou, ktorá mala byť uplatnená podľa platných predpisov, v celkovej výške 112 620,54 €, z toho:

- ➔ vo variabilnej zložke maximálnej ceny tepla 78 787,49 €,
- ➔ vo fixnej zložke maximálnej ceny tepla 33 833,05 €,

pričom zároveň v jednom z týchto regulovaných subjektov uložil aj jedno opatrenie v oblasti plynárenstva, a to splniť si oznamovaciu povinnosť v zmysle § 4 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z.

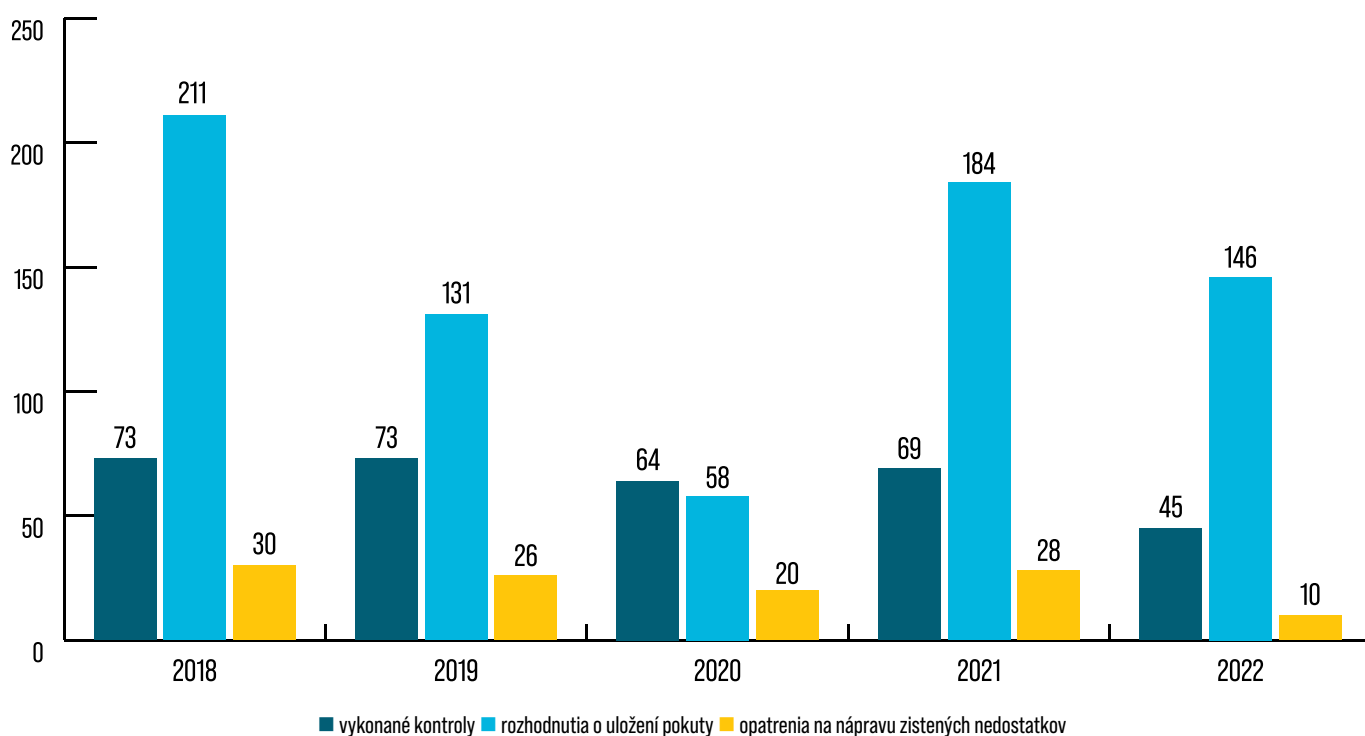
Tabuľka 50 Prehľad o správnych konaniach

		VYDANÉ ROZHODNUTIA	
		POČET	POKUTA (€)
I. SPRÁVNE KONANIE NA ZÁKLADE ZISTENÍ Z KONTROL V REGULOVANÝCH SUBJEKTOCH		34	189 100,00
II. SPRÁVNE KONANIE NA ZÁKLADE ZISTENÝCH PORUŠENÍ Z ÚRADNEJ ČINNOSTI	neinformovanie úradu do konca februára kalendárneho roku o nevykonávaní regulovanej činnosti v predchádzajúcom roku podľa vydaného povolenia alebo potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti (porušenie § 29 ods. 1 písm. i), resp. písm. j) zákona č. 250/2012 Z. z.)	34	43 400,00
	nedodržanie pravidiel trhu (porušenie § 29 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z.)	2	2 600,00
	nesplnenie oznamovacej povinnosti v lehote 30 dní pri nepodnikaní v energetike (porušenie § 4 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z.)	1	900,00
	podnikanie v energetike bez povolenia (porušenie § 6 ods. 1 zákona č. 251/2012 Z. z.)	1	300,00
	nepredloženie úradu skutočných údajov v stanovenej lehote za výrobu alebo dodávku pitnej vody verejným vodovodom, alebo za odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou za rok 2020 alebo za rok 2021 (porušenie § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.)	32	21 820,00
	neposkytnutie úradu bezodplatne úplných a pravdivých údajov, podkladov, dokladov a akýchkoľvek informácií potrebných na účely podľa tohto zákona a na výkon pôsobnosti úradu v rozsahu, spôsobom a v lehotách určených úradom pri predložení skutočných údajov za rok 2021 za regulované činnosti výroba a dodávka pitnej vody verejným vodovodom, výroba a distribúcia pitnej vody verejným vodovodom, odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou a čistenie odpadovej vody privádzanej do čistiarny odpadových vôd verejnou kanalizáciou (porušenie § 29 ods. 1 písm. k) zákona č. 250/2012 Z. z.)	1	13 500,00
	nepredloženie úradu výšky skutočných nákladov v stanovenej lehote na výrobu, distribúciu alebo dodávku tepla (porušenie § 29 ods. 1 písm. b) zákona č. 250/2012 Z. z.)	5	6 000,00
	nesplnenie povinnosti prevádzkovateľa prenosovej sústavy zohľadniť v desaťročnom pláne rozvoja sústavy rozhodnutie úradu o uložení povinnosti vykonať zmenu desaťročného plánu rozvoja sústavy podľa ods. 7 vydané v predchádzajúcich obdobiach (porušenie § 29 ods. 3 zákona č. 251/2012 Z. z.)	1	10 000,00
	nepredloženie vyhodnotenia štandardov kvality (porušenie § 22 ods. 4 písm. h) zákona č. 250/2012 Z. z.)	34	65 600,00
	nepredloženie pravidiel pre rozvrhovanie aktív a pasív, nákladov a výnosov (porušenie § 16 ods. 4 písm. c) zákona č. 251/2012 Z. z.)	1	500,00
SPOLU		146	353 720,00

Pokuty za porušenie zákona uložené na 1. stupni správneho konania

V prehľade úrad uvádza sankcie uložené na I. stupni správneho konania za celý úrad, tzn. že tabuľka okrem uložených pokút odborom kontroly za porušenia zistené pri kontrolách v regulovaných subjektoch a priamo z úradnej činnosti, obsahuje aj uložené pokuty za porušenia zistené z úradnej činnosti inými organizačnými útvarmi úradu.

Obrázok 55 Prehľad o počte vykonaných kontrol, počte uložených opatrení a rozhodnutí o uložení pokuty

09

MONITOROVANIE REGULOVANÝCH ČINNOSTÍ

Úrad pre zabezpečenie rovnováhy medzi záujmami spotrebiteľa a regulovaným subjektom, monitoruje činnosť regulovaných subjektov s cieľom získania potrebných informácií tak, aby mal k dispozícii dostatočné nástroje na preverenie štruktúry a výšky vynaložených nákladov na výkon regulovaných činností, za účelom nastavenia transparentnej a nediskriminačnej regulácie a zabránenia zneužívania vertikálnej integrácie regulovaných subjektov. Monitoring činnosti regulovaných subjektov prebieha sledovaním dodržiavania štandardov kvality, dosiahnutých ekonomických ukazovateľov, postupu obstarávania tovarov a služieb a uzatvárania zmlúv o poskytovaní služieb v rámci prepojených podnikov.

Pravidlá pre rozvrhovanie aktív, pasív, nákladov, výnosov

Na účely zabránenia vzniku diskriminácie a krížových dotácií v zmysle § 16 zákona č. 251/2012 Z. z. úrad, na základe žiadosti, siedmich subjektov spĺňajúcich podmienky, schválil za rok 2022 pravidlá pre rozvrhovanie aktív, pasív, nákladov, výnosov samostatne za každú jednu činnosť v celkovom počte sedem pravidiel.

Monitoring ekonomických ukazovateľov

Úrad monitoruje ekonomické ukazovatele regulovaných subjektov, sleduje vplyv cenovej a vecnej regulácie na dosiahnuté výsledky hospodárenia a ekonomickú efektívnosť regulovaných subjektov v oblasti elektroenergetiky

a plynárenstva prostredníctvom vybraných ekonomických ukazovateľov.

V sledovanom roku úrad monitoroval údaje o oddelenej evidencii za účtovné obdobie roka 2021, pričom obdržal celkom 1 103 záznamov od jednotlivých účastníkov trhu v nasledovnej štruktúre:

- ➔ 1 020 záznamov len z oblasti elektroenergetiky,
- ➔ 14 záznamov len z oblasti plynárenstva,
- ➔ 69 záznamov súčasne z oblasti elektroenergetiky a plynárenstva.

Za rok 2021 bolo v prevažnej miere preukázané splnenie jednotlivých hodnotených parametrov celkom v priemere na úrovni 84,10 %. Oproti predošlému roku to predstavuje zhoršenie, kedy bolo dosiahnuté hodnotenie na úrovni 88,65 %.

Štandardy kvality

Monitorovaním štandardov kvality úrad chráni právo spotrebiteľa, aby tento v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu za cenu, ktorú za energie a vodu platí, dostal primeranú kvalitu. Vyhlášky, ktorými sú ustanovené štandardy kvality, si primárne kladli za cieľ chrániť spotrebiteľa v podmienkach dominantného posta-

venia regulovaného subjektu podnikajúceho v niektorom zo sieťových odvetví. Kompenzačné platby majú v regulácii kvality podpornú funkciu, ktorá mala za cieľ motivovať regulované subjekty k zvyšovaniu úrovne dodržiavania štandardov kvality a motivovať k investíciám, ktoré zabezpečia zvyšovanie bezpečnosti, stability a rozvoja infraštruktúry regulovaných subjektov.

Tabuľka 51 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v elektroenergetike

Elektroenergetika	Prenos elektriny	Distribúcia elektriny	Dodávka elektriny
Počet doručených vyhodnotení	1	133	160
Počet zaznamenaných udalostí	8	6 630 313	1 849 959
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	13 943	789
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,00 %	0,21 %	0,04 %

Tabuľka 52 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v plynárenstve

Plynárenstvo	Uskladňovanie plynu	Preprava plynu	Distribúcia plynu	Dodávka plynu
Počet doručených vyhodnotení	2	1	41	64
Počet zaznamenaných udalostí	831	990	38 759	903 209
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	6	5	527
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,00 %	0,61 %	0,02 %	0,06 %

Tabuľka 53 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v tepelnej energetike

Tepelná energetika	Dodávka tepla
Počet doručených vyhodnotení	296
Počet zaznamenaných udalostí	50 791
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	472
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,93 %

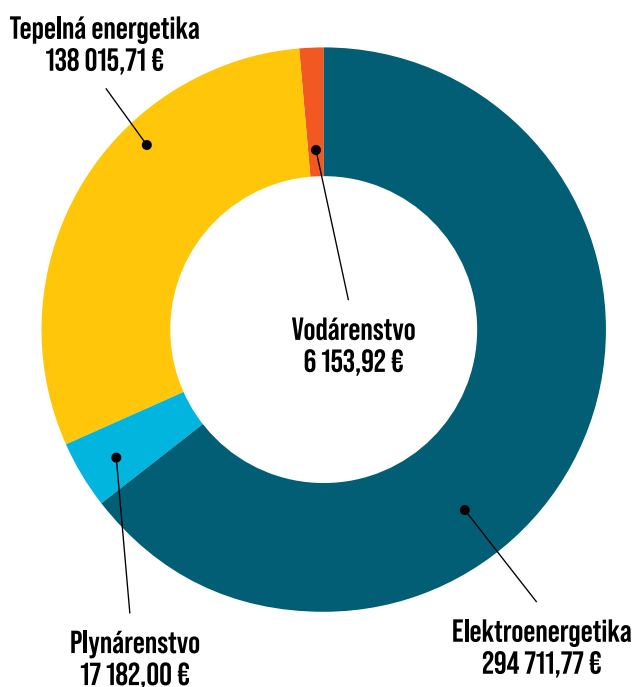
Tabuľka 54 Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí vo vodárenstve

Vodárenstvo	Dodávka pitnej vody	Odvádzanie odpadovej vody
Počet doručených vyhodnotení	397	398
Počet zaznamenaných udalostí	73 927	52 722
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	316	285
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,43 %	0,54 %

Tabuľka 55 Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách

Regulovaná činnosť		Vyplatené kompenzačné platby
Elektroenergetika	Prenos elektriny	0,00 €
	Distribúcia elektriny	275 219,41 €
	Dodávka elektriny	19 492,36 €
	Spolu	294 711,77 €
Plynárenstvo	Ukladňovanie plynu	0,00 €
	Preprava plynu	0,00 €
	Distribúcia plynu	330,00 €
	Dodávka plynu	16 852,00 €
	Spolu	17 182,00 €
Tepelná energetika	Dodávka tepla	138 015,71 €
	Spolu	138 015,71 €
Vodárenstvo	Dodávka pitnej vody	6 089,01 €
	Odvádzanie odpadovej vody	64,91 €
	Spolu	6 153,92 €

Obrázok 56 Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách

Spolu za rok 2022 bolo odberateľom vyplatených 456 063,40 €.

Obstarávanie tovarov a služieb a uzatváranie zmlúv

Úrad za účelom vytvorenia rovnakých podmienok na trhu monitoruje činnosť prevádzkovateľov sústav a sietí tak, aby sa im zabránilo využívať vertikálnu integráciu. Regulovaný subjekt, ktorý vykonáva regulovanú činnosť v elektroenergetike alebo plynárenstve a je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, je povinný predložiť úradu na schválenie zmluvu o poskytovaní služieb alebo jej zmenu. V sledovanom roku boli úradom schválené tri zmluvy.

S cieľom zabezpečenia vyššej miery kontroly a hospodárenia teplárenských a vodárenských spoločností úrad od roku 2020 monitoruje aj uzatváranie zmlúv o poskytovaní služieb s prepojeným podnikom, ak takéto zmluvy teplárenské a vodárenské spoločnosti uzatvárajú mimo proces verejného obstarávania. V roku 2022 bolo schválených 18 zmlúv o poskytovaní služieb, ktoré s prepojeným podnikom uzatvoril subjekt, ktorý podniká v oblasti teplárenstva a vodárenstva.

Účelom schvaľovania zmlúv o poskytovaní služieb, a to v prvom rade splnenie podmienky, že regulovaný subjekt je povinný pri vykonávaní regulovanej činnosti dodržiavať primeranosť vynaložených nákladov, je optimalizovanie nákladov na výkon regulovaných činností.

Úrad ďalej sleduje transparentné metódy obstarávania tovarov, služieb potrebných pre výkon regulovanej činnosti u subjektov, ktoré sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov a vykonávajú činnosť v elektroenergetike a plynárenstve.

Podľa § 29 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. úrad zaevidoval 921 vyhlásených obchodných verejných súťaží, oznámených 23 regulovanými subjektami. Z obchodných verejných súťaží vyhlásených v roku 2022 a v predchádzajúcom období bolo v sledovanom období ukončených 803 a zrušených 65. Osem obchodných verejných súťaží bolo ukončených bez víťaza. K 31.12.2022 prebiehalo 208 obchodných verejných súťaží.

V zmysle § 29 ods. 4 zákona č. 250/2012 Z. z. oznámilo 88 regulovaných subjektov, ktoré nie sú vertikálne integrované, úradu 625 realizovaných zákaziek, ktorých hodnota je vyššia ako 300 000 €.

| Obchodné a finančné dohody

Uzatváranie obchodných a finančných dohôd prevádzkovateľa prepravnej siete s inou osobou, ktorá je súčasťou toho istého vertikálne integrovaného plynárenského podniku úrad sleduje, s cieľom zabezpečenia kontroly jeho nezávislosti od ostatných častí vertikálne integrovaného podniku.

Úrad udelí súhlas s uzavretím zmluvy alebo jej zmenou, ak prevádzkovateľ prepravnej siete preukáže, že podmienky zmluvy alebo jej zmeny zodpovedajú podmienkam obvyklým v bežnom obchodnom styku, inak úrad súhlas s uzavretím zmluvy alebo jej zmenou neudelí. V priebehu roka 2022 bola úradom schválená jedna obchodná dohoda.

10.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Národné regulačné orgány, nielen v rámci EÚ, ale na celom svete, čelia mimoriadnej situácii, pričom jej riešenie v stave energetickej krízy je náročnou výzvou pre všetkých. O to viac rastie význam cezhraničnej spolupráce a solidarity. Medzinárodná spolupráca regulátorov otvára možnosti využitia a zdieľania súboru nástrojov a odborných znalostí na koordinované riešenie cezhraničných a globálnych problémov. Pretrvávajúca energetická kríza negatívne zasiahla v roku 2022 v rôznej miere všetky členské štáty EÚ. Enormné dopady cenovej volatility a neistota stability dodávok energií na európsky trh vyvolala reakciu EÚ, ktorá v priebehu celého roka vysokou mierou aktivity prijímala integrované a vzájomne prepojené opatrenia a odporúčania na zmiernenie dopadu krízy na všetkých účastníkov trhu, najmä tých zraniteľných. Preto sa energetická politika v priebehu roka zameriavala na energetickú krízu a vplyv nestálych cien energií na rôzne sektory spoločnosti. Pokrýva kľúčové oblasti energetickej účinnosti a cenovej dostupnosti, odolnosti a dodávok plynu a elektriny. V EÚ bola zaznamenaná široká škála reakcií na energetickú krízu. S cieľom znížiť závislosť od fosílnych palív a zvýšiť odolnosť voči cenovým šokom zverejnila EK v máji 2022 svoj plán REPowerEU na urýchlenie zavádzania čistej energie. Diskusie o štruktúre trhu s elektrickou energiou zároveň nabrali na intenzite v dôsledku prudko stúpajúcich veľkoobchodných cien. Na zmiernenie účinkov vysokých cien elektriny na spotrebiteľov mnohé krajiny zaviedli opatrenia ako reguláciu veľkoobchodných a maloobchodných cien; príjmové stropy pre inframarginálne technológie, ako sú obnoviteľné zdroje, jadrové a uhoľné elektrárne; zníženie daní za energiu a DPH, či priame dotácie. Regulačné úrady, v súčinnosti, zdieľali prehľad svojich opatrení na jednotlivých trhoch.

Prijaté balíky krátkodobých opatrení

- ➔ 18.5.2022 Európska komisia zverejnila balík REPowerEU pojednávajúci o spoločných európskych pravidlách pre cenovo dostupnejšiu, bezpečnejšiu a udržateľnejšiu energiu,
- ➔ nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne, a tým zníženie závislosti EÚ od ruských fosílnych palív. Hoci sa týmto legislatívnym iniciatívam podarilo posilniť bezpečnosť európskych dodávok energie a EÚ, znížila svoju závislosť od dovozu energie z Ruska, zo 40 % na 9 %, ceny naďalej rástli.
- ➔ nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokiaľ ide o uskladňovanie plynu, s cieľom predchádzať rizikám v oblasti bezpečnosti dodávok energie EK navrhla posilnenie koordinácie medzi členskými štátmi pri posudzovaní bezpečnosti dodávok. Posúdenie by sa malo vykonať v plnom súlade so zásadami dobre fungujúceho vnútorného trhu. Nariadenie súčasne stanovilo prahové hodnoty naplnenia a trajektórie plnenia podzemných zásobníkov plynu v EÚ. Bola zavedená mesačná monitorovacia povinnosť úrovne

plnenia podzemných skladovacích zariadení plynu pre účely monitorovania a scenárov zdrojovej pripravenosti na úrovni Komisie. Zároveň nariadenie zaviedlo zabezpečenie certifikácie prevádzkovateľa zásobníkov vrátane akéhokoľvek prevádzkovateľa zásobníkov kontrolovaného prevádzkovateľom prepravných sietí. Certifikácia bude zabezpečená národným regulátorom alebo iným príslušným orgánom určeným členským štátom.

- nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854 o núdzovom zásahu, s cieľom riešiť vysoké ceny energie - zámerom bolo vytvoriť rovnaké podmienky pre všetkých. Komisia navrhla dva doplnkové nástroje, s cieľom pokryť celé odvetvie energetiky: a) opatrenie, ktoré sa dočasne zameria na príjmy výrobcov elektriny; b) opatrenie, ktorým sa dočasne stanovuje solidárny príspevok z nadmerných ziskov v odvetví fosílnych palív, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia,
- nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu,
- nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru - tzv. nariadenie TEN-E, stanovuje usmernenia pre včasný rozvoj a interoperabilitu prioritných koridorov a oblastí transeurópskej energetickej infraštruktúry. Usmernenie prispieva k zabezpečeniu zmiernenia zmeny klímy, najmä dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a jej cieľu dosiahnuť klimatickú neutralitu najneskôr do roku 2050. Ďalej prispieva k zabezpečeniu prepojení, energetickej bezpečnosti, integrácii trhu a systému, hospodárskej súťaži, ktoré sú prínosom pre všetky členské štáty, ako aj dostupným cenám energie. Toto nariadenie najmä:

- a) stanovuje identifikáciu projektov na zozname projektov spoločného záujmu EÚ a projektov vo vzájomnom záujme,
- b) uľahčuje včasnú realizáciu projektov na zozname EÚ zefektívnením, užšou koordináciou a urýchlením postupov vydávania povolení a posilnením transparentnosti a účasti verejnosti,
- c) poskytuje pravidlá pre cezhraničné rozdelenie nákladov a stimuly pre projekty na zozname EÚ súvisiace s rizikom,

d) určuje podmienky oprávnenosti projektov na zozname EÚ na finančnú pomoc EÚ.

Dôležitým medzníkom pre zavedenie interoperability je prijatie smernice (EÚ) 2022/2555 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v EÚ, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) 910/2014 a smernica (EÚ) 2018/1972 a zrušuje smernica (EÚ) 2016/1148 (tzv. smernica NIS 2). Ďalším krokom bude prijatie sieťového predpisu pre kybernetickú bezpečnosť.

Paralelne od mája 2022 prebiehali diskusie na tému reformy usporiadania dlhodobého trhu s elektrinou, pričom súčasné krátkodobé opatrenia nemajú byť podnetom na štrukturálnu reformu dobre fungujúceho trhu v elektroenergetike. Legislatívny návrh upravujúci trh s elektrinou EÚ by mal byť vydaný v roku 2023.

Zástupcovia úradu boli aj v roku 2022 aktívni, ako členovia viacerých tematických pracovných skupín, koordinovaných ACER a platformou CEER. Úrad poskytol súčinnosť pri tvorbe metodík, pripomienkovaní dokumentov, pravidiel pre spoločný trh s elektrinou a plynom, posilňovanie cezhraničnej energetickej infraštruktúry, či monitorovanie a dohľad nad veľkoobchodnými tržmi s energiou. Dôležitou aktivitou úradu, v súvislosti s budovaním jednotného trhu s elektrinou, bolo zapojenie do pracovných skupín zložených zo zástupcov regulátorov (a prevádzkovateľov prenosových sústav) regiónu Core, ktorí intenzívne diskutovali, pripravovali a pripomienkovali návrhy a doladzovali pravidlá pre prepojenie denných, vnútrodenných, či dlhodobých (forwardových) trhov s elektrinou.

Úrad v procese pripomienkovania návrhov legislatívy pripravovaných EK aktívne prispieval k činnosti špeciálnej pracovnej skupiny (tzv. Fast Response Team), napr. v oblasti metánových emisií, či k práci dôležitých pracovných skupín, zložených zo zástupcov EK, ministerstiev, regulátorov, či strešných organizácií ENTSO-E a ENTSO-G, kde sa riešia strategické témy v elektroenergetike či plynárenstve EÚ (Electricity Coordination Group a Gas Coordination Group).

V oblasti plynárenstva prebiehali diskusie k pripravovanému legislatívnemu balíku pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom. Rokovania presiahli sledovaný rok 2022.

Všetky zahraničné pracovné cesty zamestnancov úradu, uskutočnené v priebehu roka 2022, boli realizované s cieľom riešenia odborných úloh, výmeny skúseností, účasti na konferenciách a vyplývali predovšetkým z plnenia si povinností úradu z členstva v medzinárodných organizáciách, či pracovných skupinách (najmä ACER, CEER, ERRA či región Core). Dôležitou súčasťou pracovných povinností bolo zabezpečenie implementácie spoločných pravidiel pre jednotný trh s elektrinou a plynom v EÚ, riešila sa otázka energetickej krízy a vysokých cien energií a s tým súvisiaca ochrana spotrebiteľov. V rámci prebiehajúceho projektu TSI (Technical Support Instrument) sa uskutočnili workshopy s partnerskými regulačnými úradmi (ČR a Rakúsko), s cieľom zdieľať výmenu skúseností v oblasti transpozície smernice (EÚ) 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou do vnútroštátnej legislatívy.

| REMIT

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (REMIT) stanovuje pravidlá pre účastníkov trhu aktívnych na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a plynom. Cieľom nariadenia je prehlbenie dôvery v integritu pri obchodovaní na veľkoobchodných trhoch v EÚ, pričom tento európsky právny predpis zakazuje zneužívanie dôverných informácií v obchodnom styku a manipuláciu s trhom vrátane pokusu o ňu.

Úrad vykonáva, na základe zákona č. 250/2012 Z. z., s účinnosťou od 01.09.2012 registráciu účastníkov veľkoobchodného trhu, skúma podozrivé prípady zneužitia trhu a má právomoc udeľovať sankcie v prípade porušenia nariadenia. Na európskej a cezhraničnej úrovni koordinuje monitorovanie trhov a spoluprácu medzi národnými regulačnými úradmi ACER. V úzkej súčinnosti s ACER, ktorá z údajov o transakciách identifikuje podozrivé prípady, úrad bližšie skúma obdržané upozornenia na pravidelnej báze. Ďalšími prostriedkami (okrem vlastného monitoringu regulačného orgánu), ktorými sa dostávajú potenciálne prípady porušenia REMIT na prešetrenie regulátorom, sú hlásenia energetických búrz, či iných obchodných a brokerských platforiem (tzv. PPAT), či anonymné podania iných účastníkov trhu. Tejto činnosti sa úrad venoval aj v priebehu roka 2022.

V súlade s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 REMIT, sú účastníci trhu povinní zaregistrovať sa v národnom registri účastníkov trhu a oznamovať údaje o veľkoobchodných transakciách cez poverené osoby, ktorými sú tzv. registrované oznamovacie mechanizmy (RRM) certifikované ACER.

Úrad k 31.12.2022 evidoval 145 zaregistrovaných účastníkov trhu pôsobiacich na slovenskom veľkoobchodnom trhu s energiou. Väčšina účastníkov trhu oznamovala ACER údaje o transakciách prostredníctvom slovenských RRM, ktorými sú spoločnosti OKTE, a.s., a Solien, s. r. o.

11

PODNETY A SŤAŽNOSTI

V roku 2022 vo všeobecnosti pokračoval negatívny dopad nárastu cien za energie na odberateľa, hlavne čo sa týka podnikateľských subjektov. Neúmerné zvýšenie cien na trhu s energiami malo veľký vplyv aj na počet podaných podnetov odberateľov, ktorý z roka na rok stúpa. Pri porovnaní s predchádzajúcim rokom, kedy sme evidovali od posledného štvrťroku 2021 zvýšený počet podaní týkajúcich sa nemožnosti platenia úhrad za energie, sa v roku 2022 obdobné podnety vyskytovali počas celého roka. Väčšina podaní sa týkala cien a taríf a zaradenia medzi regulovaných odberateľov. Aj v sledovanom roku sa však odberatelia obracali na úrad kvôli pochybeniam pri meraní spotreby elektriny a plynu, pripojeniam do distribučnej siete/sústavy a kvalite dodávok.

Úrad obdržal v roku 2022 celkovo 683 podaní a sťažností odberateľov, čo predstavuje nárast o 27 % oproti roku 2021 a o takmer 100 % v porovnaní s rokom 2020. Rovnako v sledovanom roku boli úradu doručené niektoré podania (27), ktoré nepatrili do kompetencie úradu a ktoré úrad následne postúpil orgánom príslušným na ich vybavenie.

Tabuľka 56 Počet podnetov vybavovaných odborom ochrany spotrebiteľa

	2018	2019	2020	2021	2022
Počet doručených podnetov	358	350	353	538	683
z toho počet odstúpených podnetov mimo úradu	44	41	50	48	27
z toho počet podnetov ukončených odpoveďou/ stanoviskom	198	223	222	388	530
z toho počet podnetov ukončených inak	116	86	81	102	126

12

ALTERNATÍVNE RIEŠENIE SPOROV

Úrad je od roku 2016 orgánom pre alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov (ARS) podľa osobitnej úpravy spotrebiteľských sporov vyplývajúcej zo zákona č. 391/2015 Z. z. Taktiež v zmysle § 9 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z. vykonáva alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov koncového odberateľa elektriny, koncového odberateľa plynu, odberateľa, ktorý dodané teplo využíva na vlastnú spotrebu, odberateľa vody alebo producenta odpadových vôd, ktorý je spotrebiteľom podľa osobitného predpisu a rozhoduje o uložení sankcie za správne delikty spáchané porušením povinností ustanovených v osobitnom predpise.

V roku 2022 bolo úradu doručených celkovo 13 návrhov na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov. Z toho šesť bolo podaných na základe zákona č. 391/2015 Z. z., kde stranou v spore bola fyzická osoba - spotrebiteľ. Sedem bolo podaných v súlade s § 37 zákona č. 250/2012 Z. z., kde stranou v spore bola právnická osoba - koncový odberateľ.

Z uvedených návrhov boli dva návrhy, v súlade s pravidlami alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov, odmietnuté podľa § 13 ods. 2 písm. b) zákona č. 391/2015 Z. z. z dôvodu, že návrh nebol podaný oprávnenou osobou a v druhom prípade išlo o druh sporu, ktorý subjekt riešenia ARS nemá zapísaný v zozname (doplnková služba Opravár).

V jednom prípade došlo k uzatvoreniu dohody, spor sa týkal rozdelenia nákladov na vykonanie preložky.

Z desiatich odložených prípadov bol v dvoch prípadoch návrh odložený, nakoľko sa zistilo, že neboli porušené práva spotrebiteľa. V jednom prípade bol návrh odložený z dôvodu späťvzatia návrhu (avšak v tomto prípade sa spor doriešil v rámci podnetov). V siedmich prípadoch bolo navrhovateľovi oznámené márne uplynutie lehoty, keď k uzavretiu dohody medzi regulovaným subjektom a koncovým spotrebiteľom nedošlo.

Tabuľka 57 Počet mimosúdne riešených sporov

	2018	2019	2020	2021	2022
Prijaté	9	18	9	4	13
*Odmietnuté	1	3	5	1	2
*Dohoda v prospech spotrebiteľa	2	3	0	1	1
*Odložené, resp. márne uplynutie lehoty	6	12	0	2	10
*Odôvodnené stanovisko	-	-	4	0	0

* zákonné dôvody ukončenia ARS v zmysle § 17 až 20 zákona o ARS a § 37 zákona č. 250/2012 Z. z.

Najčastejším dôvodom (46 %), pre ktorý podávali spotrebiteľia návrhy na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov, bola v sledovanom roku cena za komoditu. Obdobne ako v predchádzajúcom období malo 38 % návrhovateľov pochybnosti o správnosti fakturácie spotreby zo strany regulovaného subjektu. Spotrebiteľia sa domáhali prešetrenia správnosti nameraných údajov o spotrebe, fakturácie spotreby dodávateľom a následnej opravy, resp. zmeny vystavenej faktúry spotreby. Necelých 8 % návrhov sa týkalo zmluvných podmienok a zmeny odberateľa (sú uvedené iba tri najčastejšie dôvody).

Možno konštatovať, že alternatívne riešenie sporov v oblasti regulácie sieťových odvetví nie je napriek osвете zo strany úradu medzi spotrebiteľmi veľmi využívané. Dôvodom je zrejme fakt, že pre väčšinu spotrebiteľov je jednoduchšie podať na úrad jednoduchú, často nekompletnú sťažnosť, ako vyplniť síce jednoduchý, ale predsa len formalizovaný návrh a absolvovať procesne upravený postup alternatívneho riešenia sporov. Úrad záverom uvádza, že k zefektívneniu a skvalitneniu alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov môže prispieť najmä zvyšovanie informovanosti spotrebiteľov o možnostiach riešenia ich problémov, ako aj nárast skúseností poverených osôb, ktoré sa zaoberajú agendou alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov. Úrad však poukazuje aj na to, že pri nevôli jednej zo strán uzavrieť dohodu nemá inú možnosť ako ukončiť konanie odôvodneným stanoviskom.

13.

VYBAVOVANIE ŽIADOSTÍ PODĽA ZÁKONA Č. 211/2000 Z.Z.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. úrad je povinnou osobou na sprístupňovanie informácií.

V roku 2022 úrad zaevidoval 51 žiadostí o sprístupnenie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z.

Z dôvodu, že jedna žiadosť o sprístupnenie informácií nemala predpísané náležitosti a po vyzvaní úradom nebola doplnená, táto žiadosť o sprístupnenie informácií bola odložená.

Úrad vybavil 50 žiadostí o sprístupnenie informácií, pričom:

- 18 žiadateľom boli sprístupnené informácie,
- šesť žiadostí o sprístupnenie informácií bolo postúpených na priame vybavenie, pričom v dvoch prípadoch v rámci úradu na odborný organizačný útvar (odbor kontroly) a štyri žiadosti o sprístupnenie informácií prvostupňový orgán (kancelária predsedu) postúpil spoločnosti OKTE, a.s.,
- v 26 prípadoch bolo vydané rozhodnutie, kde:
 - v 13 prípadoch úrad nesprístupnil informácie z dôvodu, že nimi v 10 prípadoch nedisponoval a v troch prípadoch podané žiadosti o sprístupnenie informácií neboli žiadosťou v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z.,

- v 11 prípadoch úrad sčasti nesprístupnil informácie zo zákonných dôvodov, t. j. ochrana obchodného tajomstva regulovaných subjektov a/alebo ochrana osobnosti a osobných údajov,
- v dvoch prípadoch bolo vydané rozhodnutie, kde jedna žiadosť o sprístupnenie informácií bola riešená kombináciou sprístupnenia informácií, nedisponovaním informácií a zároveň postúpením na priame vybavenie časti žiadosti o sprístupnenie informácií MH SR a druhá kombináciou sprístupnenia informácií sčasti (z dôvodu obchodného tajomstva) a zároveň nedisponovaním časťou požadovaných informácií.

V porovnaní s rokom 2021, kedy úrad prijal 67 žiadostí o sprístupnenie informácií, možno skonštatovať mierny pokles, hlavne z dôvodu minuloročného náporu žiadostí o sprístupnenie informácií s požiadavkou sprístupnenia dokumentácie vo veci pridelenia IČO fyzickým osobám (14 prípadov).

Z charakteru obsahu podaných žiadostí o sprístupnenie informácií bol hlavne dopyt po:

- konkrétnych cenových návrhoch regulovaných subjektov,
- informáciách ohľadne vydaných povolení na podnikanie, vrátane žiadostí a príslušnej dokumentácie,
- rôznych rozhodnutiach úradu, potvrdeniach o splnení si oznamovacej povinnosti zo strany regulovaných subjektov,
- konkrétnych služobných predpisoch,
- informáciách o sumách/doplatkoch výrobcov elektriny s právom na podporu a iné.

V roku 2022 sa žiadateľ v dvoch prípadoch odvolal. Predseda, ako odvolací orgán, potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu v jednom prípade a v druhom vyhovel odvolaniu a sprístupnil požadované informácie v celom rozsahu.

Tabuľka 58 Štatistika žiadostí o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z.

	2018	2019	2020	2021	2022
Podané	38	38	57	67	51
Odložené	2	2	1	1	1
Vybavené, z toho:	36	36	56	66	50
Sprístupnené informácie	25	30	45	47	18
Vydané rozhodnutia o nesprístupnení, resp. sčasti sprístupnené informácie	5	1	6	8	26 **
Postúpené na odborný útvar úradu / príslušný orgán verejnej správy	6	5	5	11	6
Späťvzatie / úplné alebo sčasti	0	0	0	0	0
Odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu	1	0	1	3x3 *	2
Odvolanie zamietnuté odvolacím orgánom	1	0	1	1	1+2***

LEGENDA:

* 3 žiadatelia sa vo veci odvolali opätovne 3-krát

** žiadosť sčasti postúpená

*** žiadosti, resp. odvolania z roku 2021

14

HOSPODÁRENIE

Úrad plnil záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu za sledovaný rok a hospodáril s pridelenými finančnými prostriedkami nasledovne:

| Plnenie príjmov

Schválený rozpočet celkových príjmov na sledovaný rok bol rozpísaný vo výške 300 000 €. K 31.12.2022 boli celkové príjmy plnené vo výške 303 306 €, z toho zaplatené pokuty, uložené úradom regulovaným podnikateľským subjektom, v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z., vo výške 299 638 € a iné nedaňové príjmy vo výške 3 668 €, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje plnenie tohto záväzného ukazovateľa na 101,10 %.

| Plnenie výdavkov

Schválený rozpočet celkových výdavkov na sledovaný rok bol rozpísaný vo výške 5 044 818 €. K 31.12.2022 bol rozpočtovými opatreniami Ministerstva financií SR upravený na výšku 5 274 533 €. Skutočné čerpanie výdavkov k 31.12.2022 dosiahlo výšku 5 274 474 €, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 100,00 % (úspora 59 €).

15.

PRIPRAVOVANÉ A PREBIEHAJÚCE PROJEKTY

Projektové oddelenie úradu, ako novovytvorené oddelenie v rámci organizačnej štruktúry úradu, sa v roku 2022 sústreďovalo na odbornú prípravu a riadenie projektov formou zabezpečenia organizačných a technických prác, súvisiacich s prípravou, implementáciou, monitorovaním a finančným riadením projektov financovaných zo štátneho rozpočtu, európskych štrukturálnych a investičných fondov a iných programov a nástrojov pomoci EÚ poskytovaných členským štátom.

V súlade so zámermi vedenia úradu, zabezpečiť efektívny výkon právomocí v oblasti regulácie sieťových odvetví, dôsledne plniť legislatívne povinnosti a zabezpečiť hospodárnosť pri využívaní pridelených finančných prostriedkov, boli aktivity zamerané na prípravu viacerých projektov, s cieľom dosiahnuť a zabezpečiť postupné zlepšenie procesov:

- ➔ digitalizácia, automatizácia a optimalizácia pracovných postupov úradu využitím konceptu „data-driven state“, v súvislosti s odstránením enormnej administratívnej záťaže a požiadavkou následného využívania a spracovania údajov generovaných úradom na analytické účely rôznymi inštitúciami verejnej správy,
- ➔ návrh štruktúry spracovávaných dát a údajov o regulovaných subjektoch a návrh konsolidovaného dátového modelu a dátovo-analytickej platformy úradu, v súvislosti s efektívnym výkonom agendy kontroly oprávnenosti nároku na finančnú podporu výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov,

- ➔ rozšírenie spôsobilostí úradu v oblasti informačnej a kybernetickej bezpečnosti,
- ➔ návrh a realizácie reformy na dosiahnutie moderného a environmentálne udržateľného regulačného rámca, so zameraním na legislatívne zmeny, vrátane transpozície nariadení a smerníc EÚ, návrhu koncepcie energetickej chudoby a stratégie vzdelávania a rozvoja zamestnancov.

Projekt Manažment údajov v prostredí regulácie sieťových odvetví

Operačný program:	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
Programové obdobie:	2014-2020
Financovanie:	Európsky fond regionálneho rozvoja
Rozpočet projektu:	498 486,80 €
Plánované ukončenie realizácie projektu:	12/2023

Realizovaný projekt Manažment údajov v prostredí regulácie sieťových odvetví významne podporí aktivity úradu súvisiace s definíciou miery energetickej chudoby na území SR sprevádzanej závažnou materiálnou depriváciou, ktorá je jedným z jej hlavných indikátorov.

Cieľom projektu je prostredníctvom digitalizácie a automatizácie vybraných procesov úradu zabezpečiť odstránenie enormnej administratívnej záťaže zamestnancov úradu a zadefinovaním, vytvorením, prevádzkou a podporou relevantného dátového modelu úradu zabezpečiť efektívne plnenie povinností úradu.

Prínosom projektu a jeho výstupov bude podpora tvorby stratégií, súvisiacich s riešením problematiky energetickej chudoby na území SR, ktoré budú vychádzať z reálnych a relevantných dát, s následnou implementáciou konkrétnych postupov a aktivít z týchto stratégií do verejných politík a v rámci pôsobnosti úradu vytvorenie administratívneho zdroja údajov, podľa zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov, ktoré môže úrad ďalej poskytovať rôznym inštitúciám verejnej správy vo formátoch podporujúcich výrazne zlepšenie využívania a spracovania týchto údajov na analytické účely uvedenými inštitúciami.

Do konca roka 2022 sa projekt nachádzal vo fáze vyhodnocovania súťažných ponúk predložených účastníkmi v rámci realizovaného verejného obstarávania.

Projekt Rozvoj governance a úrovne informačnej a kybernetickej bezpečnosti úradu

Operačný program:	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
Programové obdobie:	2014-2020
Financovanie:	Európsky fond regionálneho rozvoja
Rozpočet projektu:	134 814,80 €
Plánované ukončenie realizácie projektu:	08/2023

Realizovaním projektu Rozvoj governance a úrovne informačnej a kybernetickej bezpečnosti úrad zabezpečí implementáciu základných požiadaviek zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v oblasti riadenia informačnej a kybernetickej bezpečnosti úradu.

Cieľom projektu je zavedenie a nastavenie základných spôsobilostí úradu v oblasti riadenia informačnej a kybernetickej bezpečnosti, zabezpečenie súladu bezpečnostných opatrení s vecne príslušnými právnymi predpismi a vyhláškami a zefektívnenie plnenia úloh úradu v posta-

vení prevádzkovateľa základnej služby a orgánu štátnej správy zodpovedného za kybernetickú bezpečnosť v rozsahu svojej pôsobnosti a orgánu riadenia pre správu informačných technológií verejnej správy prevádzkovaných vo svojej pôsobnosti. Prínosom projektu a jeho výstupov pre úrad bude podpora základných aktivít riadenia informačnej a kybernetickej bezpečnosti zavedením procesu správy informačných aktív a formalizovaného riadenia rizík, spracovanie zoznamu informačných aktív, klasifikácia a kategorizácia informačných systémov a počítačových sietí, realizácia analýzy rizík a analýzy dopadov, aktualizácia bezpečnostnej stratégie a bezpečnostnej dokumentácie, možné využitie samostatného klientskeho modulu dodaného Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR umožňujúceho spracovanie informácií v prostredí úradu a riadenie životného cyklu požadovaných údajov súvisiacich s informačnou a kybernetickou bezpečnosťou a príprava úradu na realizáciu auditu kybernetickej bezpečnosti.

Do konca roka 2022 sa projekt nachádzal vo fáze prípravy podkladov k vyhláseniu verejného obstarávania.

Projekt Zvýšenie úrovne informačnej a kybernetickej bezpečnosti úradu

Operačný program:	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
Programové obdobie:	2014-2020
Financovanie:	Európsky fond regionálneho rozvoja
Rozpočet projektu:	444 315,20 €
Plánované ukončenie realizácie projektu:	10/2023

Realizovaný projekt Zvýšenie úrovne informačnej a kybernetickej bezpečnosti úradu umožní implementáciu rozšírených požiadaviek na zabezpečenie kybernetickej ochrany informačných systémov a zabezpečenie riadenia informačnej a kybernetickej bezpečnosti úradu.

Cieľom projektu je zavedenie a nastavenie rozšírených spôsobilostí úradu v oblasti kybernetickej ochrany informačných systémov a riadenia informačnej a kybernetickej bezpečnosti, zabezpečenie súladu bezpečnostných opatrení s vecne príslušnými právnymi predpismi a vyhláškami a nasadenie a implementácia potrebných hardvérových a softvérových technológií na monitorovanie, riadenie a správu bezpečnostných incidentov.

Prínosom projektu a jeho výstupov bude podpora rozšírených aktivít riadenia informačnej a kybernetickej bezpečnosti úradu a kybernetickej ochrany informačných systémov zavedením monitoringu, riadenia a správy bezpečnostných incidentov, log manažmentu, dvojfaktorovej autentifikácie, riadenia prístupových práv, procesu riadenia kontinuity činností a príprava úradu na realizáciu auditu kybernetickej bezpečnosti.

Do konca roka 2022 sa úradom predložená Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku nachádzala v procese odborného hodnotenia.

Projekt Štrukturálna reforma regulačného rámca sieťových odvetví

Program EÚ:	Nástroj technickej podpory EÚ (Technical Support Instrument)
Financovanie:	Európska komisia
Rozpočet projektu:	650 000 €
Plánované ukončenie realizácie projektu:	12/2023

Slovenská vláda uznala potrebu reformy regulačného rámca pre sieťové odvetvia a posilnenie zelenej agendy a rozšírenie agendy regulačného úradu pre sieťové odvetvia. V Pláne obnovy a odolnosti Slovenska je zobrazené širšie úsilie o rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, riešenie energetickej chudoby v rámci Programu obnovy budov a plánovanej digitalizácie.

Cieľom projektu je prispieť k inštitucionálnym, administratívnym a rast podporujúcim štrukturálnym reformám na Slovensku v rámci regulačného rámca sieťových odvetví.

Prínosom projektu je vypracovanie podkladu pre budúce určenie hodnoty WACC (vážený priemer nákladov na kapitál) pre nové regulačné obdobie 2023-2027 a novelizované právne predpisy, ktoré sú potrebné na vytvorenie inovatívnejšieho, ekologickejšieho, transparentnejšieho, predvídateľnejšieho a prispôsobivejšieho regulačného rámca. Vypracovanie komplexnej stratégie a opatrení vhodných pre novú regulačnú politiku v SR, návrh koncepcie energetickej chudoby, zefektívnenie a digitalizácia procesov a zvýšenie ich transparentnosti, návrh regulačných systémov na podporu inovácií v regulovanom energetickom sektore, metodiky a nástrojov na posudzovanie vplyvu regulácie a podávanie správ o trhu. Vypracovanie stratégie vzdelávania zamestnancov úradu.

Projekt Technická podpora na realizáciu programu obnovy budov v rámci slovenského RVHP

Program EÚ:	Nástroj technickej podpory EÚ (Technical Support Instrument)
Financovanie:	Európska komisia
Rozpočet projektu:	520 000 €
Plánované ukončenie realizácie projektu:	01/2024
Prijemcovia podpory:	Národný implementačný a koordinačný orgán (Úrad vlády SR), Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenská agentúra životného prostredia a úrad

Obnova verejných a súkromných budov bola v Európskej zelenej dohode vyzdvihnutá ako kľúčová iniciatíva na podporu energetickej efektívnosti v tomto sektore a dosiahnutie cieľov v oblasti klímy.

Cieľom projektu je aktívna a efektívna podpora činností a subjektov v pôsobnosti SR zameraná na projekty renovácie vzorových rodinných domov; metodické usmernenia k zásade „nepoškodzovať významne“, vrátane nakladania s odpadom.

Prínosom projektu a jeho výstupov pre úrad bude optimalizácia a zefektívnenie výkonu právomocí v oblasti regulácie sieťových odvetví využitím údajov a dát zozbieraných v procese prihlasovania sa do programu renovácie na podporu domácností v energetickej chudobe, verifikácia navrhovaných ukazovateľov definujúcich problematiku energetickej chudoby a odporúčania pre regulačné nástroje a opatrenia v kompetencii úradu podporujúce program obnovy budov pre energeticky chudobné a zraniteľné domácnosti.

Vydal/Published by:

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Regulatory Office for Network Industries
Tomášikova 28C, Bratislava, 2023

Editoval/Edited by: Radoslav Igaz, Monika Pôbišová

Preklad/Translation: Vlastimil Jurkuliak

Dizajn/Design: GPM graphics s. r. o.

Realizácia/Production: GPM graphics s. r. o.